

**T.C.
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI**

**CİNSİYETE GÖRE ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE KARANLIK ÜÇLÜ:
HEXACO KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN YORDAYICI ROLÜ**

**TEZİ YAZAN
Ezgi CÖMERT**

**Danışman : Doç. Dr. Cem Ali GİZİR (Mersin Üniversitesi)
Jüri Üyesi : Doç. Dr. Binnaz KIRANmer(Mersin Üniversitesi)
Jüri Üyesi : Dr.Öğr. Üyesi İbrahim İNAN**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MERSİN / EYLÜL 2018

ONAY

T.C
 ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ
 SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ' NE

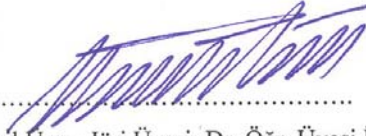
201610048 numaralı öğrencimiz olan **Ezgi CÖMERT** tarafından hazırlanan “Cinsiyete Göre Üniversite Öğrencilerinde Karanlık Üçlü: HEXACO Kişilik Özelliklerinin Yordayıcı Rolü” başlıklı bu tez çalışması jürilerimiz tarafından oy birliği ile Psikoloji Anabilim Dalında **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

Üniv. Dışı - Tez Danışmanı - Jüri Başkanı: Doç. Dr. Cem Ali GİZİR
 (Mersin Üniversitesi)

Üniv. Dışı - Jüri Üyesi: Doç. Dr. Binnaz KIRAN
 (Mersin Üniversitesi)

Üniv. İçi-1. Yedek Asıl Uye - Jüri Üyesi: Dr. Öğr. Üyesi İbrahim İNAN

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim elemanlarına ait olduklarını onaylıyorum.

28/09/2018

Doç. Dr. Murat KOÇ
 Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Not: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'ndaki hükümlere tabidir.

ÍTHAF

Sevgili Aileme

ETİK BEYANI

Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
 - Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
 - Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
 - Kullanılan verilerde ve ortaya çıkan sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
 - Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,
- bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

28.09.2018

Ezgi CÖMERT

TEŞEKKÜR

Öncelikle danışmanlığımı kabul eden ve bu sürecin her aşamasında bilgilerini, desteğini, deneyimlerini ve değerli zamanını esirgemeyerek bana her fırsatta yardımcı olan çok değerli hocam Doç. Dr. Cem Ali GİZİR'e teşekkür ederim. Bu süreci böylesine rahat atlatmam için sunmuş olduğu değerli önerileri ve rehberliğine minnettarım.

Her daim fikirlerini ve desteğini esirgemeyen, bu çalışmaya başlamamdaki ilk yol göstericim sayın Psikolog Dr. Atanur AKAR'a teşekkür ediyorum. Çalışmama katkı ve yardımlarını sağlayan Doç. Dr. Emrah ÖZSOY'a teşekkür ederim. Tez çalışmamda manevi desteğini hep hissettiren Sayın Genel Müdürüm Adil ARSLAN'a ve Müdürüm Adnan ALKAN'a teşekkür ediyorum. Tez jüri üyeliğimi kabul eden değerli Doç.Dr. Binnaz KIRAN ve değerli Dr. Öğr. Üyesi İbrahim İNAN'a teşekkür ediyorum.

Tüm hayatım boyunca olduğu gibi bu zorlu sürecin de her anında bana destek olan canım aileme ve desteklerini esirgemeyen sevgili arkadaşlarıma teşekkür ediyorum.

Son olarak, tez kapsamındaki verilere ulaşmamda bana büyük destek olan ve katkı sağlayan değerli Çağ Üniversitesi öğretim elemanlarına ve öğrencilerine teşekkür ederim.

ÖZET**CİNSİYETE GÖRE ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE KARANLIK ÜÇLÜ:
HEXACO KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN YORDAYICI ROLÜ****Ezgi CÖMERT****Yüksek Lisans Tezi, Psikoloji Anabilim Dalı****Tez Danışmanı: Doç. Dr. Cem Ali GİZİR****Eylül 2018, 95 sayfa**

Bu çalışmanın amacı, cinsiyete göre dürüstlük-alçakgönüllük, duyarlılık, dışadönüklük, uyumluluk, sorumluluk ve deneyime açıklık değişkenlerinin, üniversite öğrencilerinin makyavelizm, narsisizm ve psikopati düzeylerini ne derece yordadıklarının incelenmesidir. Araştırmanın örneklemini, 2017-2018 eğitim öğretim yılında Çağ Üniversitesi'nin çeşitli fakültelerinde öğrenim görmekte olan 388 (250 kadın, 138 erkek) lisans öğrencisi oluşturmaktadır. Bu çalışmada "Kişisel Bilgi Formu"nun yanısıra, "Karanlık Üçlü Kişilik Ölçeği" ve "Hexaco Kişilik Ölçeği" olmak üzere toplam 2 ölçme aracı kullanılmıştır. Araştırma verilerinin analizinde çoklu regresyon analizi yöntemi kullanılmış ve tüm veriler 0.05 anlamlılık düzeyinde test edilmiştir.

Araştırma bulgularına göre dürüstlük, deneyime açıklık, duyarlılık ve uyumluluk değişkenlerinin üniversite öğrencilerinin makyavelizm ve psikopati eğilimlerini anlamlı düzeyde yordadıkları belirlenmiştir. Diğer yandan, üniversite öğrencilerinin narsisizm eğilimlerini yordayan değişkenlerin ise sırasıyla dışadönüklülük, dürüstlük, sorumluluk ve deneyime açıklık olduğu görülmüştür. Bulgular, ayrıca, HEXACO kişilik özelliklerinin yordayıcı rollerinin kadın ve erkek örneklem gruplarına göre de değiştiğini ortaya koymuştur. Elde edilen bulgular tartışılarak uygulamalara ve gelecek çalışmalara yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Karanlık üçlü, HEXACO kişilik özellikleri, Makyavelizm, narsisizm, psikopati, üniversite öğrencileri.

ABSTRACT**DARK TRIAD AMONG UNIVERSITY STUDENTS WITH RESPECT TO
GENDER: THE PREDICTIVE ROLES OF HEXACO PERSONALITY TRAITS****Ezgi CÖMERT****Master Thesis, Department of Psychological Sciences****Supervisor : Assoc. Prof. Dr. Cem Ali GİZİR****September 2018, 95 pages**

The aim of this study was to examine the extent to which the variables of honesty-humility, emotionality, extraversion, agreeableness, conscientiousness and openness to experience predicted machiavellianism, narcissism, and psychopathy levels of university students according to gender. The sample of the study consisted of 388 (250 female, 138 male) undergraduate students enrolled in different faculties of Çag University in the academic year of 2017-2018. Three instruments, namely, "Personal Information Form", "Short Dark Triad Scale", and "HEXACO Personality Inventory" were used in the study. Multiple regression analysis were used to analyze the data the data value of 0.05 was established as a level of significance.

The results of the study revealed that honesty-humility, openness to experience, emotionality and agreeableness were the significant predictors of both machiavellianism and psychopathy tendencies of university students. On the other hand, extraversion, honesty-humility, conscientiousness and openness to experience had significant predictive roles on the narcissistic tendency of university students. The predictive roles of the HEXACO variables were also differentiated across gender groups. Implications of the findings were discussed and some suggestions were made for further research.

Key Words: Dark triad, HEXACO personality traits, Machiavellism, narcissism, psychopathy, university students.

ÖNSÖZ

Psikolojinin temel kavramlarından birisi olan kişilik, birçok farklı kuram ve kuramcı tarafından tanımlanmış olmasıyla birlikte geçmişten günümüze insana ait en dikkat çeken olgulardan birisidir ve bireyin kendine özgü duygu, düşünce ve davranışlarının birleşimi olarak genel bir tanımla yer almaktadır. Son zamanlarda araştırmacılar tarafından dikkat çeken ‘Karanlık Üçlü’ ve ‘Hexaco’ olarak adlandırılan iki kişilik modeli bu çalışmanın temel kavramlarıdır.

Bu çalışmada, cinsiyete göre dürüstlük-alçakgönüllük, duyarlılık, dışadönüklük, uyumluluk, sorumluluk ve deneyime açıklık değişkenlerinin, üniversite öğrencilerinin makyavelizm, narsisizm ve psikopati düzeylerini ne derece yordadıklarının incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma bulgularına göre dürüstlük, deneyime açıklık, duyarlılık ve uyumluluk değişkenlerinin üniversite öğrencilerinin makyavelizm ve psikopati eğilimlerini anlamlı düzeyde yordadıkları belirlenmiştir. Diğer yandan, üniversite öğrencilerinin narsisizm eğilimlerini yordayan değişkenlerin ise sırasıyla dışadönüklük, dürüstlük, sorumluluk ve deneyime açıklık olduğu görülmüştür. Bulgular, ayrıca, HEXACO kişilik özelliklerinin yordayıcı rollerinin kadın ve erkek örneklem gruplarına göre de değiştiğini ortaya koymuştur.

28.09.2018

Ezgi CÖMERT

İÇİNDEKİLER

Sayfa No:

KAPAK	i
ONAY	ii
İTHAF	iii
ETİK BEYANI	iv
TEŞEKKÜR	v
ÖZET	vi
ABSTRACT	vii
ÖNSÖZ	viii
İÇİNDEKİLER	ix
TABLolar LİSTESİ	xiii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xiv
EKLER LİSTESİ	xv

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

1.1. Araştırmanın Arka Planı	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	2
1.3. Araştırmanın Problemi.....	3
1.4. Araştırmanın Önemi	3
1.5. Araştırmanın Hipotezleri	5
1.6. Araştırmanın Kapsam ve Sınırlılıkları.....	5
1.7. Tanımlar.....	6

BÖLÜM II

2. KURAMSAL AÇIKLAMAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Karanlık Üçlü.....	7
2.1.1. Makyavelizm	8
2.1.1.1. Makyavelizm ile İlgili Değişkenler	10
2.1.1.1.1. Başarı	10

2.1.1.1.2. Yaşam Doyumu	10
2.1.1.1.3. Girişimcilik	10
2.1.2. Narsisizm	11
2.1.2.1. Mitolojide ve Psikolojide Narsisizm.....	11
2.1.2.2. Subklinik Narsisizm.....	13
2.1.2.3. Narsisizm ile İlgili Değişkenler	15
2.1.2.3.1. Dürtüsellik	15
2.1.2.3.2. Benlik Saygısı	15
2.1.2.3.3. Yaşam Doyumu	16
2.1.2.3.4. Duygu Düzenleme Güçlüğü.....	16
2.1.3. Psikopati.....	16
2.1.3.1. Psikopati ile İlgili Değişkenler	18
2.1.3.1.1. Kişilik Bozuklukları.....	18
2.1.3.1.2. Saldırganlık	18
2.1.3.1.3. Madde ve Alkol Kullanımı	19
2.2. Kişilik.....	19
2.2.1. HEXACO Kişilik Özellikleri.....	20
2.2.1.1. Dürüstlük-Alçakgönüllülük	21
2.2.1.2. Duyarlılık	21
2.2.1.3. Dışadönüklük	22
2.2.1.4. Uyumluluk	22
2.2.1.5. Sorumluluk.....	22
2.2.1.6. Deneyime Açıklık	23
2.3. Karanlık Üçlü ve HEXACO Kişilik Özellikleri	23
2.3.1. Karanlık Üçlü ve Dürüstlük-Alçakgönüllük.....	23
2.3.2. Karanlık Üçlü ve Duyarlılık	23
2.3.3. Karanlık Üçlü ve Dışadönüklük	24
2.3.4. Karanlık Üçlü ve Uyumluluk.....	24
2.3.5. Karanlık Üçlü ve Sorumluluk.....	24
2.3.6. Karanlık Üçlü ve Deneyime Açıklık	24

BÖLÜM III

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Amacı.....	26
3.2. Araştırmanın Modeli.....	26
3.3. Araştırmanın Evren ve Örneklemi.....	27
3.4. Araştırmanın Yapılışı (Prosedür).....	28
3.5. Veri Toplama Araçları.....	28
3.5.1. Kişisel Bilgi Formu.....	28
3.5.2. Karanlık Üçlü Ölçeği (KÜÖ).....	28
3.5.3. HEXACO Kişilik Ölçeği (HKÖ-60).....	29
3.6. Verilerin Analizi.....	31

BÖLÜM IV

4. BULGULAR

4.1. Betimsel İstatistikler.....	32
4.1.1. Toplam Örneklem Grubu İçin Korelasyon Katsayıları ve Betimsel İstatistikler.....	32
4.1.2. Kadın Örneklem Grubu İçin Korelasyon Katsayıları ve Betimsel İstatistikler.....	34
4.1.3. Erkek Örneklem Grubu Korelasyon Katsayıları ve Betimsel İstatistikler..	35
4.2. Karanlık Üçlü Özelliklerini Yordayan Değişkenlerin İncelenmesi.....	37
4.2.1. Makyevalizmi Yordayan Değişkenler.....	37
4.2.1.1. Toplam Örneklem Grubu İçin Makyevalizmi Yordayan Değişkenler.....	37
4.2.1.2. Kadın Örneklem Grubu İçin Makyevalizmi Yordayan Değişkenler.....	38
4.2.1.3. Erkek Örneklem Grubu İçin Makyevalizmi Yordayan Değişkenler.....	38
4.2.2. Narsisizmi Yordayan Değişkenler.....	39
4.2.2.1. Toplam Örneklem Grubu İçin Narsisizmi Yordayan Değişkenler .	39
4.2.2.2. Kadın Örneklem Grubu İçin Narsisizmi Yordayan Değişkenler....	40
4.2.2.3. Erkek Örneklem Grubu İçin Narsisizmi Yordayan Değişkenler	41

4.2.3. Psikopatiyi Yordayan Değişkenler	42
4.2.3.1. Toplam Örneklem Grubu İçin Psikopatiyi Yordayan Değişkenler	42
4.2.3.2. Kadın Örneklem Grubu İçin Psikopatiyi Yordayan Değişkenler ...	43
4.2.3.3. Erkek Örneklem Grubu İçin Psikopatiyi Yordayan Değişkenler ...	44

BÖLÜM V

5. TARTIŞMA VE YORUM

5.1. Karanlık Üçlü Özelliklerini Yordayan Değişkenlerin İncelenmesi	46
5.1.1. Makyevalizmi Yordayan Değişkenler	46
5.1.1.1. Toplam Örneklem Grubu İçin Makyevalizmi Yordayan	
Değişkenler	46
5.1.1.2. Kadın ve Erkek Örneklem Grupları için Makyevalizmi	
Yordayan Değişkenler.....	49
5.1.2. Narsisizmi Yordayan Değişkenler	49
5.1.2.1. Toplam Örneklem Grubu İçin Narsisizmi Yordayan Değişkenler .	49
5.1.2.2. Kadın ve Erkek Örneklem Grupları İçin Narsisizmi Yordayan	
Değişkenler	52
5.1.3. Psikopatiyi Yordayan Değişkenler	53
5.1.3.1. Toplam Örneklem Grubu İçin Psikopatiyi Yordayan Değişkenler	53
5.1.3.2. Kadın ve Erkek Örneklem Grupları İçin Psikopatiyi Yordayan	
Değişkenler	56

BÖLÜM VI

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar	58
6.2. Öneriler	58

7. KAYNAKÇA

8. EKLER

9. ÖZGEÇMİŞ

TABLOLAR LİSTESİ

	Sayfa No:
Tablo 1. Örneklem Bölüm, Sınıf Düzeyi ve Cinsiyete Göre Dağılımı	27
Tablo 2. Toplam Örneklem Grubu İçin Değişkenler Arası Korelasyon Katsayıları ve Betimsel İstatistikler ($N=388$)	33
Tablo 3. Kadın Örneklem Grubu İçin Değişkenler Arası Korelasyon Katsayıları ve Betimsel İstatistikler ($N=250$).....	34
Tablo 4. Erkek Örneklem Grubu İçin Değişkenler Arası Korelasyon Katsayıları ve Betimsel İstatistikler ($N=138$).....	36
Tablo 5. Toplam Örneklem Grubu İçin Makyavelizmin Yordayıcı Değişkenlerine İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları ($N=388$).....	37
Tablo 6. Kadın Örneklem Grubu İçin Makyavelizmin Yordayıcı Değişkenlerine İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları ($N=250$).....	38
Tablo 7. Erkek Örneklem Grubu İçin Makyavelizmin Yordayıcı Değişkenlerine İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları ($N=138$).....	39
Tablo 8. Toplam Örneklem Grubu İçin Narsisizmin Yordayıcı Değişkenlerine İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları ($N=388$).....	40
Tablo 9. Kadın Örneklem Grubu İçin Narsisizmin Yordayıcı Değişkenlerine İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları ($N=250$).....	41
Tablo 10. Erkek Örneklem Grubu İçin Narsisizmin Yordayıcı Değişkenlerine İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları ($N=138$).....	42
Tablo 11. Toplam Örneklem Grubu İçin Psikopatinin Yordayıcı Değişkenlerine İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları ($N=388$).....	43
Tablo 12. Kadın Örneklem Grubu İçin Psikopatinin Yordayıcı Değişkenlerine İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları ($N=250$).....	44
Tablo 13. Erkek Örneklem Grubu İçin Psikopatinin Yordayıcı Değişkenlerine İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları ($N=138$).....	45

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa No:

Şekil 1. Araştırmanın Modeli 26

EKLER LİSTESİ**Sayfa No:**

Ek 1. Etik Kurulu Onay Belgesi.....	72
Ek 2. Kişisel Bilgi Formu.....	73
Ek 3. Karanlık Üçlü Ölçeği	74
Ek 4. HEXACO Kişilik Ölçeği	75
Ek 5. Anket İzin Onay Belgesi (Çağ Üniversitesi)	78

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

1.1. Araştırmanın Arka Planı

Psikoloji alanında her geçen gün araştırmaların arttığı ‘kişilik’ kavramının, bireyin kendine özgü duygu, davranış ve düşünce biçiminden meydana geldiği öne sürülmektedir. Kişinin günlük yaşamında sergilediği davranışları, olaylara karşı duygu ve düşünceleri kişiliğinin temelini oluşturur ve bu alan kişilik psikolojisinin temel taşıdır. Araştırmacılar, bireysel farklılıklar ile kişilik kavramını değerlendirirken bireyin sadece doğuştan getirdiği özelliklerinden dolayı değil, hayatı boyunca etkileşim içinde olduğu dışsal faktörlerin de kişiliğinde etkili olduğunu öne sürmektedir (Yurtsever, 2009). Kişilik psikolojisindeki en temel amaç ise ampirik ve bilimsel bakış açısı ile bireylerin davranış nedenlerini sorgulamaktır (Yazgan-İnanç ve Yerlikaya, 2017).

Bu çerçevede, kişilik özellikleri üzerine birçok ve çeşitli çalışmalar gerçekleştirilmektedir. Bu çalışmalar çerçevesinde ise son dönemlerde iki temel kişilik örüntüsü araştırmacılar tarafından sıklıkla gündeme getirilmektedir. Bu örüntülerden birincisi Paulhus ve Williams (2002) tarafından alanyazına eklenen “Karanlık Üçlü” (makyavelizm, narsisizm ve psikopati) kişilik özellikleridir. İkincisi ise Ashton ve Lee (2001) tarafından geliştirilen ve HEXACO olarak adlandırılan altı faktörlü (deneyime açıklık, dışadönüklük, uyumluluk, duyarlılık, sorumluluk ve dürüstlük) kişilik modelidir. Bu iki model, son dönemlerde ilgili alanyazındaki çok çeşitli araştırmalara konu olmaya başlamış ve araştırmacıların dikkatini sıklıkla çekmeye başlamıştır.

Birinci modelde, genel anlamda Paulhus ve Williams (2002), makyavelizm, subklinik narsisizm ve subklinik psikopati kavramlarını “karanlık” bir özellik olarak betimlemektedir. Buna ek olarak, bu üçlü yapı, sosyal olarak istenmeyen, kendi kendine faydalı ve başkaları için zararlı olarak değerlendirilmektedir (Rauthmann ve Kolar, 2012). İlgili alanyazında da, özellikle son dönemlerde, kişiliğin karanlık yönleri olarak belirtilen makyavelizm, subklinik narsisizm ve subklinik psikopati kavramları, birbirinden farklı geçmişlere sahip ancak birbiriyle ilişkili bir şekilde yer almaktadır.

Karanlık Üçlü kavramı, diğerlerini manipüle eden, kötüye kullanan ve daha az istenen kişilik özelliklerine odaklanır (Banks, Forsyth, O’Boyle, Story ve White, 2015). Adli ya da klinik örnekleri ve geniş topluluk örneklerinde sürekli dağılım içeren klinik ve subklinik terimlerini ele aldığımızda, araştırmalar, subklinik örneklerin diğerine

oranla fazlalığını göstermektedir. Bu sayede, kişilik kavramının oluştuğu günden bu yana sorgulanan “normal” ve “anormal” arasındaki farklar da ön plana çıkarılmaktadır (Furnham, Richards ve Paulhus, 2013).

İkinci model ise bugüne kadar yapılan araştırmaların çoğunda kullanılan ve Büyük Beşli olarak tanımlanan modelin günümüzde kişilik özelliklerini tanımlamalarında sınırlı kaldığı varsayımından hareketle oluşturulmuş bir modeldir. Ashton ve Lee (2001) tarafından geliştirilen ve HEXACO olarak adlandırılan bu model, deneyime açıklık, dışadönüklük, uyumluluk, duyarlılık, sorumluluk ve dürüstlük olarak ifade edilen kişilik özelliklerini tanımlayan altı faktörden oluşmaktadır (Lee ve Ashton, 2014). HEXACO bir kişilik modeli olarak ilgili alanyazında yerini almış ve son zamanlarda çeşitli araştırmalara konu olan oldukça popüler bir model olmuştur.

Bu bakış açısıyla değerlendirildiğinde, Türkiye’de Karanlık Üçlü ve HEXACO kişilik özelliklerini temel alan araştırmaların oldukça sınırlı olduğu gözlemlenmektedir. Bir gelişimsel görev olarak kişilik gelişiminin oldukça önemli hale geldiği yetişkinliğe geçiş aşaması olarak nitelendirilen üniversite öğrenimi döneminde, kişiliğin temel örüntülerini içeren faktörlere yönelik daha fazla bilgi sağlanması ve üniversite öğrencilerinin kişilik gelişimlerine olumlu katkı sağlayabilecek çeşitli gelişimsel ve önleyici destek programlarının hazırlanabilmesi amacıyla yeni araştırmaların yapılması büyük önem arz etmektedir.

Dolayısıyla, bu çalışmadan elde edilen sonuçların üniversite öğrencilerinin karanlık üçlü eğilimlerine etki eden kişilik özelliklerinin belirlenmesine ve yükseköğrenim kapsamında genç yetişkinlerin temel kişilik özelliklerinin geliştirilmesine yönelik uygulamalara katkı sağlanabileceği öngörülmektedir. Bu çalışmada, ayrıca, kadın ve erkek üniversite öğrencileri için ayrı ayrı elde edilen bulgular ise karanlık üçlü eğilimlerini yordayan kişilik özelliklerinin cinsiyet temelinde belirlenebileceği ve gerçekleştirilecek uygulamalarda bu farklılıkların dikkate alınmasını sağlayacak bilgiler elde edilebileceği değerlendirilmektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, cinsiyete göre HEXACO kişilik özelliklerinin (deneyime açıklık, dışadönüklük, uyumluluk, duyarlılık, sorumluluk ve dürüstlük) üniversite öğrencilerinin karanlık üçlü (makyavelizm, narsisizm ve psikopati) düzeylerini ne derecede yordadıklarının incelenmesidir.

1.3. Araştırmanın Problemi

1. 1.HEXACO kişilik özellikleri (deneyime açıklık, dışadönüklük, uyumluluk, duyarlılık, sorumluluk ve dürüstlük) üniversite öğrencilerinin karanlık üçlü (makyevalizm, narsisizm ve psikopati) eğilimlerini yordamaktadır.
2. HEXACO kişilik özellikleri (deneyime açıklık, dışadönüklük, uyumluluk, duyarlılık, sorumluluk ve dürüstlük) kadın üniversite öğrencilerinin karanlık üçlü (makyevalizm, narsisizm ve psikopati) eğilimlerini yordamaktadır.
3. HEXACO kişilik özellikleri (deneyime açıklık, dışadönüklük, uyumluluk, duyarlılık, sorumluluk ve dürüstlük) erkek üniversite öğrencilerinin karanlık üçlü (makyevalizm, narsisizm ve psikopati) eğilimlerini yordamaktadır.

1.4. Araştırmanın Önemi

Evrensel bir tanımı olmamasıyla birlikte kişilik, bireyin doğuştan getirdiği ve deneyimleri doğrultusunda kazandığı, bireysel farklılıkları ortaya çıkarmaya yardımcı olan bir yapı olarak tanımlanabilir. Bu yapı, zamanla kültürün ve çevresel faktörlerin etkisi altında gelişimini sürdürür. Bu çalışmada, kişiliğin karanlık yönlerini içerdiği iddia edilen Karanlık Üçlü (Paulhus ve Williams, 2002) kişilik modeli (makyavelizm, narsisizm ve psikopati) ile bireylerin kendilerini ve diğerlerini tanımlamada kullandıkları sıfatlardan oluşan HEXACO (deneyime açıklık, dışadönüklük, uyumluluk, duyarlılık, sorumluluk ve dürüstlük) kişilik özellikleri (Ashton ve Lee, 2001) arasındaki ilişkilerin incelenmesi amaçlanmıştır. Karanlık Üçlü modeli 'normal' ve 'anormal' kişilik yapısı arasındaki farkların sorgulanması sonucunda ortaya çıkan bir yapıdır. Geçmişleri birbirinden farklı bu üç kavramın ilişkisel olarak bir araya gelmesiyle oluşan bu yapı son zamanlarda psikoloji alanında popüler hale gelmiştir. HEXACO kişilik modelinin (Ashton ve Lee, 2001) ise Büyük Beşli kişilik modelinin (Goldberg, 1990) belirli alanlarda sınırlı kaldığı hipoteziyle altı faktörlü bir model olarak ortaya çıktığı görülmektedir. Son dönemlerde bir çok çalışmada ele alınan HEXACO modelinin kişiliğin farklı özellikleriyle ele alınması ise görece yeni bir yaklaşım sayılabilir. Buradan hareketle, kişiliğin farklı boyutlarını ele alan Karanlık Üçlü ve HEXACO kişilik modelleri arasındaki ilişkilerin belirlenmesinin ilgili alanyazınına önemli bir katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

Bilindiği üzere, üniversite öğrenimi süreci, genç yetişkinler için kimlik gelişiminin büyük ölçüde tamamlanarak kendiliğin biçimlendiği önemli bir gelişimsel

basamak olarak nitelendirilmektedir (Chickering ve Reisser, 1993). Bu yönüyle yükseköğretim kurumları, eğitim-öğretim işlevlerinin yanısıra, öğrencilerin farklı kültürleri tanımalarına, kişilerarası becerilerini geliştirmelerine, kendilik algısını güçlendirmelerine ve öznel değerlerini netleştirmelerine olanak sağlayan kurumlar olarak ele alınmaktadır (Chickering ve Reisser, 1993; Pascarella ve Terenzini, 2005). Dolayısıyla, üniversite öğrencilerinin sosyal beceriler ve kişilerarası ilişkiler anlamında uzmanlaşmaları ve sosyal ilişkilerini güçlendirebilmek adına çeşitli stratejileri kullanabilmeleri oldukça önemlidir. Bu noktada, karanlık üçlü olarak tanımlanan makyevalizm, narsisizm ve psikopati kişilik özelliklerinin üniversite öğrencilerinin özgeci tutum ve davranışlar temelinde sosyal becerilerinin gelişimine olumsuz etki etme potansiyeli bulunduğu göz ardı edilmemelidir. Dolayısıyla, üniversite öğrencilerini temel alarak, kişilerarası odaklı kişilik yapılarını tanımlayan HEXACO kişilik özellikleri aracılığıyla Karanlık Üçlü özelliklerinin incelenmesinin çıkara dayalı, istismarcı tutum ve davranışlar ile özgeci tutum ve davranışlar arasındaki ilişkilerin belirlenebilmesine katkı sağlayabileceği değerlendirilmektedir.

Türkiye’de kişilik özellikleri ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde, HEXACO kişilik özellikleri ile üniversite öğrencilerinin karanlık üçlü (makyevalizm, narsisizm ve psikopati) eğilimlerini dikkate alan bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Dolayısıyla, üniversitede öğrenim gören kadın ve erkek öğrencilerin karanlık üçlü çerçevesinde deneyime açıklık, dışadönüklük, uyumluluk, duyarlılık, sorumluluk ve dürüstlük kişilik

özelliklerinin bu öğrencilerin makyevalizm, subklinik narsisim ve subklinik psikopati eğilimlerini ne derece yordadıklarının incelenmesi yoluyla ilgili alanyazına önemli katkılar sunulabileceği öngörülmektedir.

Bu çalışma temelinde elde edilen araştırma bulgularının uygulama açısından da önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir. Bu çerçevede, başta üniversite Psikolojik Danışma ve Rehberlik Merkezleri olmak üzere üniversitelerin öğrenci odaklı tüm birimleri tarafından sunulan önleyici ve gelişimsel nitelikteki psikoeğitimsel çalışmalara önemli bir bakış açısı kazandırabileceği değerlendirilmektedir. Bununla birlikte, kişilik özelliklerinin erken yaşlardan itibaren gelişmeye başladığı göz önüne alındığında, bu çalışmadan elde edilen bulguların, öğrencilerin sağlıklı kişilik özellikleri geliştirmesi amacıyla anaokulundan liseye kadar tüm eğitim kademelerinde yürütülen psikoeğitsel çalışmalar için de bir temel oluşturabileceği düşünülmektedir.

1.5. Araştırmanın Hipotezleri

Bu araştırmanın amacı kapsamında aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Deneyime açıklık, dışadönüklük, uyumluluk, duyarlılık, sorumluluk ve dürüstlük değişkenleri, üniversite öğrencilerinin makyavelizm düzeylerini yordamaktadır.
2. Deneyime açıklık, dışadönüklük, uyumluluk, duyarlılık, sorumluluk ve dürüstlük değişkenleri, kadın öğrencilerin makyavelizm düzeylerini yordamaktadır.
3. Deneyime açıklık, dışadönüklük, uyumluluk, duyarlılık, sorumluluk ve dürüstlük değişkenleri, erkek öğrencilerin makyavelizm düzeylerini yordamaktadır.
4. Deneyime açıklık, dışadönüklük, uyumluluk, duyarlılık, sorumluluk ve dürüstlük değişkenleri üniversite öğrencilerinin narsisizm düzeylerini yordamaktadır.
5. Deneyime açıklık, dışadönüklük, uyumluluk, duyarlılık, sorumluluk ve dürüstlük değişkenleri, kadın öğrencilerin narsisizm düzeylerini yordamaktadır.
6. Deneyime açıklık, dışadönüklük, uyumluluk, duyarlılık, sorumluluk ve dürüstlük değişkenleri, erkek öğrencilerin narsisizm düzeylerini yordamaktadır.
7. Deneyime açıklık, dışadönüklük, uyumluluk, duyarlılık, sorumluluk ve dürüstlük değişkenleri, üniversite öğrencilerinin psikopati düzeylerini yordamaktadır.
8. Deneyime açıklık, dışadönüklük, uyumluluk, duyarlılık, sorumluluk ve dürüstlük değişkenleri, kadın öğrencilerin psikopati düzeylerini yordamaktadır.
9. Deneyime açıklık, dışadönüklük, uyumluluk, duyarlılık, sorumluluk ve dürüstlük değişkenleri, erkek öğrencilerin psikopati düzeylerini yordamaktadır.

1.6. Araştırmanın Kapsam ve Sınırlılıkları

Bu araştırma, 2017-2018 eğitim-öğretim yılı Bahar döneminde Mersin Çağ Üniversitesi'nin 4 yıllık Fen-Edebiyat, İktisadi ve İdari Bilimler ve Hukuk fakültelerinin ilgili bölümlerinde öğrenim gören 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğrencilerini kapsamaktadır. Çağ Üniversitesi bünyesindeki Meslek Yüksekokullarına kayıtlı öğrenciler, hazırlık sınıfı öğrencileri, yabancı uyruklu öğrenciler ile yüksek lisans ve doktora düzeyinde öğrenim gören lisansüstü öğrencileri bu araştırmanın kapsamı dışındadır.

Araştırmadan elde edilen bulgular, bu çalışmada kullanılan “Kişisel Bilgi Formu”, “Kısa Karanlık Üçlü Ölçeği” ve “Hexaco Kişilik Ölçeği” nin ölçtüğü nitelikler ile sınırlıdır. Bu araştırma, belirlenen örneklemin temsil ettiği evren ile sınırlıdır.

Dolayısıyla, Çağ Üniversitesi öğrencileri ile yapılan bu araştırmanın bulgularını diğer üniversitelerde öğrenim gören öğrencilere genellerken dikkatli davranılmalıdır.

1.7. Tanımlar

Kişilik: Bireyin kendine özgü tutum, duruş ve davranış kalıbı olarak tanımlanır (Cloninger ve Svrakic 2000).

Makyavelizm: Alaycı dünya görüşü, ahlak eksikliği ve manipülasyonu ifade eder (Fehr, Samsom ve Paulhus, 1992).

Narsisizm: Görkemlilik, hak sahipliği, hakimiyet ve üstünlüğü ifade eder (Paulhus ve Williams, 2002).

Psikopati: Düşük empati ve kaygı ile birlikte yüksek dürtüsellik ve heyecan arama isteğini ifade eder (Paulhus ve Williams, 2002).

Dürüstlük-Alçakgönüllülük: Dürüstlük, adalet, içtenlik, alçakgönüllülük ile ilgili kişilik boyutunu ifade eder (Lee ve Ashton, 2004).

Duyarlılık: Kaygı, korku, duygusallık, bağımlılık ve duygusal tepkisellik, dayanıklılık ve cesaret ile ilgili kişilik boyutunu ifade eder (Lee ve Ashton, 2004).

Dışadönüklük: Utangaçlık, pasiflik ve sessizliğe karşı konuşkanlık, sosyallik ve neşe ile ilgili kişilik boyutunu ifade eder (Lee ve Ashton, 2004).

Uyumluluk: Mizaçsızlığa, huzursuzluğa, tartışmaya ve eleştireliliğe karşı hoşgörülü davranmayla ilgili kişilik boyutunu ifade eder (Lee ve Ashton, 2004).

Sorumluluk: Sürekli olarak örgütlenme, çalışkanlık, özen ve titizlik gibi özelliklerle ilgili kişilik boyutunu ifade eder (Lee ve Ashton, 2004).

Deneyime Açıklık: Doğal ve insan dünyası hakkında bilgi edinme isteği ve deneyimleme eğilimini içeren kişilik boyutunu ifade eder (Lee ve Ashton, 2004).

BÖLÜM II

2. KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde, karanlık üçlü kuramını oluşturan makyavelizm, narsisizm ve psikopatinin tanımı, karanlık üçlü ile ilişkili kavramlar ve kuramsal yaklaşımlar ve karanlık üçlü ile ilgili araştırmalara yer verilmektedir. Bununla birlikte, temel kişilik özelliklerini oluşturan deneyime açıklık, dışadönüklük, uyumluluk, duyarlılık, sorumluluk ve dürüstlük kavramlarının tanımı bu kavramların makyavelizm, narsisizm ve psikopati ile ilişkilerine ve ilgili araştırmalara yer verilmektedir.

2.1. Karanlık Üçlü

İlk olarak Paulhus ve Williams (2002) tarafından ortaya konan Karanlık Üçlü (Dark Triad) kavramı, alanyazında, henüz patolojik olmayan ve antisosyal kişilik özelliğine işaret eden kişiliklerin üçünü öne çıkarmaktadır. Bu kişilik özellikleri sırasıyla, makyavelizm, subklinik narsisizm ve subklinik psikopati olarak tanımlanmaktadır (Giammarca ve Vernon, 2014). Bu üç kişilik yapısından makyavelizm, kişisel kazanım ve kişisel çıkar üzerine kurulu iki yüzlülük ve aldatma ile göze çarparak ahlaklı olmaya önem vermemeyi yansıtmaktadır. Subklinik narsisizm ise kibirlilik ve aşırı kendini beğenme arzusunu ifade etmektedir. Son olarak subklinik psikopati, duygusuzluk etkisi, düşük empati, antisosyal davranış ve umursamaz yaşam tarzı seçimleri ile vurgulanan bireysel farklılıkları nitelendirmektedir (Ashton, Book, Hodson, Visser ve Volk, 2018).

Karanlık Üçlü kavramını oluşturan bu kişilik özelliklerinin her biri farklı kökenlere dayansa da birden fazla ortak özelliği paylaşmakta ve bu kişilik özelliklerinin subklinik formlarının kısmen birbiriyle ilişkili olduğu görülmektedir (Paulhus ve Williams, 2002). Paulhus ve Williams (2002), Karanlık Üçlü ile birlikte birçok önemli kuramsal ve kavramsal noktaya dikkat çekmektedirler. Bu subklinik yapılar, benzer kavramsal yapılardan türetilmiş olsalar da genel popülasyon örneklerinde kişilerarası farklılıkları da açıklamaktadırlar (Ashton ve diğ., 2018). Makyavelizm, narsisizm ve psikopati gibi sosyal olarak kendine özgü kişilik özellikleri, özellikle klinik ve sosyal psikoloji alanlarında çok fazla çalışılmış konular olsalar da, bu üç kişilik özelliğinin ortak ele alınarak incelenmesi görece yeni bir yaklaşımdır (Lee ve Ashton, 2004).

Makyavelizm, narsisizm ve psikopatinin kişilik özellikleri çoğunlukla “zehirli” olarak tanımlakta ve genellikle “tehlikeli” veya “işlevsiz” bir ahlaka dayandırılmaktadır. Bunun nedeni, bireyin kendisini başkasının üzerinde görerek, insanların içinde var olan toplumsal ahlaki duyguları ihlal edecek şekilde davranmaları olarak ifade edilmektedir. Çeşitli çalışmalardan elde edilen bulgular, bu üç kişilik özelliğinin duygusal kayıtsızlık, iki yüzlülük ve saldırganlık gibi kötü niyetli davranışsal eğilimlerle ilişkili olduklarını ve toplumsal açıdan risk yarattıkları ortaya koymaktadır (Paulhus ve Williams, 2002). Bununla birlikte karanlık üçlü özelliklerine sahip olan bireylerin kendileri ve başkaları için yarar ve zarar sağlayan özellikleri korumaya devam ettikleri de gözlemlenmektedir (Jonason ve diğ., 2015; Rautmann ve Kolar, 2012).

Kowalski’ye göre (2001) sosyal olarak itici kişilikler arasında en görgül dikkati makyavelizm, narsisizm ve psikopati çekmektedir. Farklı kökenlere dayansalar da bu üç kişilik yapısı, değişen derecelerde duygusal kayıtsızlık, iki yüzlülük, kişilerarası düşmanlık, sadakatsizlik, ahlaki uygunsuzluk ve negatif yönde davranışsal eğilimlere sahip, toplumsal olarak kötü niyetli karakterler olarak ifade edilmektedir (Banks ve diğ., 2015). Makyavelizm, narsisizm ve psikopatinin yaygın olarak kullanılan tekli ölçeklerinin madde sayılarına bakıldığında her bir yapının en kısa sürümleri olsa bile toplam madde sayısı 65’tir (Jones ve Paulhus, 2014). Bu durumun ilgili alandaki araştırmaların artışı engellediğine inanan Jones ve Paulhus (2014), Karanlık Üçlü Ölçeği ile bu üç yapıyı bir araya getirerek araştırmacılara kolaylık sağlamayı amaçlamış ve bu alanda yeni çalışma olanakları sunmaya çalışmışlardır.

2.1.1. Makyavelizm

Makyavelizm, narsisizm ve psikopati gibi kişilik özelliklerinden farklı olarak ‘normal’ kişilik özelliği olarak ele alacağımız tek örnektir (Furhnam ve diğ., 2014). Medici ailesinin 16. yüzyıldaki baş politik danışmanı olan Niccola Machiavelli’nin 1513’te yazmış olduğu Hükümdar (The Prince) adlı siyasi eseri ile ortaya çıkmış bir kavramdır. Siyasi açıdan kontrolün devamlılığının sağlanmasına yönelik öneriler, bu bağlamda var olan kişisel hedeflere ulaşmak için atılan eylem adımları ve kendi kendine hizmet sunan önerilerden bahsettiği kitabında Machiavelli (akt., Furhnam ve diğ., 2013; Kesgin, 2015) makyavelizmi, “belirlenen (siyasi anlamda) bir amaç uğruna atılacak her türlü eylem adımlarında kullanılan araçların doğru ya da yanlış ayırt etmeden uygun bulunması” olarak tanımlamaktadır.

Psikoloji alanyazınında ise makyavelizm sıklıkla başkalarını, kendi çıkarları uğruna kullanma, sömürme, kurnazlık ve samimiyet eksikliği ile nitelendirilen bir kavram olarak tanımlanmaktadır (Hodson, Hogg, Macinnis, 2009). Ayrıca makyevalizm, ikna, liderlik ve etik davranışları içeren sosyal psikolojik araştırmalarda da geniş çapta ele alınan bir kavramdır (Lee ve Ashton, 2004). Bir diğer açıdan, Karanlık Üçlü'yü oluşturan diğer faktörlerin özelliklerinden farklı olarak makyavelizm, sosyal etkileşime yönelik "hedefe giden her yol mübahtır" ile nitelenen küçümseyici ve çıkarıcı yaklaşımı ile de bilinmektedir (Christie ve Geis, 1970). Dolayısıyla makyevalist bireyler, eylemlerinin sosyal sonuçlarıyla son derece ilgili olmaktadır (Gordon ve Platek, 2009).

Bir diğer bakış açısıyla, makyavelizm özelliği yüksek olan bireyler, üç unsur (görüş, maneviyat ve taktik) ile değerlendirildikleri zaman insan doğasını küçümseyen bir bakış açısına sahip olma (görüş unsuru), kendi davranışlarını kınamayarak alışlagelmiş manevi değerlerden yoksun olma (manevi unsur) ve kişiler arası sömürüye dahil olma (taktik unsuru) eğilimindedirler (Bizumic, Sellborn ve Monaghan, 2016).

Makyavelizmin kişilik ve sosyal davranışlarla olan bağına fark ederek ortaya çıkartan kişi Richard Christie'dir. Varolan durumları ve kişileri öznel hedeflerine ulaşmak için başarıyla kullanan bireyleri ve bu tür bireyler arasındaki davranışları ifade eden makyavalizm ile ilgili kuramsal ve görgül çalışmalar ilk olarak Christie ve Geis (1970) tarafından gerçekleştirilmiştir (Uysal, 2016). Christie ve Geis (1970) Makyavelizm düzeyini belirlemek amacıyla Mach IV adında, ahlaki değerler ve bakış açılarına odaklanan 20 maddeli bir ölçme aracı geliştirmişlerdir. John ve Paulhus (2002) tarafından tanıtılan Mach IV ölçeği deneme olarak Karanlık Üçlü ölçeğinin kısa formuna eklenmiştir. Mach IV ölçeğinin ardından Mach V ölçeği geliştirilmiştir. Ancak beklentiyi karşılayamayan ve sorunlu olduğu görülen Mach V yerine Mach IV kullanılmaya devam edilmiştir (Wrightsmann, 1991). Bununla birlikte, alanyazında, yeni, çok boyutlu değerlendirmelerin geliştirilmesi için yakın zamanda ortaya çıkan çeşitli ölçekler de bulunmaktadır (Dahling, Levy ve Whitaker, 2009; Furnham ve diğ., 2014; Bandelli, Borman, Kessler, Nelson, Penny ve Spector, 2010).

2.1.1.1. Makyavelizm ile İlgili Değişkenler

Bu bölümde, ilgili alanyazın çerçevesinde, makyavelizm ile ilişkilendirilen çeşitli değişkenler ve bu değişkenler ile gerçekleştirilen araştırmalar hakkında kısa açıklamalar yer almaktadır.

2.1.1.1.1. Başarı

Fehr, Samsom ve Paulhus (1992), başarı motivasyonu ve makyavelizm arasındaki ilişkinin belirsiz olduğunu ileri sürmüşlerdir. Geis, Weinheimer ve Berger (1966; akt., Fehr, Samsom ve Paulhus, 1992), yaptıkları araştırmanın sonucunda, makyavelizm ile başarı ölçütleri arasında ilişki bulunmadığını ifade etmişlerdir. Bir başka çalışmada ise Johnson (1980; akt., Fehr, Samsom ve Paulhus, 1992), katılımcıların makyavelizm düzeyi ile başarı düzeyi arasında pozitif korelasyon bulunduğunu belirtmiştir. Benzer şekilde, üniversite öğrencileri ile yapılan diğer bir araştırmada ise makyavelizm eğilimi olan bireyler ile başarı düzeyleri arasında anlamlı ilişkiler görülmüştür (Near, Miller ve Wilson, 1996). Alanyazındaki ilgili araştırmalar yakından incelendiğinde ortaya çıkan sonuç, makyavelizmi, IQ gibi günlük yaşamdaki başarılar ile değerlendirmek yerine, pratik başarı ölçütleri ile ilişkilendirmenin daha anlamlı olacağı şeklindedir (Near, Miller ve Wilson, 1996).

2.1.1.1.2. Yaşam Doyumu

Ali ve Chamorro-Premuzic (2010), gerçekleştirdikleri araştırmada, makyavelist eğilim düzeyi ile yaşam doyumu arasında negatif yönlü anlamlı bir korelasyon olduğunu belirlemişlerdir. Diğer yandan, yaşam doyumu ve makyavelizm arasındaki ilişki üniversite öğrencileri açısından incelendiğinde, makyavelist kişilik eğilimi ile yaşam doyumu arasında bir ilişki olmadığı belirtilmiştir (Ayan, 2017). Bununla birlikte, makyavelizmin olumsuz duygularla ilişkili olduğu ve makyavelist bireylerin kişilerarası ilişkilerde başarılı bulunmadığı göz önüne alındığında bu sonuç, pek şaşırtıcı değildir (Christie ve Geis, 1970; akt., Ali ve Chamorro-Premuzic, 2010).

2.1.1.1.3. Girişimcilik

Girişimci kişilik özelliklerinin olumlu yönleri incelenmiş olsa da son yıllarda girişimci kişiliğin olumsuz yönlerine de ele alan araştırmalar ilgili alanyazında dikkat

çekmektedir. Bu gelişmeden hareketle Taiwan Üniversitesi öğrencileri ile yapılan bir araştırmada, makyavelizm düzeyi yüksek bireylerin, girişimcilik kararı verme sürecinde ve girişimcilik faaliyetlerinde daha fazla aktif oldukları gözlemlenmiştir (Dadvari ve Do, 2017). Üniversite öğrencileri ile yapılan başka bir araştırmaya göre makyavelist eğilimli kişilerin “hızlı bir yaşam davranışı” üzerine kurulu stratejileri takip edebilecekleri ve girişimci olmak adına daha aktif olabilecekleri beklentisinin aksine makyavelist kişiliğin girişimcilik niyetine anlamlı bir etkisinin olmadığı sonucuna varılmıştır (Akçakanat ve Dinç, 2018).

2.1.2. Narsisizm

2.1.2.1. Mitolojide ve Psikolojide Narsisizm

Narsisizm kavramı ilk olarak Yunan Mitolojisi’nde şair Ovid’in ‘Dönüşümler’inin 3. kitap 340. mısrasında anlatılan Narcissus’tan ismini almaktadır. Hikayeye göre Narcissus, tüm kızları ve perileri kendisine aşık edecek görüntüye sahip olan, kendisine hayranlık duyanları küçümseyen ve umursamayan bir gençtir. Narcissus, doğduğu gün bir kehanette bulunan kahin Tressias, onun mutlu ve uzun bir ömür geçirebilmesi için tek şart olduğunu söylemektedir. Bu şart ise Narcissus’un hiçbir zaman ve hiçbir koşulda kendisini görmemesidir. Kendisine kimseyi layık görmeyen Narcissus, günün birinde kendisine aşık olan su perisi Echo’yu da reddeder. Bu reddedilişin ardından Echo, üzüntüden zayıflar ve inleyen bir ses olarak kalır. Bunu duyan Tanrılar, artık Narcissus’a ceza vermek isterler ve ava gittiği ormanda su içmek için eğildiği sudaki yansımasına aşık olan Narcissus, bu imkansız sevda uğruna ömrünü feda eder (Russell, 2015).

İlk kez psikanalitik alanyazında ele alındığı gözlemlenen narsisizm, kişinin kendi vücuduna yönelttiği cinsel arzu ve haz anlamına gelmektedir (Atak ve Karaaziz, 2013; Konrath, 2007). Narsisizmin, patolojik ve normal narsisizm boyutlarını ele alırken bazı uzmanlar, sağlıklıdan düzensiz işleyişe kadar tek bir devamlılık veya boyut üzerinde yattığını öne sürerken; bazıları ise adaptif (normal) ve patolojik narsisizmin iki farklı kişilik boyutu olabileceğini öne sürmektedir. Adaptif (normal) narsisizm, bireyin kendi ve çevresi ile uyumunun yanı sıra diğer insanlar tarafından beğenilme, takdir edilme gibi ego güçlendirici tepkiler alması olarak ifade edilmektedir. Patolojik narsisizm ise dış görünüşte abartı güven ve kibirli kişilerin iç dünyalarında kendisine güvenmeyen bireyler olmaları şeklinde ifade edilmektedir. Normal ve patolojik

narsisizm arasındaki en temel fark ise patolojik narsisizme sahip bireylerin tam anlamıyla dıştan gelen yorumlarla beslenmeye aç ve muhtaç olmalarıdır (Atak ve Karaaziz, 2013). Patolojik narsisizm ve narsistik kişilik bozukluğunun klinik kavramsallaştırmaları, psikoloji alanında büyük öneme sahiptir (Pincus ve Lukowitsky, 2009).

‘Ego-libido’ ve ‘narsistik libido’ kuramları ile psikanalitik alanda narsisizm kavramını geliştiren Freud’a göre (1905; 1953; akt., Russel,1985) bebeğin gereksinimleri doğru zamanda ve gerektiğinde karşılanmadığı zaman, bebek içsel dünyasında hayal kırıklığı yaşar. Bu olumsuz duygular sonucunda nesneye yapması gereken libidinal yatırımı iç dünyasına yapar. Dolayısıyla Freud, narsisizmi, dış dünyadan çekilen libidonun benliğe yöneltilmesi ile ortaya çıkan bir durum olarak nitelendirilmektedir.

Narcissos’un hikâyesinden yola çıkan Ellis (1898; akt., Rozenblatt, 2002) ise Ovid’in oto-erotizm kuramı ile narsisizmi ilişkilendirmiştir. Buradan hareketle Ellis, oto-erotizmi, benliğin libidinal nesne olarak değerlendirilmesi şeklinde açıklayarak narsisizmin, bireyin kendi vücuduna dair hissettiği beğeni duygusu olduğunu ve özellikle kadınlarda daha sık görüldüğünü belirtmiştir.

Görüldüğü üzere Freud ve Ellis narsisizm hakkında farklı görüşler ortaya koymaktadırlar. Freud (akt., Gillian ve Russell,1985) libidinal enerjinin kendileri yerine başka insanlara yönlendirilmesinden önce, narsisizmin gelişimsel yolun normal bir parçası olduğunu vurgulamaktadır. Freud, bir bireyin libidinal enerjisinin sınırlı olduğunu ve aynı anda sadece kendisi ya da başkalarına yönlendirilebileceğini ileri sürmüştür. Buna bağlı olarak birincil narsisizmden nesnelere duyulan ilerlemenin, kişinin kendisine olan saygısının azalmasına yol açtığını belirtmiştir (Gillian ve Russell,1985).

Kernberg’e göre (1967) narsisizmin temelinde olması gereken ilgiyi, kabullenışı gösteremeyen soğuk ebeveyn tutumları olabilir. Aynı zamanda bu kişilerin, empati eksikliğinden kaynaklı şişirilmiş kendilik duygularının altında kendi zihinsel önemleri ve başkalarına hayranlık duyma gibi nedenlerin var olduğunu öne sürmektedir. Yine de bu güven maskesinin ardında en ufak eleştiriye karşı hassas olan bir benlik saygısı yattığını belirtmiştir.

Kohut ise (1966; 1971) kendilik kuramını açıklarken, en temeline gidildiği zaman, narsistik kişilik bozukluğunu ‘benlik yapısından kaynaklanan temel kusur’un açıkladığını belirtmiştir. Duygusal ve bilişsel açıdan olgunlaşmamış bebeğin dünyadaki

ilk nesnesi kendisidir. Gelişimi ilerledikçe ve annesi ile kurduğu süreklilik içeren yaşam ilişkisi içerisinde annenin kendisinden ayrı bir nesne olduğunu fark eder. Bebek, annesi yani ikincil nesne ile girdiği etkileşimde kendini gösterme, beğeni toplama isteği ve arayışı, libidinal bir güç ile beslenirken anneden beklentisi ‘mükemmel ve kendisine hayran’ şeklinde özetlenebilir. Bebeğe annesi tarafından yapılan aynalayıcı tutum, bebeğin gerçekleştirdiği ilk değerlendirme olduğundan dolayı onun için önemli bir yerdedir (Atak ve Karaaziz, 2013; Kohut, 1966-1971; Ozan ve diğ., 2008; Özakkaş, 2006).

Yüksek kontrol, başarı, güç ve öz-hayranlık fantezileri hakkındaki bilişler narsisizmin merkezindedir. Diğer kişilik özellikleri ile kıyaslandığı zaman yüksek narsisizm eğilimi olan bireyler kibirli, kendini yükseltme arzusu ve agresif olarak tanımlanır. Aynı zamanda narsisizm, şişirilmiş benlik duygusu ve başkaları tarafından desteklenen bu öz-sevgiye sahip olma arzusunu içermektedir. Bu desteğe ulaşmak için narsistik özelliklere sahip bireyler başarılarını abartır, eleştirileri engeller, uzlaşmayı reddeder ve kişiler arası ve romantik ilişkilerinde hayranlık arayışındalardır. Bu nedenle sosyal açıdan değerlendirildiğinde uzun vadede daha az çekiciliği olan kişilerdir (Banks ve diğ., 2012).

Narsistik kişilik yapısına sahip bireylerin bazı özelliklerini belirgin bir şekilde, bazılarını da daha gizli şekilde yaşadıklarını öne sürülmüştür. Literatürde gözlemlenebilen özellikleri ile değerlendirildiğinde narsisizm, büyüklenmeci ve kırılgan olarak ikiye ayrılmıştır. Büyüklenmeci narsisizm, dikkat çekme arzusu, küstahlık, kendi ile meşgul olma gibi özellikleri içerirken kırılgan narsisizm, eleştiriye hassas, içe dönük, utangaç eğilimi gibi özellikler taşımaktadır (Akhtar ve Thampson, 1982; Akıncı, 2015; Eldoğan, 2016; Wink, 1991).

2.1.2.2. Subklinik Narsisizm

Subklinik narsisizm, klinik sendromlardan elde edilen özellikleri yani büyüklük, hak, baskınlık ve üstünlüğü içerir (Paulhus ve Williams, 2002). 1980’li yıllarda bir klinik bozukluk olarak incelenen narsisizm, ilgili alanyazına bir zihinsel bozukluk olarak girmiştir ve bu anlamını büyük oranda korumaktadır. Ancak, yapılan araştırmalar, narsisizmin daha çok bir kişilik boyutu olarak düşünülebildiğini ve ölçülebildiğini göstermektedir (Emmons, 1987; Chatterjee ve Hambrick, 2007; Raskin ve Terry, 1988).

1980 sonrasında DSM-III (1987) sınıflama sistemi narsisizmi sadece bir klinik bozukluk olarak değil, bir kişilik bozukluğu olarak ele alması ile kavram, bugünkü önemine kavuşmuştur (Chatterjee ve Hambrick, 2007; Ozan ve diğ., 2008). Bu dönemde narsisizm kavramını sadece zihinsel açıdan değil kişilik açısından da ele almak, geliştirmek ve ölçmek adına psikometrik testler geliştirilmeye başlanmıştır.

Raskin ve Holl'un (1979), Narsistik Kişilik Envanteri (NPI) bu alanda en çok kullanılan envanterdir (Hambrick, 2007). NPI, kişinin ideal benlik duygusu ile benlik duygusu arasındaki ilişkinin tutarsızlığının negatif olarak ilişkilendiğini söylemektedir (Emmons, 1987). Narsistik Kişilik Envanteri sonrasında da psikometrik testler üzerinde çalışmalar Raskin ve Terry (1988), Watson ve Bidermann (1993) ile Hakim, Lepine ve Zengin (2006) tarafından geliştirilen çeşitli psikometrik ölçekler ile devam etmiştir.

DSMV'te (2013) ise tanı kitabının eksen yapısındaki değişikliklerle birlikte narsistik kişilik bozukluğu, aşağıdaki kriterlerden en az beşini kapsayan, genç yetişkinlik döneminde başlayan ve çeşitli koşullarda kendini gösteren büyüklenmeciliği, hayranlık gereksinimini, empati yoksunluğunu içeren ve yaygın bir örüntü şeklinde yer bulmuştur.

Bu kriterler:

1. Büyüklenmeci bir duyguya sahip olmak, başarı ve yeteneklerini abartmak veya üstün bir birey olarak görülme isteğinde bulunmak,
2. Sınırsız başarı, güç, zekâ, güzellik ya dayüce sevgi düşlemleri ile meşgul olmak,
3. "Özel ya da eşsiz" olduğuna ve ancak özel, üst düzey ya da eşsiz insanlar (ya da kurumlar) tarafından anlaşılabilceğine, onlarla ilişkide bulunması gerektiğine inanmak,
4. Aşırı hayranlık ve beğenilme istemek,
5. Hak ettiği duygusuna inanmak, özellikle ayrıcalıklı muamele görme veya beklentilerine kayıtsız ve şartsız uyulacağı beklentilere sahip olmak,
6. Kişilerarası ilişkilerde çıkarıcı olmak, amaçlarına ulaşmak için insanları kullanmak,
7. 7. Empati yapamaz, başkalarının duyguları ve gereksinimlerini anlayamaz ve kabullenemez,
8. Başkalarını kıskanmak veya diğerlerinin ona kıskançlık duygusu beslediklerine inanmak,
9. Kibirli, saygısız ve kendini beğenmiş davranış veya tutumlar sergilemek şeklinde ifade edilmektedir (Köroğlu, 1994; s.248).

2.1.2.3. Narsisizm ile İlgili Değişkenler

Bu bölümde, ilgili alan yazın çerçevesinde, narsisizm ile ilişkili bulunmuş çeşitli değişkenlerle gerçekleştirilen araştırmalar hakkında kısa açıklamalar yer almaktadır.

2.1.2.3.1. Dürtüsellik

Block (2002), narsist bireylerin kendilerini kontrol etme konusunda yetersiz olduklarını yani, şişirilmiş kendiliklerinden kaynaklı öz kontrol yoksunluğu yaşadıklarını ve bundan dolayı narsisizmin dürtüsellikle ilişkili bir kavram olduğunu belirtmektedir.

Funder ve Vazile (2006) tarafından yapılan bir meta-analiz araştırmasına göre dürtüsellik, narsistlerin davranışları üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Bu bağlamda yapılan araştırmanın analizlerine göre Funder ve Vazile, narsistlerin sınırsız kendi kendini geliştirmeleri, zarar verici saldırganlıkları ve uzun vadeli faydalar üzerindeki kısa süreli anlık tatminin tercih edilmesi gibi mantığa aykırı davranışların, kısmen onların tutumsal dürtüselliklerinden kaynaklandığını ifade etmektedirler. Almanya’da üniversite öğrencileri ile yapılan bir araştırmada da sonuçlar çok benzerdir. Kaczmarek ve Malesza (2018) tarafından gerçekleştirilen, görkemli ve savunmasız narsisizm ile dürtüsellik arasındaki ilişkinin incelendiği bu araştırmanın sonucunda, öz bildirim ölçütleri ve dürtüsellüğün hem görkemli hem de hassas narsisizm ile ilişkili olduğu ortaya çıkmıştır.

2.1.2.3.2. Benlik Saygısı

Handrick (2007) narsisist bireylerin sahip oldukları sağlıklı özelliklerden bir tanesinin benlik saygısı olduğunu ve benlik saygısı yüksek bireylerin çevreleriyle daha uyum içerisinde olduklarını belirtmiştir. Yapılan araştırmalar da narsisizm ve benlik saygısı arasında pozitif yönde anlamlı sonuçlar elde edildiğini göstermektedir (Emmons, 1984; Watson, Taylor ve Morris, 1987; Hogan, Novacek ve Raskin, 1991). Örneğin, Hogan, Novacek ve Raskin (1991) tarafından üniversite öğrencileri ile yapılan araştırma sonucunda, narsisizmin benlik saygısı ile pozitif ilişkili olduğu ve benlik saygısının en belirleyici narsistik unsurlardan biri olduğu ifade edilmektedir. Bu noktada, narsistik eğilimi olan bireylerin benlik saygısı ile pozitif ilişkilere sahip olma nedeninin kendi başarılarının verdiği gururdan haz alma olduğu da düşünülmektedir (Eraslan-Çapan ve diğ., 2015). Narsisizmin alt türleri ile yapılan bir başka araştırma sonucuna göre ise

aşırı narsistlerin daha yüksek benlik saygısı düzeyine sahip oldukları, gizli narsistlerin ise benlik saygısının düşük olduğu vurgulanmaktadır (Rose, 2002).

2.1.2.3.3. Yaşam Doyumu

Narsisizm ile yapılan araştırmalar incelendiğinde, yaşam doyumu ve narsisizm arasındaki ilişki de dikkat çekmektedir. Üniversite öğrencileri ile yapılan bir araştırmada, narsisizm psikopatolojik belirtilerle pozitif yönde, yaşam doyumu ile negatif yönde ilişkili bulunmuştur (Akıncı, 2015). Diğer bulgularla da örtüştüğü gibi aşırı narsistlerin nispeten mutlu olduklarını ve narsistlerin göreceli olarak mutsuz olduğunu ifade eden Rose (2002), aşırı narsistlerin daha yüksek yaşam memnuniyeti sunduğunu, gizli narsistlerin ise yaşamdan daha az tatmin olduğunu belirtmektedir.

2.1.2.3.4. Duygu Düzenleme Güçlüğü

Narsisizm ve duygu düzenleme güçlüğü ilişkisi de alanyazında sıklıkla vurgulanmaktadır. İlgili bir araştırmada, narsisizm arttıkça duygu düzenleme güçlüğü de arttığı belirtilmektedir (Aktaş ve Şahin, 2018). Yine, kırılğan narsistlerin duygu düzenlemede sorunlar yaşadıkları, büyüklenmeci narsistlerin ise dürtülerini kontrol etme ve etkili duygu düzenleme yöntemleri geliştirme konusunda zorluk yaşadıkları vurgulanmaktadır (Given-Wilson, McIlwain ve Warburton, 2011). Bu durum, kırılğan narsistlerin kendilerini olduklarından farklı göstermek için çok fazla kaynak tüketmesi (Baumeister, Ciarocco ve Vohs, 2005) ve büyüklenmeci narsistlerin görüntünün altında yatan daha zayıf ve kırılğan bir benlikleri olduğuna işaret etmektedir (Akıncı, 2015). Ayrıca, narsistik bireyler, saldırgan davranış eğilimleri de gösterebilirler (Banks ve diğ., 2012).

2.1.3. Psikopati

Alanyazında psikopati genel olarak davranış alanındaki bozulmalar, dürtüsellik, düşük pişmanlık seviyesine sahip olma, empati eksikliği, kişiler arası ilişkilerde sorunlar, sosyal ve yasal normları ihmal etme eğilimi, duygudurum sorunları gibi çeşitli özellikleri içeren sosyal açıdan yıkıcı bir kişilik bozukluğu olarak tanımlanmaktadır (Ateş ve diğ., 2009; Campbell, French ve Gandreau, 2009; Hare, 1998). Psikopati kavramı ilk kez 19. yüzyılda Fransız psikiyatrist Philippe Pinel'in "Mania Sans Delire (Madness without Delirium)" kavramı -herhangi bir psikotik semptomu bulunmayan ve

entellektüel kapasiteleri normal olan bireylerdeki ahlaki değerlerin yoksunluğunu ve kontrolsüz davranışlar- ile ortaya çıkmıştır (akt., Noyan ve diğ., 2009). Yirminci yüzyılda ise Cleckley'in 'The Mask of Sanity' (1941-1988; akt., Uysal, 2016) adlı eserinde kişilerarası duygusal ve davranışsal özelliklerin etkileşimi sonucu oluşan bir kavram olarak tanımlanmaktadır.

Psikopati eğilimi olan bireylerin birçoğu, duygu ve davranışlarının başkaları üzerinde bıraktığı etkiyi ifade edemezler. Duygusal açıdan olumsuz durumları kabul ediyormuş gibi gösterip kendi içlerinde kabul etmezler. Çünkü yoğun duyguları anlama, tanımlama ya da deneyimleme konusundaki yetersizliklerinin kendileri de bilincindedirler (Cooke ve diğ., 1998). Psikopatideki temel kişilik öğeleri dürtüsellik, heyecan arama ve bunlara eşlik eden kaygı ve düşük empati olarak tanımlanmaktadır (Paulhus ve Williams, 2002). Psikopati eğilimi olan bireyler, duyarsızlıklarını kısa vadede belli ederler. Bu bireyler, uzun vadeli çıkarlarını tehlikeye atacak olsalar bile ödülleri için anında yalan söyleyebilirler. Cesaretli ve acımasız bir suç davranışı sergilemek için diğer kısa vadeli özellikleri (duyarsızlık, heyecan arayışı vb.) ile kötüye kullanma davranışlarını birleştirirler (Hare ve Neuman, 2008). Yirminci yüzyılda yapılan çalışmalar sonucunda, birincil ve ikincil psikopati olmak üzere iki farklı grup tanımlanmıştır. Birincil psikopatlar, duygusuz, sakin, vicdansız bireyler olarak, ikincil psikopatlar ise kaygılı ve duyarlı ancak dengeli olmayan bireyler olarak tanımlanmaktadır. Her iki grupta dürtüsel ve antisosyal davranışlar gösterirken, ikincil olarak tanımlanan grup, kararsız duygulanım sergilemektedir. Ayrıca, birincil psikopatların davranışları tamamen biyolojik ve genetik özellikler tarafından yönlendirilirken, ikincil psikopatlar hilekar ve sapkın davranışlarını sosyal ve çevresel faktörlerin olumsuz etkilerine yanıt olarak ortaya koymaktadırlar (Noyan, 2008; Mealey, 1995).

Son zamanlarda yapılan çalışmalar (Benning ve diğ., 2005; Gardts ve diğ., 2015) psikopatinin suçluluk ve suçlayıcılık ile bağımlı destekleyen zararlı kişilik özelliklerinden biri olmasına dair sonuçlar ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, psikopatiyi sadece suç teşkil eden davranışlar ile değerlendirmek adına farklı bir perspektif izleyen araştırmacılar, psikopatinin normal kişilik özelliği olarak ölçülmesine ve araştırılmasına da yön vermişlerdir. Nitekim, Hare (1980) tarafından geliştirilen Psikopati Kontrol Listesi (PCL), psikopati kavramının ölçümü konusunda alanın temel taşı olmuştur. Ardından geliştirilen Düzenlenmiş Psikopati Kontrol Listesi (PCL-R; Hare, 1991; 2003), psikopati merkezinde kişilik özellikleri ve eğilimleri ilişkilendirmiştir. Buan göre

PCL-R, psikopatinin iki yönünü ölçmektedir. İlk faktör birincil psikopatiyi yansıtır (bencillik, duyarsızlık, kişiler arası duygulanım eksikliği, vicdansızlık vb.). İkinci faktör ise antisosyal yaşam tarzı ve davranışları ölçer ve bu yönü ile ikincil psikopatiye yakındır (Egan ve Jakobwitz, 2006). Bu özellikler ve eğilimler PCL-R’de kullanıma oldukça elverişli hale getirilmiştir (Hare, Paulhus ve Williams, 2007).

2.1.3.1. Psikopati ile İlgili Değişkenler

Bu bölümde, ilgili alan yazın çerçevesinde, psikopati ile ilişkili bulunmuş çeşitli değişkenlerle gerçekleştirilen araştırmalar hakkında kısa açıklamalar yer almaktadır.

2.1.3.1.1. Kişilik Bozuklukları

Alanyazın incelendiğinde, psikopati ile birçok kişilik bozukluğunun ilişkisi üzerine yapılan çeşitli çalışmalar bulunduğu gözlemlenmiştir. Psikopati ile en yakından ilişkili olduğu belirlenen diğer bir kişilik bozukluğu Antisosyal Kişilik Bozukluğu’dur ve özellikle Antisosyal Kişilik Bozukluğu için DSM-IV tanı kriterleri büyük ölçüde davranışsal olarak psikopatiye dayandırılmaktadır (Harpur ve diğ., 1989; Klipfel ve diğ.,2017; Ogloff, 2005). Klinik-kriminal çalışmalar, psikopatinin, Borderline ve Narsistik Kişilik Bozukluğu ile de pozitif yönde ve orta derecede anlamlı olduğunu (Edens ve diğ., 2000; Klipfel ve diğ.,2017), hem savunmasız hem de görkemli narsisizmin Faktör 1 psikopati ile anlamlı ilişkileri olduğunu ortaya koymaktadır (Campbell ve diğ., 2010).

2.1.3.1.2. Saldırganlık

Psikopati saldırganlık ile orta derecede pozitif yönde anlamlı sonuçlar vermektedir (Andrews ve Lilienfeld,1996; Martinez, Miller, Reidy ve Zeichner, 2007). Psikopati eğilimi olan bireylerin sözel-fiziksel saldırganlık düzeylerinin psikopati düzeyi ile anlamlı ilişkiler gösterdiği görülmüştür (Algül ve diğ., 2009). Psikopati eğilimi olan bireylerde klinik seviyede olan dürtüsellik ve olumsuz duygudurum seviyesi, bireyi, suç davranışlarına teşvik eder (Martinez ve diğ., 2007). Mc Hoskey ve diğerleri (2008) ise ikincil psikopatinin saldırganlık üzerinde daha anlamlı sonuçlar verdiğini iddia etmektedir. Rauthmann’ a göre (2002) psikopati eğilimi olan bireylerin başkalarına karşı düşük saygı, aşırı anlaşmazlık, sorumsuzluk ve düşük empati düzeyleri de bu duruma katkı sağlamaktadır.

2.1.3.1.3. Madde ve Alkol Kullanımı

Madde ve alkol bağımlılığı ile psikopati ilişkisine bakıldığı zaman, dürtüsellik ve antisosyal yaşam tarzı ile psikopati düzeyi arasında kişilerarası ve duygusal yaşam tarzına kıyasla daha güçlü anlamlı ilişkiler görülmüştür (Brinkley ve diğ., 2001, Flôrez, 2016). Flôrez 'e göre (2016) alkol ve madde bağımlılığı ile psikopati düzeyi arasında orta derecede anlamlı ilişkiler gözlemlenmiştir. Hare, Hart ve Hemphill (1994) ve tarafından yapılan araştırmaya göre madde kullanımı, psikopati eğilimi olan bireylerin kişilerarası ve duygusal özelliklerinden ziyade, kararsız ve antisosyal yaşam tarzı ile ilişkili olduğu yönünde sonuçlar vermiştir. Psikopati, alkol kötüye kullanımı (Andrews ve Lilienfeld,1996), madde bağımlılığı semptomları ve madde bağımlılığı eğilimi (Levenson,1990) ile pozitif yönde anlamlı ilişkilere sahiptir. Aydın ve Öztürk (2016) tarafından ergenlerle yapılan bir araştırma sonucuna göre psikopati düzeyi yüksek olan bireylerde alkol ve madde kullanma eğilimi daha yüksektir.

2.2. Kişilik

Alanyazında kişilik kavramı, bireyin kendine özgü duygu, davranış ve düşüncelerinin birleşimi olarak genel bir tanımla yer almakta olup, günümüze kadar birçok araştırmacı ve birçok kuramcı tarafından tanımlanmıştır. Bu noktada, kişiliği inceleyen ve tanımlayan her bir kuram belirli bir alana yoğunlaşmakta ve o alan üzerinden kişiliği tanımlamaya çalışmaktadır (Güzel-Özdemir, Kadak, Nasıroğlu ve Özdemir, 2012). Nitekim, Bilişsel ve Davranışçı kuramcılar kişiliği bireyin 'öğrendikleri' ile açıklarken, Araştırma Odaklı kuramcılar kişiliğin daha somut yönleriyle ilgilenmektedirler. İnsancıl ve Varoluşçu kuramcılar ise bireyin doğuştan getirdiği bir gücü olduğunu ve bu güçte dış etkenlerden dolayı bazı bozulmalar oluştuğunu öne sürmektedirler (İnanç-Yazgan, 2017). Freud ise (1963) bireyin çocukluk döneminin özellikle 0-6 yaş döneminde var olan bilinçdışı cinsel ve saldırgan dürtülerinin bireyin kişilik ve davranışlarını etkilediği ve davranışı gözlem yoluyla tanımlayabileceğini öne sürmektedir.

Kişiliği tam olarak anlayabilmek için huy ve karakter arasındaki etkileşim de dikkate alınmalıdır. Huy ve karakter özlerinde etiyolojik olarak ayrı oluşumlar olsalar da işlevsel olarak bağlantılıdır. Karakter, kalıtsal yönü daha az, sosyal öğrenme, kültür, kişilere özgü olaylardan etkilenen bir yapıyken; huy, daha biyolojik katkılar içermektedir. Bir başka deyişle kişilik, huy ve karakterin biyolojik etkileşiminin bir

sonucudur (Aslan, 2008). Çok uzun yıllardır beden mizacı ve kişiliğin ilişkisine üzerine yapılan araştırmalar, sözü edilen bu ilişkileri dört temel başlıkla açıklamaya çalışmışlardır. Bunlar, melankolik, neşeli, sinirli ve sakin olarak tanımlanmaktadır. Bu araştırmacılar, insanoğlunun yapısal farkının kişilik tarzı üzerinde etkili olduğunu öne sürmektedirler. Bireylerin kişilik yapılarını kelimelerle değil, vücut mizaçlarıyla anlattıklarını iddia etmektedirler (Mora, 1980; Rutter, 1987).

2.2.1. HEXACO Kişilik Özellikleri

Kişilerarası yapıya dair anlamsal çalışmalar, kapsamlı bir 'kişilik tanımlayıcı terimler dizisi' üzerinde faktör analizlerini içerir. Bu çerçevede gerçekleştirilen çalışmalar sonucunda da Büyük Beşli (Big Five) olarak bilinen ve beş faktörden oluşan bir dizi türetilmiştir. 1980 sonlarında başlayıp devam eden benzeri çalışmalarda da kişilik yapısını belirlemeyle ilişkili araştırmalar Avrupa ve Asya dilleri kullanılarak gerçekleştirildi. Bu çalışmalardan elde edilen sonuçlar ise kişilik yapısının sadece beş faktörle sınırlandırılmayacağını göstermiştir (Ashton ve Lee, 2001).

Diğer yandan, kişilik konusunda gerçekleştirilen araştırmalarda, dünya genelinde Büyük Beşli modelin genel olarak kullanıldığı görülmektedir. Büyük Beşli (Big Five) kişilik modeli, kişilik özelliği kuramının temel taşlarından oluşan kişilik gruplarının kümelenmesidir. Büyük Beşli, bir teoriden daha fazla bir kişilik modeli olarak kabul edilir. Bununla beraber psikologlar, Büyük Beşli'yi açıklamak ve anlatmak çabasıyla çeşitli kuramsal açıklamalar geliştirmişlerdir (De Fruyt, McCrae, Nagy ve Szirmak, 2004). Büyük Beşli kişilik modelinin boyutları, açıklık, sorumluluk, dışadönüklük, uyumluluk ve duygusal dengesizlik (nörotisizm) faktörlerinden oluşur. Büyük Beşli modelinin manipölasyon ve haklarda bireysel farklılıkları yakalamak konusunda yetersiz olduğu kabul edilmektedir (Ashton ve Lee, 2005; Weselka ve diğ., 2012). Bu eksikliklerden dolayı birleşmiş bir temele sahip olan, çerçevesinin iyi bilindiği HEXACO modeli alanı ele geçirmiştir (Ashton ve Lee, 2014).

Ashton ve Lee (2001) farklı lisanlarda kişilik konusunda kullanılan sıfatlar üzerinde yapılan araştırmanın bir neticesi olarak Altı Faktör Kişilik Modeli olarak da bilinen HEXACO adlı yeni bir model geliştirmişlerdir. Uzmanlar, araştırmalar neticesinde özellikle ABD, İtalya, Polonya, Almanya, Kore ve Macaristan örneklerinde altıncı bir faktörün varlığını belirlemişlerdir. Dürüstlük-Alçakgönüllülük olarak tanımladıkları bu altıncı faktör de yeni modele eklenmiştir. Son on yılda yapılan

araştırmalar, altı kişilik kişilik kuramının, bir başka deyişle HEXACO modelinin, önceki Büyük Beşli modelinden daha fazla insan davranışlarını ve tutumlarını öngörebildiğini göstermektedir (Lee ve Sohn, 2012).

Türkçe de dâhil olmak üzere 27 farklı dilde araştırmalarda kullanmaya açık olarak hazırlanan model, 60 maddelik kısa form ve 100 maddelik uzun form olmak üzere iki farklı formdadır. Büyük Beşli model ile kıyaslandığında HEXACO'nun kişilik özellikleri ile insan davranış ve tutumlarını belirlemede daha kullanmaya elverişi olduğu görölmektedir (Milojev ve Sibley, 2014; Sohn ve Lee, 2012). Ayrıca farklı kişilerden fayda sağlamaya karşı kişisel bütünlük gibi alt faktörleri içinde bulunduran altıncı faktörün eklenmesi modeli daha kullanışlı ve uygun hale getirmektedir (Saucier ve Thalmayer, 2014).

2.2.1.1. Dürüşlük-Alçakgönüllülük

Büyük Beşli modeliyle HEXACO modeli arasındaki en büyük ayırım olan dürüşlük-alçakgönüllülük, ölçeğin en dikkat çekici özelliğidir. Bu faktör dürüşlük, samimiyet, adalet, alçakgönüllülük ve açgözlü olmama gibi terimleri kapsamaktadır. Ashton, Lee ve Son (2000) daha önce sadece dürüşlük kelimesini bu faktör için önermişlerdir. Ancak bu sözcük, faktörün geniş anlamını tamamı ile kapsamadığından kabul görmemiştir. Ardından geniş içeriği daha iyi kapsayabilecek bir ad olarak dürüşlük-alçakgönüllülük (honesty-humility) önerilmiş ve kabul görmüştür. Bu faktör, HEXACO modelinin önemli bir parçasıdır. Kişilik yapısının çeşitli sözlük çalışmalarında bulunan bu faktör, ortak içeriğine dayanılarak dört farklı şekilde kavramsallaştırılmıştır. Bunlar, samimiyet, adalet, açgözlülükten kaçınma ve alçakgönüllülüktür. Bu faktör Büyük beşli modelinde uyumluluk faktörü dâhilinde düşünülse de HEXACO modelinde ayrı bir faktör olarak ele alınmıştır (Ashton ve Lee, 2004; Bulut ve Ulu, 2017; Costa ve McCrae, 1992).

2.2.1.2. Duyarlılık

Kişilerarası yapıya dair anlamsal çalışmalar, kaygı, korku, duygusallık, bağımlılık ve duygusal tepkisellik, dayanıklılık ve cesaret gibi özelliklerle tanımlanan duyarlılık faktörünü (emotionality) tekrar tekrar ele almıştır. Bu faktör Büyük Beşli modelindeki benzetilmekte olsa bile HEXACO modelinde geleneksel duygusal kararlılık boyutunda ayrılırlar. En önemlisi, bu faktör geleneksel duygu kararlılığının

önemli unsurları olan sinirlilik ve huysuzluğu içermez ve duygusal kararlılık boyutundan farklı olarak, bu faktör pozitif açıdan duygusallık ve hassasiyet içeriğini ve negatif açıdan cesurluk ve dayanıklılık içeriğini yansıtmaktadır. Bu özellik, kombinasyonları göz önüne alındığında, duyarlılık isminin bu faktörü duygusal kararlılıktan çok daha iyi tanımlayabileceği ileri sürülmektedir (Ashton ve Lee, 2004; Bulut ve Ulu, 2017; Costa ve McCrae, 1992).

2.2.1.3. Dışadönüklük

Değişik ve farklı yorumlanabilen bir faktördür. Bu faktörün içeriği utangaçlık, pasiflik, konuşkan olma, sosyal olma ve neşe olarak tanımlanır. Bu nedenle Büyük Beşli modeline benzerlik gösterir. Buna göre, HEXACO modelinde dışadönüklük faktörü (extraversion), ifade edilebilirlik, sosyal açıdan kendine güvenme ve canlılık gibi yönleri ele alan kavramdır. Bazı araştırmacılar, HEXACO'da bulunan bu faktörü Büyük Beşli modelindeki nevrozklığe benzetse de birbirinden farklı olan kavramlardır. Çünkü dışadönüklülük faktöründe sinirlilik ve huysuzluk gibi kavramlar bulunmaz (Ashton ve Lee, 2004; Bulut ve Ulu, 2017; Costa ve McCrae, 1992).

2.2.1.4. Uyumluluk

Kişilik yapısına ait farklı anlamsal çalışmalar sonucunda çıkan uyumluluk (agreeableness) faktörünün ortak noktası iyi huylu, anlayışlı ayrıca huysuzluğa, huzursuzluğa, tartışmaya ve eleştireliliğe karşı olmasıdır. Bu kavramın alanyazında en net karşılığı olarak uyumluluk gösterilebilir. Bu kavramın Büyük Beşli modeline göre farklılık gösterdiği bilinmektedir. Uyumluluk dört yönü içerir. Bunlar, bağışlama, naziklik, esneklik ve sabırdır. HEXACO modelinde bulunan bu faktör Büyük Beşli modelindekiyle benzer olmasına rağmen içerikleri bire bir örtüşmemektedir. Bu faktör, karşısındakine kuşkulu ve ters olmaktan daha çok merhametli ve yardımsever olmaya yatkın olmak olarak tanımlanmıştır (Ashton ve Lee, 2004; Bulut ve Ulu, 2017; Costa ve McCrae, 1992).

2.2.1.5. Sorumluluk

İlgili alanyazında sorumluluk faktörü (conscientiousness), organize olma, sıkı çalışma, dikkatli olma ve titiz davranma gibi unsurlarla tutarlı olarak tanımlanmıştır. Bu nedenle büyük beşli modeline benzerlik göstermektedir. Bu faktör, örgüt, özen,

mükemmeliyetçilik ve ihtiyat yönleriyle özdeşleşmiştir. Sorumluluk, öz-disiplin gösterme eğilimi, görev bilinciyle hareket etme ve başarı için özen gösterme demektir. Bu faktör, kendiliğinden gelişen ve planlı hareketi tercih etmeyi işaret eder (Ashton ve Lee, 2004; Bulut ve Ulu, 2017; Costa ve McCrae, 1992).

2.2.1.6. Deneyime Açıklık

Deneyime açıklık (openness to experiences) son ve üzerine yorum yapılabilen, tartışmaya açık bir faktördür. Bu faktörün sağlam unsurları hayal gücü, özgünlük ve yaratıcılık gibi belirleyici özellikler olduğu görülmektedir. Bu faktörü tek bir şekilde tanımlamak pek mümkün değildir. Deneyime açık olan bireylerin entellektüel olarak meraklı, sanatı takdir eden ve estetiğe önem veren kişilik özelliklerine sahip olduğu görülmektedir. İçine kapanık insanlara kıyasla daha yaratıcı, problem çözebilen ve arzularının daha çok farkında olan deneyime açık insanlardır. Deneyime açıklık düzeyi düşük olan bireyler, basit, doğrudan ve açık olanı karmaşık, belirsiz ve incelikli olana tercih ederler (Ashton ve Lee, 2004; Bulut ve Ulu, 2017; Costa ve McCrae, 1992).

2.3. Karanlık Üçlü ve HEXACO Kişilik Özellikleri

2.3.1. Karanlık Üçlü ve Dürüstlük-Alçakgönüllük

Alanyazın incelendiğinde, narsisizm ile dürüstlük-alçakgönüllük değişkenleri arasında güçlü negatif ilişki olduğu gözlemlenmiştir. Makyavelizm ile dürüstlük-alçakgönüllük değişkeninin negatif ilişkili olduğu, psikopati değişkeni ile ilişkisine bakıldığında güçlü negatif ilişkiler olduğu belirtilmiştir (Lee ve Ashton, 2005). Karanlık Üçlü değişkenlerinin Dürüstlük-Alçakgönüllük değişkeni ile işlevselleştirilmiş olarak doğrudan ilişkileri incelenmiş ve bu faktörün Karanlık Üçlü değişkenlerinin ortak unsurları ile özdeş olduğu belirlenmiştir (Ashton ve Lee, 2005; Lee ve diğ., 2013).

2.3.2. Karanlık Üçlü ve Duyarlılık

Yapılan çalışmalarda narsisizm ile duyarlılık değişkeni arasında düşük ilişki olduğu gözlemlenmiştir (Figueredo ve Jones, 2012; Ashton ve Lee, 2014). Aynı zamanda makyavelizm ve psikopati faktörleri ile duyarlılık faktörü arasında ilişki görülmemiştir (Ardıç ve Özsoy, 2016).

2.3.3. Karanlık Üçlü ve Dışadönüklük

Narsisizm ve dışadönüklük değişkeninin pozitif ve yüksek ilişkili olduğu çeşitli araştırmalarda belirtilmektedir (Ashton ve Lee, 2005; Ashton ve Lee, 2014; Carter, Campbell ve Muncer, 2013; Figueredo ve Jones, 2012; Paulhus ve Williams, 2002). Diğer yandan, makyavelizm ile dışadönüklük arasındaki ilişki incelendiğinde düşük düzeyde ilişkiler bulunduğu (Ashton ve Lee, 2014) ya da hiç ilişki bulunmadığı belirtilmektedir (Ardıç ve Özsoy, 2016; Lee ve Ashton, 2005). Dışadönüklük ile psikopati arasında da anlamlı bir ilişki gözlemlenmemiştir (Ardıç ve Özsoy, 2016; Ashton ve Lee, 2005).

2.3.4. Karanlık Üçlü ve Uyumluluk

Uyumluluk değişkeni ile narsisizm arasında düşük düzeyde negatif bir ilişki bulunduğu ya da anlamlı bir ilişki olmadığı belirtilmektedir (Ardıç ve Özsoy, 2016; Ashton ve Lee, 2005; 2014; Carter, Campbell ve Muncer, 2013; Paulhus ve Williams, 2002). Makyavelizm ile uyumluluk arasında ise orta düzeyde (Ashton ve Lee, 2005) ya da düşük düzeyde (Ardıç ve Özsoy, 2016; Ashton ve Lee, 2014; Paulhus ve Williams, 2002) negatif ilişkiler bulunduğu gözlemlenmiştir. Psikopati ile uyumluluk ilişkisi incelendiğinde ise bu iki değişken arasında orta düzeyde ve negatif yönlü ilişkiler olduğu gözlemlenmiştir (Ardıç ve Özsoy, 2016; Ashton ve Lee, 2005; Paulhus ve Williams, 2002).

2.3.5. Karanlık Üçlü ve Sorumluluk

İlgili alanyazın incelendiğinde, narsisizm ile sorumluluk değişkeni arasında düşük düzeyde pozitif yönlü ilişki bulunduğu vurgulanmaktadır (Ardıç ve Özsoy, 2016). Diğer yandan, makyavelizm ve sorumluluk arasında ise negatif yönlü ilişkiler olduğu belirtilmektedir (Paulhus ve Williams, 2002). Psikopati ile sorumluluk arasında da negatif yönlü düşük ya da orta düzeyde ilişkiler olduğu gözlemlenmektedir (Ardıç ve Özsoy, 2016; Ashton ve Lee, 2005; Carter, Campbell ve Muncer, 2013; Paulhus ve Williams, 2002).

2.3.6. Karanlık Üçlü ve Deneyime Açıklık

Narsisizm ve deneyime açıklık arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırma sonuçları, bu iki değişken arasında pozitif yönlü düşük ve orta düzeyde ilişkiler olduğunu ortaya

koymaktadır (Lee ve Aston, 2005; Carter, Campbell ve Muncer, 2013; Paulhus ve Willimas, 2002). Makyavelizm ile deneyime açıklık arasında ise anlamlı bir ilişki belirlenmemiştir (Ardıç ve Özsoy, 2016). Diğer yandan, psikopati ile deneyime açıklık arasında ise pozitif yönlü bir ilişki belirlenmiştir (Paulhus ve Williams, 2002).

BÖLÜM III

3. YÖNTEM

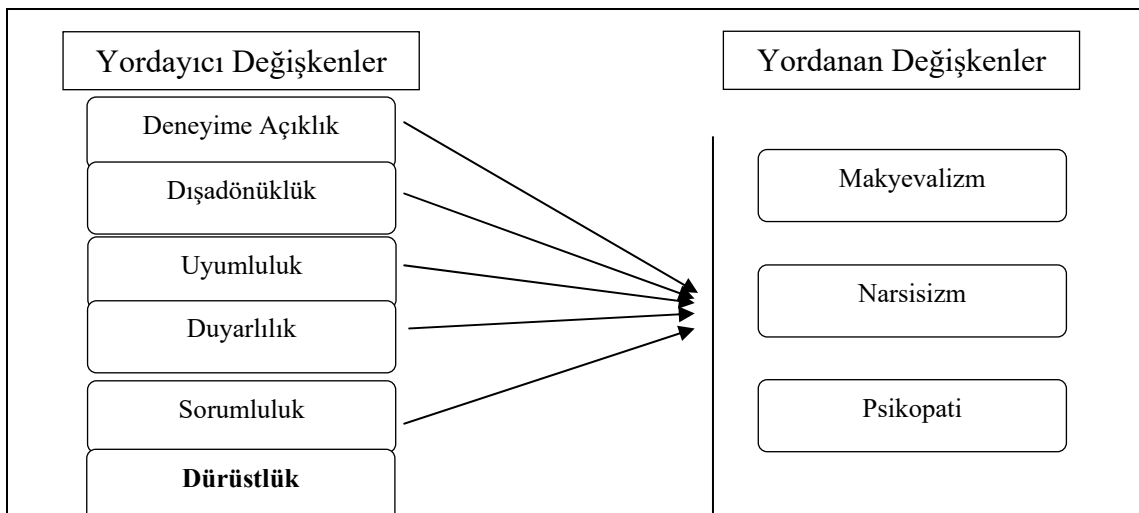
Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın amacı, araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama araçları, araştırmanın yapılışı (işlem) ve verilerin analizi hakkında bilgiler verilmektedir.

3.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada HEXACO kişilik özelliklerinin (deneyime açıklık, dışadönüklük, uyumluluk, duyarlılık, sorumluluk ve dürüstlük) Çağ Üniversitesi lisans öğrencilerinin Karanlık Üçlü (makyavelizm, narsisizm ve psikopati) eğilimlerini ne derece yordadıklarının incelenmesi amaçlanmaktadır.

3.2. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma nicel bir çalışma olup, ilişkisel bir tarama modelidir. İlişkisel tarama modeli, birden çok değişken arasındaki etkileşimin belirlenmesinde kullanılan bir araştırma modelidir (Karadağ, 2010). Bir başka deyişle, tarama modeli, geçmişte ya da şimdi var olan bir durumun var olduğu şekliyle betimlenmesini amaçlayan, araştırmaya konu olan birey ya da nesnenin kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmasını sağlayan araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 2007).

Şekil 1. Araştırmanın Modeli

3.3. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Bu araştırmanın evreni, 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Çağ Üniversitesi bünyesindeki 4 yıllık fakültelerde öğrenim görmekte olan lisans öğrencilerini kapsamaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Çağ Üniversitesinde yer alan Fen-Edebiyat, İktisadi ve İdari Bilimler ile Hukuk Fakültelerinin ilgili bölümlerinde öğrenim görmekte olan 388 (250 kadın, 138 erkek) üniversite öğrencisi oluşturmaktadır.

Araştırma örnekleminin belirlenmesinde izlenen aşamalar şöyledir: Öncelikle Çağ Üniversitesi bünyesindeki fakülteler içinde kuruluşu en eski, öğrenci ve öğretim üyesi sayısı en çok olan ve bünyesinde tüm sınıf düzeylerini (1., 2., 3., ve 4. sınıf) bulduran fakülte ve bölümler belirlenmiştir. Ardından, yukarıda adı geçen üç fakülte arasından seçkisiz küme örnekleme yoluyla üç bölüm (Hukuk, Edebiyat ve Uluslararası İşletme) belirlenmiş ve bu bölümlerin lisans düzeyindeki tüm sınıfları örnekleme dahil edilmiştir. Bu süreçte hazırlık okulunda bulunan öğrenciler örnekleme alınmamıştır. Örneklemin bölüm, sınıf düzeyi ve cinsiyete göre dağılımı Tablo 1’de gösterilmektedir.

Tablo 1.

Örneklemin Bölüm, Sınıf Düzeyi ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Bölüm	1. Sınıf		2. Sınıf		3. Sınıf		4. Sınıf		Toplam		Genel Toplam
	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	
Edebiyat	33	8	13	5	25	9	15	2	86	24	110
Hukuk	48	32	47	28	25	18	0	2	120	80	200
İşletme	13	9	5	4	16	12	10	9	44	34	78
Toplam	94	49	65	37	66	39	25	13	250	138	388
Genel Toplam	143		102		105		38		388		388

Buna göre örneklemin 250’si (% 64.4) kadın ve 138’i (% 35.6) erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Öğrencilerin yaş uzamı 18 ile 27 arasında değişmekte olup, ortalaması 21.36 (SS=1.62) olarak belirlenmiştir. Sınıf düzeyine göre değerlendirildiğinde ise öğrencilerin 143’ü (% 36.9) birinci, 102’si (% 26.3) ikinci, 105’i (% 27.1) üçüncü ve 38’i (% 9.8) dördüncü sınıfta öğrenim görmektedir.

3.4. Araştırmanın Yapılışı (Prosedür)

Araştırmanın yapılabilmesi için öncelikle Çağ Üniversitesi Rektörlüğü'nden gerekli izinler alınmış, araştırmanın modeli ve örnekleme belirlendikten sonra kişisel bilgi formu hazırlanmıştır. Kişisel bilgi formuyla beraber seçilen bölümlere gidilmiş olup beraberinde Karanlık Üçlü Kişilik Ölçeği ve HEXACO Kişilik Ölçeği Kısa Formu (HEXACO-PI-60), Mersin Çağ Üniversitesinde öğrenim gören 388 öğrenciye uygulanmıştır. Uygulama sınıf ortamında gerçekleştirilmiş ve öğrencilerin bu çalışmaya gönüllü katılımı esas alınmıştır. Uygulama sürecinde, tüm öğrencilere araştırmanın amacı ve ölçeklerin uygulanmasına ilişkin temel yönergeler standart bir şekilde açıklanmıştır. Araştırma verilerinin elde edilmesinde kullanılan ölçekler, sıra etkisini kontrol etmek amacıyla, katılımcılara karışık sıralarla verilmiştir. Sınıf içindeki uygulamalar, ortalama 20 dakika sürmüştür. Araştırmanın verileri toplandıktan sonra ilgili analizler gerçekleştirilmiştir.

3.5. Veri Toplama Araçları

Çağ Üniversitesi öğrencilerinin Karanlık Üçlü (makyevalizm, narsisizm ve psikopati) eğilimlerini yordayan temel kişilik özelliklerinin (deneyime açıklık, dışadönüklük, uyumluluk, duyarlılık, sorumluluk ve dürüstlük) incelendiği bu çalışmada, Kişisel Bilgi Formu, Karanlık Üçlü Ölçeği (KÜÖ) ve HEXACO Kişilik Ölçeği Kısa Formu (HKÖ-60) olmak üzere üç ölçme aracı kullanılmıştır.

3.5.1. Kişisel Bilgi Formu

Örnekleme grubunu tanımlayabilmek amacıyla katılımcıların bölüm, sınıf, cinsiyet ve yaş gibi temel bilgileri elde etmek üzere araştırmacı tarafından hazırlanan soru formu "Kişisel Bilgi Formu" adı altında uygulanmıştır.

3.5.2. Karanlık Üçlü Ölçeği (KÜÖ)

Karanlık Üçlü Ölçeği (Short Dark Triad; SD3), Karanlık Üçlü'nün ölçümü için Jones ve Paulhus (2014) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek, Makyavelizm, subklinik narsisizm ve subklinik psikopati kişilik özelliklerini ölçmeyi amaçlayan üç alt-ölçekten oluşmaktadır. Alt ölçeklerinin her biri dokuz maddeden oluşan KÜÖ, toplam 27 maddelik bir ölçektir. Ölçekte yer alan ilk dokuz madde makyavelizm ile ilgilidir.

Makyavelizm alt-ölçeği, kendi çıkarları ve istekleri uğruna başkalarını kullanmayı ifade etmektedir. Bu alt-ölçeğe ilişkin örnek madde: “Daha sonra insanlara karşı kullanabileceğiniz bilgileri bir kenarda tutmak akıllıcadır” şeklindedir (madde 5). Daha sonraki dokuz madde (10-18 arası maddeler) subklinik narsisizm ile ilgilidir. *Subklinik narsisizm* alt-ölçeği, ilgi odağı olmayı ve ön planda olmayı seven, kendi isteklerine ulaşmak durumunda bir yarış halinde olan ve yarışı kazanamayınca öfkelenen, ben merkezli kişilik yapısını ifade etmektedir. Bu alt-ölçeğe ilişkin örnek madde: “Özel biri olduğumu biliyorum, çünkü herkes bana sürekli böyle söylüyor” şeklindedir (madde 13). Son 9 madde ise (19-27 arası maddeler) subklinik psikopati ile ilgilidir. *Subklinik psikopati* alt-ölçeği, ahlaki değerlerden yoksun, kontrollü davranışlarda bulunmayan kişilik yapılarını ifade etmektedir. Bu alt-ölçeğe ilişkin örnek madde: “İnsanlar sıklıkla kontrolden çıktığımı söyler” şeklindedir (madde 22).

Katılımcılar, ilgili maddeleri 5’li Likert tipi derecelendirme üzerinden yanıtlamakta olup, orijinal ölçekteki her bir alt-ölçekten alınabilecek en düşük puan 9 ve en yüksek puan 45’tir. Her bir alt-ölçekten alınan yüksek puanlar, bireylerin, ilgili özellik eğilimlerinin (makyavelizm, subklinik narsisizm ya da subklinik psikopati) yüksekliğine işaret etmektedir. Ölçekte beş madde (11, 15, 17, 20 ve 25) ters puanlanmaktadır. Orijinal ölçeğin psikometrik özellikleri yine Jones ve Paulhus (2014) tarafından incelenmiştir. İlgili araştırma sonucunda özgün ölçek için hesaplanan Cronbach alfa güvenilirlik katsayıları Makyavelizm için .71, subklinik narsisizm için .74 ve subklinik psikopati için .77 olarak belirlenmiştir.

KÜÖ’nün Türkçe’ye uyarlama çalışması ise Ardıç, Jonason, Rauthmann ve Özsoy (2017) tarafından yapılmıştır. Çalışma sonucunda ölçeğin Türkçe Formunun da orijinal ölçekte olduğu üzere her biri 9 maddeden oluşan 3 alt-ölçek içerdiği belirlenmiştir. Yapılan güvenilirlik analiz sonucunda belirlenen Cronbach alfa değerleri makyavelizm için .70, subklinik narsisizm için .79 ve subklinik psikopati için .79 olarak bulunmuştur. Bu çalışmada ise iç tutarlılık katsayıları sırasıyla, .73, .61 ve .71 şeklinde belirlenmiştir.

3.5.3. HEXACO Kişilik Ölçeği (HKÖ-60)

HEXACO Kişilik Ölçeği Kısa Formu (Hexaco Personality Inventory Revised-60), kişiliğin altı temel boyutunu ölçmek amacıyla Ashton ve Lee (2004) tarafından geliştirilmiştir. Her biri 10 maddeden oluşan 6 faktör içeren orijinal ölçek, toplam 60

maddeden oluşmaktadır. Özgün ölçekte yer alan altı faktöre ait Türkçe tanımlamalar Bulut ve Ulu (2017) tarafından gerçekleştirilmiştir. Buna göre *dürüstlük-alçakgönüllük* faktörü (honesty-humility), adalet, içtenlik ve mütevazılığı ifade etmektedir. Bu faktöre ilişkin örnek madde: “Asla yakalanmayacağımı bilsem milyonlarca dolar çalmaya istekli olurum” şeklindedir (madde 12). *Duyarlılık* faktörü (emotionality), kendine güven, dayanıklılık ve duygusallığı ifade etmektedir. Bu faktöre ilişkin örnek madde: “Çoğu insanın çok duygulandığı durumlarda bile duygusuz kalırım” şeklindedir (madde 59). *Dışadönüklük* faktörü (extraversion) ise sosyal ve aktif olma olarak ifade edilmektedir. Bu faktöre ilişkin örnek madde: “Yalnız çalışmıyorsa aktif sosyal iletişim içeren işleri tercih ederim” şeklindedir (madde 16). *Uyumluluk* faktörü (agreeableness) de tartışmaya açık, iyi huylu ve hoşgörülü olma olarak tanımlanmaktadır. Bu faktöre ilişkin örnek madde ise: “İnsanlar bana hatalı olduğumu söylediklerinde, ilk tepkim onlarla tartışmak olur” şeklindedir (madde 57). Beşinci sırada yer alan *sorumluluk* faktörü (conscientiousness), çalışkanlık, özen ve titizlik ile ifade edilmektedir. Bu faktöre ilişkin madde: “Son anda karışıklık yaşamamak için, işlerimi önceden planlar ve düzenlerim” şeklindedir (madde 2). Son olarak *deneyime açıklık* faktörü (openness to experience) yenilik, bilgi edinme isteği ve deneyimleme eğilimini ifade etmektedir. Bu faktöre ilişkin örnek madde: “Başka ülkelerin tarih ve siyasetleriyle ilgili şeyler öğrenmek ilgimi çeker” şeklindedir (madde 7).

Katılımcılar, ilgili maddeleri 5’li Likert tipi derecelendirme üzerinden yanıtlamakta olup, orijinal ölçekteki her bir faktörden alınabilecek en düşük puan 10 ve en yüksek puan 50’dir. Her bir faktörden alınan yüksek puanlar, bireylerin, ilgili kişilik özelliği düzeylerinin (deneyime açıklık, dışadönüklük, uyumluluk, duyarlılık, sorumluluk ve dürüstlük) yüksekliğine işaret etmektedir. Ölçekte 29 madde (1, 9, 10, 12, 14, 15, 19, 20, 21, 24, 26, 28, 30, 31, 32, 35, 41, 42, 44, 46, 48, 49, 52, 53, 55, 56, 57, 59 ve 60) ters puanlanmaktadır. Orijinal ölçeğin 12 farklı dile uyarlama çalışmaları yapılmış olup, tüm çalışmalarda, ilgili 6 faktörün yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğu bildirilmiştir (Ashton ve Lee, 2009).

HKÜ-60’ın Türkçe’ye uyarlama çalışması Wasti, Lee, Ashton ve Somer (2008) tarafından gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonucunda ölçeğin Türkçe Formunun da orijinal ölçekte olduğu üzere her biri 10 maddeden oluşan 6 faktör içerdiği belirlenmiştir. Türkçe’ye uyarlanan HKÜ-60 ölçeğinin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayıları ise Dürüstlük-Alçakgönüllülük için .92, Duyarlılık için .90, Dışadönüklük için .92, Uyumluluk için .89, Sorumluluk için .89 ve Deneyime Açıklık için .90 olarak

bulunmuştur. Bu çalışmada ise iç tutarlılık katsayıları sırasıyla .73, .71, .71, .65, .64 ve .70 şeklindedir.

3.6. Verilerin Analizi

Araştırmadan elde edilen veriler öncelikle araştırmacı tarafından bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Ardından verilerin analizi yapılmıştır. Verilerin analizinde öncelikle çoklu regresyon analizinin sayıltılarının incelenmesi amacıyla tüm ölçeklerde puanların normal dağılıp dağılmadığı, ardından da yordayıcı değişkenlerle (deneyime açıklık, dışadönüklük, uyumluluk, duyarlılık, sorumluluk ve dürüstlük) yordanan değişkenler (makyavelizm, narsisizm ve psikopati) arasında doğrusal bir ilişki olup olmadığı saçılma diyagramı ile incelenmiştir. Daha sonra, Mahanobis testi sonuçları da dikkate alınarak, değişkenler arasındaki Pearson Korelasyon Katsayıları hesaplanmıştır. Son olarak deneyime açıklık, dışadönüklük, uyumluluk, duyarlılık, sorumluluk ve dürüstlük değişkenlerinin üniversite öğrencilerinin makyavelizm, narsisizm ve psikopati düzeylerini yordayıp yordamadığını kontrol etmek için çoklu regresyon analizi, toplam örneklem ile kız ve erkek örneklem grupları için ayrı ayrı yapılmıştır. Araştırmada anlamlılık düzeyi .05 olarak kabul edilmiştir.

BÖLÜM IV

4. BULGULAR

Bu bölümde, çalışmada yer alan araştırma sorularının test edilmesi sonucu elde edilen bulgular sunulmaktadır. Elde edilen verilerin analizinde, öncelikle çoklu regresyon analizi sayıltıları incelenmiştir. Yapılan inceleme sonucunda, çalışmada kullanılan tüm ölçeklerden elde edilen puanların normal bir dağılım gösterdiği ve yordayıcı değişkenlerle (deneyime açıklık, dışadönüklük, uyumluluk, duyarlılık, sorumluluk ve dürüstlük) yordanan değişkenler (makyavelizm, narsisizm ve psikopati) arasındaki ilişkilerin doğrusal olduğu görülmüştür. Bir sonraki aşamada, değişkenler arasındaki Pearson korelasyon katsayıları hesaplanmış ve çoklu regresyon analizi toplam örneklem ile kadın ve erkek örneklem grupları için ayrı ayrı yapılmıştır. Dolayısıyla bu bölümde, çoklu regresyon analizi sonucu elde edilen bulgular toplam örneklem ile kadın ve erkek örneklem grupları için ayrı ayrı sunulmaktadır.

4.1. Betimsel İstatistikler

Toplam örneklem ile kadın ve erkek örneklem grupları için yordanan değişkenler makyavelizm, narsisizm ve psikopati ile yordayıcı değişkenler (deneyime açıklık, dışadönüklük, uyumluluk, duyarlılık, sorumluluk ve dürüstlük) arasındaki Pearson korelasyon katsayılarına ilişkin bulgular aşağıda yer almaktadır.

4.1.1. Toplam Örneklem Grubu İçin Korelasyon Katsayıları ve Betimsel İstatistikler

Üniversite öğrencilerinin makyavelizm, narsisizm ve psikopati eğilimlerinin yordayıcıları olarak ele alınan deneyime açıklık, dışadönüklük, uyumluluk, duyarlılık, sorumluluk ve dürüstlük değişkenlerine ilişkin Pearson korelasyon katsayıları ve betimsel istatistik sonuçları Tablo 2’de sunulmaktadır.

Tablo 2’de görüldüğü gibi toplam örneklemin makyavelizm eğilimi ile uyumluluk ($r=-.19$, $p<.01$), duyarlılık ($r=-.19$, $p<.01$) ve dürüstlük ($r=-.40$, $p<.01$) eğilimleri arasında negatif yönde anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Diğer yandan, makyavelizm eğilimi ile deneyime açıklık ($r=.06$, $p>.01$), dışadönüklük ($r=.08$, $p>.01$)

ve sorumluluk ($r=.01$, $p=.05$) değişkenleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Tablo 2.

Toplam Örneklem Grubu İçin Değişkenler Arası Korelasyon Katsayıları ve Betimsel İstatistikler (N=388)

Değişkenler	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Makyavelizm	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Narsisizm	.34*	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Psikopati	.44*	.15*	-	-	-	-	-	-	-
4. Deneyime Açık	.06	.16*	-.22*	-	-	-	-	-	-
5. Dışadönüklük	.08	.39*	-.03	.21*	-	-	-	-	-
6. Uyumluluk	-.19*	-.09	-.38*	.13**	.04	-	-	-	-
7. Duyarlılık	-.19*	-.10	-.26*	-.03	-.11**	.14*	-	-	-
8. Sorumluluk	.01	.17*	-.12**	.28*	.20*	.01	-.03	-	-
9. Dürüstlük	-.40*	-.18*	-.31*	.23*	.03	.20*	.08	.25*	-
Armetik Ortalama	29.25	28.10	22.64	35.44	32.92	30.62	32.44	34.21	33.37
Standart Sapma	6.61	5.28	6.68	6.72	6.28	6.09	6.65	5.86	6.46
Cronbach Alfa	.73	.61	.71	.70	.71	.65	.71	.64	.66

* $p < .01$, ** $p < .05$

Toplam örneklem grubunun narsisizm eğilimi ile dürüstlük ($r=-.18$, $p<.01$) düzeyi arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bununla birlikte, narsisizm eğilimi ile deneyime açıklık ($r=.16$, $p<.01$), dışadönüklük ($r=.39$, $p<.01$) ve sorumluluk ($r=.17$, $p<.01$) değişkenleri arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler elde edildiği görülmüştür. Diğer yandan, toplam örneklemin narsisizm eğilimi ile uyumluluk ($r= -.09$, $p>.05$) ve duyarlılık ($r= -.10$, $p>.05$) düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı gözlemlenmiştir.

Son olarak, toplam örneklemin psikopati eğilimi ile deneyime açıklık ($r=-.22$, $p<.01$), uyumluluk ($r=-.38$, $p<.01$), duyarlılık ($r=-.26$, $p<.01$), sorumluluk ($r=-.12$, $p<.05$) ve dürüstlük ($r=-.31$, $p<.05$) düzeyleri arasında negatif yönde anlamlı ilişkiler belirlenmiştir. Diğer yandan, psikopati eğilimleri ile dışadönüklük ($r=-.03$, $p>.05$) düzeyi arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Yordayıcı

değişkenler arasındaki ilişkiler incelendiğinde ise bu ilişkilerin hepsinde -.11 ile .28 arasında değişen anlamlı ilişkiler elde edildiği görülmektedir.

4.1.2. Kadın Örneklem Grubu İçin Korelasyon Katsayıları ve Betimsel İstatistikler

Kadın üniversite öğrencilerinin makyavelizm, narsisizm ve psikopati eğilimlerinin yordayıcıları olarak ele alınan deneyime açıklık, dışadönüklük, uyumluluk, duyarlılık, sorumluluk ve dürüstlük değişkenlerine ilişkin Pearson korelasyon analizi sonuçları Tablo 3'te sunulmaktadır.

Pearson korelasyon katsayıları kadın örneklem grubu açısından incelendiğinde, kadın üniversite öğrencilerinin makyavelizm eğilimleri ile dürüstlük ($r=-.41$, $p<.01$) ve uyumluluk ($r=-.15$, $p<.05$) düzeyleri arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Diğer yandan, kadın üniversite öğrencilerinin makyavelizm eğilimleri ile dışadönüklük ($r=.01$, $p=.05$), deneyime açıklık ($r=-.02$, $p>.05$), duyarlılık ($r=-.12$, $p>.05$) ve sorumluluk ($r=-.07$, $p>.05$) düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Tablo 3.

Kadın Örneklem Grubu İçin Değişkenler Arası Korelasyon Katsayıları ve Betimsel İstatistikler (N=250)

Değişkenler	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Makyavelizm	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Narsisizm	.34*	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Psikopati	.41*	.09	-	-	-	-	-	-	-
4. Deneyime Açık	-.02	.17*	-.31*	-	-	-	-	-	-
5. Dışadönüklük	.01	.38*	-.11	.18*	-	-	-	-	-
6. Uyumluluk	-.15**	-.08	-.35*	.17*	.02	-	-	-	-
7. Duyarlılık	-.12	-.02	-.20*	.02	-.01	.09	-	-	-
8. Sorumluluk	-.07	.12	-.24*	.31*	.17*	.08	.04	-	-
9. Dürüstlük	-.41*	-.18*	-.36*	.25*	.01	.14**	.12	.28*	-
Armetik Ortala	28.11	27.89	21.03	35.33	32.77	31.30	34.12	34.11	33.70
Standart Sapma	6.36	5.24	6.36	6.76	6.23	5.98	6.40	5.78	6.35
Cronbach Alfa									

* $p < .01$, ** $p < .05$

Kadın üniversite öğrencilerinin narsisizm eğilimleri ile dürüstlük ($r=-.18, p<.01$) düzeyi arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bununla birlikte, narsisizm eğilimleri ile deneyime açıklık ($r=.17, p<.01$), dışadönüklük ($r=.38, p<.01$) ve sorumluluk ($r=.12, p<.01$) düzeyleri arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler elde edilmiştir. Diğer yandan, narsisizm eğilimleri ile uyumluluk ($r=-.08, p>.05$) ve duyarlılık ($r=-.02, p>.05$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir. Son olarak, kadın örneklem grubunun psikopati eğilimleri ile deneyime açıklık ($r=-.31, p<.01$), uyumluluk ($r=-.35, p<.01$), duyarlılık ($r=-.20, p<.01$), sorumluluk ($r=-.24, p<.05$) ve dürüstlük ($r=-.36, p<.01$) düzeyleri arasında negatif yönde anlamlı ilişkiler olduğu görülmüştür. Diğer yandan, psikopati eğilimi ile dışadönüklük ($r=-.11, p>.05$) düzeyi arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Yordayıcı değişkenler arasındaki ilişkiler incelendiğinde ise bu ilişkilerin hepsinde .14 ile .31 arasında değişen pozitif yönde anlamlı ilişkiler elde edildiği görülmektedir.

4.1.3. Erkek Örneklem Grubu Korelasyon Katsayıları ve Betimsel İstatistikler

Erkek üniversite öğrencilerinin makyavelizm, narsisizm ve psikopati eğilimlerinin yordayıcıları olarak ele alınan deneyime açıklık, dışadönüklük, uyumluluk, duyarlılık, sorumluluk ve dürüstlük değişkenlerine ilişkin Pearson korelasyon analizi sonuçları **Tablo 4**'te sunulmaktadır.

Tablo 4 incelendiğinde, erkek örneklem grubunun makyavelizm eğilimleri ile uyumluluk ($r=-.18, p<.01$) ve dürüstlük ($r=-.36, p<.01$) düzeyleri arasında negatif yönde anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Diğer yandan, deneyime açıklık ($r=.19, p<.05$) ve dışadönüklülük ($r=.17, p<.05$) düzeyleri arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Bununla birlikte, toplam erkek örneklem grubunun makyavelizm eğilimleri ile duyarlılık ($r=-.11, p>.05$) ve sorumluluk ($r=.13, p>.05$) düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Tablo 4.

Erkek Örneklem Grubu İçin Değişkenler Arası Korelasyon Katsayıları ve Betimsel İstatistikler (N=138)

Değişkenler	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Makyavelizm	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Narsisizm	.31*	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Psikopati	.37*	.24*	-	-	-	-	-	-	-
4. Deneyime Açık	.19**	.13	-.12	-	-	-	-	-	-
5. Dışadönüklük	.17**	.40*	.07	.27*	-	-	-	-	-
6. Uyumluluk	-.18*	-.10	-.37*	.06	.08	-	-	-	-
7. Duyarlılık	-.11	-.21**	-.11	-.09	-.30*	.10	-	-	-
8. Sorumluluk	.13	.27*	.05	.23*	.26*	-.12	-.13	-	-
9. Dürüstlük	-.36*	-.19**	-.19**	.19*	.07	.28*	-.06	.20*	-
Armetik Ortalama	31.32	28.49	25.54	35.64	33.20	29.41	29.40	34.39	32.77
Standart Sapma	6.57	5.35	6.28	6.66	6.39	6.13	5.99	6.01	6.63
Cronbach Alfa									

* p < .01, ** p < .05

Erkek üniversite öğrencilerinin narsisizm eğilimleri ile duyarlılık ($r=-.21, p<.05$) ve dürüstlük ($r=-.19, p<.05$) düzeyleri arasında negatif yönde anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Bununla birlikte, narsisizm eğilimleri ile dışadönüklük ($r=.40, p<.01$) ve sorumluluk ($r=.27, p<.01$) düzeyleri arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler olduğu belirlenmiştir. Diğer yandan, narsisizm eğilimi ile deneyime açıklık ($r=.13, p>.05$) ve uyumluluk ($r=-.10, p>.05$) düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Son olarak, erkek üniversite öğrencilerin psikopati eğilimleri ile uyumluluk ($r=-.37, p<.01$) ve dürüstlük ($r=-.19, p<.05$) düzeyleri arasında negatif yönde anlamlı ilişkiler olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte, deneyime açıklık ($r=-.12, p>.01$), dışadönüklük ($r=.07, p>.01$), duyarlılık ($r=-.11, p>.01$) ve sorumluluk ($r=.05, p>.01$) düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir. Yordayıcı değişkenler arası ilişkiler incelendiğinde ise bu ilişkilerin hepsinde $-.30$ ile $.28$ arasında değişen anlamlı ilişkiler elde edildiği görülmüştür.

4.2. Karanlık Üçlü Özelliklerini Yordayan Değişkenlerin İncelenmesi

4.2.1. Makyavelizmi Yordayan Değişkenler

4.2.1.1. Toplam Örneklem Grubu İçin Makyavelizmi Yordayan Değişkenler

Üniversite öğrencilerinin makyavelizm eğilimlerinin yordayıcıları olarak ele alınan deneyime açıklık, dışadönüklük, uyumluluk, duyarlılık, sorumluluk ve dürüstlük değişkenlerine ilişkin çoklu regresyon analizi sonuçları **Tablo 5**'te sunulmaktadır.

Tablo 5.

Toplam Örneklem Grubu İçin Makyavelizmin Yordayıcı Değişkenlerine İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları (N=388)

Değişkenler	B	SH _B	β	<i>t</i>	<i>p</i>	R	R ²
Sabit	42.711	3.169	-	13.477	.000		
Deneyime Açıklık	.138	.048	.140	2.877	.004		
Dışadönüklük	.035	.050	.033	.704	.482		
Uyumluluk	-.118	.051	-.109	-2.326	.021	.470	.221
Duyarlılık	-.129	.046	-.130	-2.819	.005		
Sorumluluk	.071	.055	.063	1.292	.197		
Dürüstlük	-.423	.050	-.414	-8.553	.000		

($F_{(6,381)} = 17.990, p < .001$)

Tablo 5'te sunulan çoklu regresyon analizine ilişkin bulgulara göre, deneyime açıklık, uyumluluk, duyarlılık ve dürüstlük değişkenlerinin, toplam örneklem grubu açısından, üniversite öğrencilerinin makyavelizm eğilimlerini anlamlı düzeyde yordadıkları ($F_{(6, 381)} = 17.990, p < .001, R = .47, R^2 = .22$) ve sözü edilen bu dört değişkenin açıklanan varyansa katkısının %22 olduğu belirlenmiştir. Diğer yandan, dışadönüklük ($\beta = .033; t = .70, p = .48$) ve sorumluluk ($\beta = .063; t = 1.29, p = .20$) değişkenlerinin üniversite öğrencilerinin makyavelizme yönelik tutumlarını istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde yordamadığı görülmüştür.

Standardize edilmiş regresyon katsayıları (β) dikkate alındığında, yordayıcı değişkenlerin makyavelizm eğilimleri üzerindeki göreceli önem sırası dürüstlük ($\beta = -.414; t = -8.55, p < .001$), deneyime açıklık ($\beta = .140, t = 2.88, p < .01$), duyarlılık ($\beta = -.130; t = -2.82, p < .01$) ve uyumluluk ($\beta = -.109; t = -2.33, p < .05$) şeklindedir.

4.2.1.2. Kadın Örneklem Grubu İçin Makyavelizmi Yordayan Değişkenler

Kadın üniversite öğrencilerinin makyavelizm eğilimlerinin yordayıcıları olarak ele alınan deneyime açıklık, dışadönüklük, uyumluluk, duyarlılık, sorumluluk ve dürüstlük değişkenlerine ilişkin çoklu regresyon analizi sonuçları **Tablo 6**'da sunulmaktadır.

Tablo 6.

Kadın Örneklem Grubu İçin Makyavelizmin Yordayıcı Değişkenlerine İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları (N=250)

Değişkenler	B	SH _B	β	t	p	R	R ²
Sabit	43.867	3.888	-	11.282	.000		
Deneyime Açıklık	.095	.059	.101	1.608	.109		
Dışadönüklük	-.009	.060	-.009	-.144	.886		
Uyumluluk	-.114	.063	-.107	-1.816	.071	.438	.192
Duyarlılık	-.062	.058	-.062	-1.073	.284		
Sorumluluk	.030	.069	.028	.440	.660		
Dürüstlük	-.421	.062	-.420	-6.800	.000		

($F_{(6-381)} = 9.639, p < .001$)

Tablo 6'da sunulan çoklu regresyon analizine ilişkin bulgulara göre, dürüstlük değişkeninin, kadın üniversite öğrencilerinin makyavelizm eğilimlerini anlamlı düzeyde yordadığını ($F_{(6-381)} = 9.639, p < .001, R = .44, R^2 = .19$) ve sözü edilen bu değişkenin açıklanan varyansa tek başına katkısının %19 olduğu belirlenmiştir ($\beta = -.420; t = 6.80, p = .000$). Diğer yandan, deneyime açıklık ($\beta = .101; t = 1.61, p = .11$), dışadönüklük ($\beta = -.009; t = -.144, p = .89$), uyumluluk ($\beta = -.107; t = -1.82, p = .071$), duyarlılık ($\beta = -.062; t = -1.073, p = .284$) ve sorumluluk ($\beta = .028; t = .440, p = .660$) değişkenlerinin kadın üniversite öğrencilerinin makyavelizme yönelik tutumlarını istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde yordamadıkları görülmüştür.

4.2.1.3. Erkek Örneklem Grubu İçin Makyavelizmi Yordayan Değişkenler

Erkek üniversite öğrencilerinin makyavelizm eğilimlerinin yordayıcıları olarak ele alınan deneyime açıklık, dışadönüklük, uyumluluk, duyarlılık, sorumluluk ve

dürüstlük değişkenlerine ilişkin çoklu regresyon analizi sonuçları **Tablo 7**'de sunulmaktadır.

Tablo 7.

Erkek Örneklem Grubu İçin Makyavelizmin Yordayıcı Değişkenlerine İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları (N=138)

Değişkenler	B	SH _B	β	<i>t</i>	<i>p</i>	R	R ²
Sabit	33.496	5.713	-	5.863	.000		
Deneyime Açıklık	.210	.080	.213	2.627	.010		
Dışadönüklük	.098	.087	.096	1.133	.259		
Uyumluluk	-.062	.088	-.058	-.703	.483	.496	.246
Duyarlılık	-.073	.088	-.067	-.829	.408		
Sorumluluk	.141	.090	.129	1.556	.122		
Dürüstlük	-.421	.082	-.425	-5.153	.000		

($F_{(6-381)} = 7.124, p < .001$)

Tablo 7'de sunulan çoklu regresyon analizine ilişkin bulgulara göre, dürüstlük ve deneyime açıklık değişkenlerinin, erkek üniversite öğrencilerinin makyavelizm eğilimlerini anlamlı düzeyde yordadıkları ($F_{(6-381)} = 7.124, p < .001, R = .50, R^2 = .25$) ve sözü edilen bu değişkenlerin açıklanan varyansa katkılarının % 25 olduğu belirlenmiştir. Diğer yandan, dışadönüklük ($\beta = .096; t = 1.133, p = .26$), uyumluluk ($\beta = -.058; t = -.703, p = .483$), duyarlılık ($\beta = -.067; t = -.83, p = .41$) ve sorumluluk ($\beta = .129; t = 1.56, p = .122$) değişkenlerinin erkek üniversite öğrencilerinin makyavelizme yönelik tutumlarını istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde yordamadıkları görülmüştür. Standardize edilmiş regresyon katsayıları (β) dikkate alındığında, yordayıcı değişkenlerin makyavelizm eğilimleri üzerindeki görece önem sırası dürüstlük ($\beta = -.425, t = -5.153, p < .001$) ve deneyime açıklık ($\beta = .213; t = 2.63, p < .01$) şeklindedir.

4.2.2. Narsisizmi Yordayan Değişkenler

4.2.2.1. Toplam Örneklem Grubu İçin Narsisizmi Yordayan Değişkenler

Üniversite öğrencilerinin narsisizm eğilimlerinin yordayıcıları olarak ele alınan deneyime açıklık, dışadönüklük, uyumluluk, duyarlılık, sorumluluk ve dürüstlük değişkenlerine ilişkin çoklu regresyon analizi sonuçları **Tablo 8**'te sunulmaktadır.

Tablo 8.

Toplam Örneklem Grubu İçin Narsisizmin Yordayıcı Değişkenlerine İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları (N=388)

Değişkenler	B	SH _B	β	t	p	R	R ²
Sabit	20.404	2.526	-	8.077	.000		
Deneyime Açıklık	.087	.038	.111	2.279	.023		
Dışadönüklük	.289	.040	.334	7.317	.000		
Uyumluluk	-.060	.041	-.069	-1.471	.142	.474	.225
Duyarlılık	-.021	.037	-.026	-.568	.570		
Sorumluluk	.116	.044	.129	2.642	.009		
Dürüstlük	-.191	.039	-.234	-4.850	.000		

($F_{(6-381)} = 18.441, p < .001$)

Tablo 8’de sunulan çoklu regresyon analizine ilişkin bulgulara göre, deneyime açıklık, dışadönüklük, sorumluluk ve dürüstlük değişkenlerinin, toplam örneklem grubu açısından, üniversite öğrencilerinin narsisizm eğilimlerini anlamlı düzeyde yordadıkları ($F_{(6-381)} = 18.441, p < .001, R = .47, R^2 = .22$) ve sözü edilen bu dört değişkenin açıklanan varyansa katkısının % 22 olduğu belirlenmiştir. Diğer yandan, uyumluluk ($\beta = -.069; t = -1.471, p = .142$) ve duyarlılık ($\beta = -.026; t = -.57, p = .57$) değişkenlerinin üniversite öğrencilerinin narsisizme yönelik eğilimlerini istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde yordamadığı görülmüştür. Standardize edilmiş regresyon katsayıları (β) dikkate alındığında, yordayıcı değişkenlerin narsisizm eğilimleri üzerindeki görece önem sırası dışadönüklük ($\beta = .334; t = 7.32, p < .001$), dürüstlük ($\beta = -.234; t = -4.85, p < .001$), sorumluluk ($\beta = .129; t = 2.642, p < .01$) ve deneyime açıklık ($\beta = .111; t = 2.28, p < .05$) şeklindedir.

4.2.2.2. Kadın Örneklem Grubu İçin Narsisizmi Yordayan Değişkenler

Kadın üniversite öğrencilerinin narsisizm eğilimlerinin yordayıcıları olarak ele alınan deneyime açıklık, dışadönüklük, uyumluluk, duyarlılık, sorumluluk ve dürüstlük değişkenlerine ilişkin çoklu regresyon analizi sonuçları **Tablo 9**’da sunulmaktadır.

Tablo 9.

Kadın Örneklem Grubu İçin Narsisizmin Yordayıcı Değişkenlerine İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları (N=250)

Değişkenler	B	SH _B	β	<i>t</i>	<i>p</i>	R	R ²
Sabit	20.197	3.163	-	6.385	.000		
Deneyime Açıklık	.125	.048	.161	2.590	.010		
Dışadönüklük	.286	.049	.339	5.813	.000		
Uyumluluk	-.078	.051	-.089	-1.521	.130	.462	.213
Duyarlılık	.010	.047	.013	.218	.828		
Sorumluluk	.070	.056	.078	1.266	.207		
Dürüstlük	-.190	.050	-.231	-3.780	.000		

($F_{(6-381)} = 10.961, p < .001$)

Tablo 9’da sunulan çoklu regresyon analizine ilişkin bulgulara göre, deneyime açıklık, dışadönüklük ve dürüstlük değişkenlerinin, kadın üniversite öğrencilerinin narsisizm eğilimlerini anlamlı düzeyde yordadıklarını ($F_{(6-381)} = 10.961, p < .001$), $R = .46$, $R^2 = .21$) ve sözü edilen bu değişkenlerin açıklanan varyansa katkılarının % 21 olduğu belirlenmiştir. Diğer yandan, uyumluluk ($\beta = -.09$; $t = -1.521, p = .13$), duyarlılık ($\beta = .013$; $t = .22, p = .83$), sorumluluk ($\beta = .078$; $t = 1.27, p = .21$) değişkenlerinin kadın üniversite öğrencilerinin narsisizme yönelik tutumlarını istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde yordamadıkları görülmüştür. Standardize edilmiş regresyon katsayıları (β) dikkate alındığında, yordayıcı değişkenlerin narsisizm eğilimleri üzerindeki görece önem sırası ile dışadönüklük ($\beta = .339$; $t = 5.813, p < .001$), dürüstlük ($\beta = -.231$; $t = -3.79, p < .001$) ve deneyime açıklık ($\beta = .161$; $t = 2.6, p < .01$) şeklindedir.

4.2.2.3. Erkek Örneklem Grubu İçin Narsisizmi Yordayan Değişkenler

Erkek üniversite öğrencilerinin narsisizm eğilimlerinin yordayıcıları olarak ele alınan deneyime açıklık, dışadönüklük, uyumluluk, duyarlılık, sorumluluk ve dürüstlük değişkenlerine ilişkin çoklu regresyon analizi sonuçları **Tablo 10**’da sunulmaktadır.

Tablo 10.

Erkek Örneklem Grubu İçin Narsisizmin Yordayıcı Değişkenlerine İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları (N=138)

Değişkenler	B	SH _B	β	t	p	R	R ²
Sabit	21.610	4.603	-	4.694	.000		
Deneyime Açıklık	.028	.064	.034	.428	.669		
Dışadönüklük	.275	.070	.328	3.932	.000		
Uyumluluk	-.014	.071	-.016	-.197	.844	.513	.263
Duyarlılık	-.086	.071	-.096	-1.206	.230		
Sorumluluk	.190	.073	.213	2.608	.010		
Dürüstlük	-.209	.066	-.258	-3.170	.002		

($F_{(6-381)} = 7.791, p < .001$)

Tablo 10’da sunulan çoklu regresyon analizine ilişkin bulgulara göre, dışadönüklük, sorumluluk ve dürüstlük değişkenlerinin, erkek üniversite öğrencilerinin narsisizm eğilimlerini anlamlı düzeyde yordadıklarını ($F_{(6-381)} = 7.791, p < .001$), $R = .51$, $R^2 = .26$) ve sözü edilen bu değişkenlerin açıklanan varyansa katkılarının % 26 olduğu belirlenmiştir. Diğer yandan, deneyime açıklık ($\beta = .034$; $t = .43, p = .67$), uyumluluk ($\beta = -.016$; $t = -.02, p = .84$) ve duyarlılık ($\beta = -.096$; $t = -1.21, p = .23$) değişkenlerinin erkek üniversite öğrencilerinin narsisizme yönelik tutumlarını istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde yordamadıkları görülmüştür. Standardize edilmiş regresyon katsayıları (β) dikkate alındığında, yordayıcı değişkenlerin narsisizm eğilimleri üzerindeki görece önem sırası dışadönüklük ($\beta = .328, t = 3.932, p < .001$), dürüstlük ($\beta = -.258; t = -3.17, p < .001$) ve sorumluluk ($\beta = .213; t = 2.61, p < .01$) şeklindedir.

4.2.3. Psikopatiji Yordayan Değişkenler

4.2.3.1. Toplam Örneklem Grubu İçin Psikopatiji Yordayan Değişkenler

Üniversite öğrencilerinin psikopati eğilimlerinin yordayıcıları olarak ele alınan deneyime açıklık, dışadönüklük, uyumluluk, duyarlılık, sorumluluk ve dürüstlük değişkenlerine ilişkin çoklu regresyon analizi sonuçları **Tablo 11**’de sunulmaktadır.

Tablo 11.

Toplam Örneklem Grubu İçin Psikopatinin Yordayıcı Değişkenlerine İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları (N=388)

Değişkenler	B	SH _B	β	t	p	R	R ²
Sabit	52.512	3.121	-	16.825	.000		
Deneyime Açıklık	-.134	.047	-.135	-2.842	.000		
Dışadönüklük	-.003	.049	-.003	-.062	.951		
Uyumluluk	-.324	.050	-.295	-6.461	.000	.511	.261
Duyarlılık	-.212	.045	-.211	-4.706	.000		
Sorumluluk	-.049	.054	-.043	-.902	.368		
Dürüstlük	-.196	.049	-.190	-4.023	.000		

($F_{(6-381)} = 22.382, p < .001$)

Tablo 11’de sunulan çoklu regresyon analizine ilişkin bulgulara göre, deneyime açıklık, uyumluluk, duyarlılık, dürüstlük değişkenlerinin, üniversite öğrencilerinin psikopati eğilimlerini anlamlı düzeyde yordadıkları ($F_{(6-381)} = 22.382, p < .001, R = .51, R^2 = .26$) ve sözü edilen bu dört değişkenin açıklanan varyansa katkısının % 26 olduğu belirlenmiştir. Diğer yandan, dışadönüklük ($\beta = -.003; t = -.062, p = .951$) ve sorumluluk ($\beta = -.043; t = -.902, p = .37$) değişkenlerinin üniversite öğrencilerinin psikopatiye yönelik tutumlarını istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde yordamadığı görülmüştür.

Standardize edilmiş regresyon katsayıları (β) dikkate alındığında, yordayıcı değişkenlerin psikopati eğilimleri üzerindeki görece önem sırası uyumluluk ($\beta = -.295; t = -6.461, p < .001$), duyarlılık ($\beta = -.211; t = -4.71, p < .001$), dürüstlük ($\beta = -.190; t = -4.203, p < .001$) ve deneyime açıklık ($\beta = -.135; t = -.062, p < .001$) şeklindedir.

4.2.3.2. Kadın Örneklem Grubu İçin Psikopatiyi Yordayan Değişkenler

Kadın üniversite öğrencilerinin psikopati eğilimlerinin yordayıcıları olarak ele alınan deneyime açıklık, dışadönüklük, uyumluluk, duyarlılık, sorumluluk ve dürüstlük değişkenlerine ilişkin çoklu regresyon analizi sonuçları **Tablo 12**’de sunulmaktadır.

Tablo 12.

Kadın Örneklem Grubu İçin Psikopatinin Yordayıcı Değişkenlerine İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları (N=250)

Değişkenler	B	SH _B	β	<i>t</i>	<i>p</i>	R	R ²
Sabit	53.476	3.654	-	14.633	.000		
Deneyime Açıklık	-.151	.056	-.161	-2.716	.007		
Dışadönüklük	-.059	.057	-.057	-1.031	.304		
Uyumluluk	-.282	.059	-.265	-4.767	.000	.534	.285
Duyarlılık	-.145	.054	-.146	-2.660	.008		
Sorumluluk	-.097	.065	-.088	-1.500	.135		
Dürüstlük	-.241	.058	-.241	-4.140	.000		

($F_{(6-381)} = 16.161, p < .001$)

Tablo 12’de sunulan çoklu regresyon analizine ilişkin bulgulara göre, deneyime açıklık, uyumluluk, duyarlılık ve dürüstlük değişkenlerinin, kadın üniversite öğrencilerinin psikopati eğilimlerini anlamlı düzeyde yordadığını ($F_{(6-381)} = 16.161, p < .001$), $R = .53$, $R^2 = .28$) ve sözü edilen bu değişkenlerin açıklanan varyansa katkısının % 28 olduğu belirlenmiştir. Diğer yandan, dışadönüklük ($\beta = -.057$; $t = -1.031$, $p = .304$) ve sorumluluk ($\beta = -.088$; $t = -1.50$, $p = .135$), değişkenlerinin kadın üniversite öğrencilerinin psikopatiye yönelik eğilimlerini istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde yordamadıkları görülmüştür.

Standardize edilmiş regresyon katsayıları (β) dikkate alındığında, yordayıcı değişkenlerin psikopati eğilimleri üzerindeki görece önem sırası uyumluluk ($\beta = -.265$; $t = -4.77$, $p < .001$), dürüstlük ($\beta = -.241$; $t = -4.140$, $p < .001$), deneyime açıklık ($\beta = -.161$; $t = -2.72$, $p < .01$) ve duyarlılık ($\beta = -.146$; $t = -2.66$, $p < .01$) şeklindedir.

4.2.3.3. Erkek Örneklem Grubu İçin Psikopatiyi Yordayan Değişkenler

Erkek üniversite öğrencilerinin psikopati eğilimlerinin yordayıcıları olarak ele alınan deneyime açıklık, dışadönüklük, uyumluluk, duyarlılık, sorumluluk ve dürüstlük değişkenlerine ilişkin çoklu regresyon analizi sonuçları **Tablo 13**’de sunulmaktadır.

Tablo 13.

Erkek Örneklem Grubu İçin Psikopatinin Yordayıcı Değişkenlerine İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları (N=138)

Değişkenler	B	SH _B	β	<i>t</i>	<i>p</i>	R	R ²
Sabit	40.079	5.738	-	6.985	.000		
Deneyime Açıklık	-.117	.080	-.124	-1.463	.146		
Dışadönüklük	-.110	.087	-.112	-1.259	.210		
Uyumluluk	-.342	.088	-.334	-3.886	.000	.411	.169
Duyarlılık	-.056	.088	-.053	-.632	.529		
Sorumluluk	-.016	.091	-.015	-.178	.859		
Dürüstlük	-.087	.082	-.092	-1.066	.288		

($F_{(6-381)}= 4.435, p<.001$)

Tablo 13’de sunulan çoklu regresyon analizine ilişkin bulgulara göre, uyumluluk değişkeninin erkek üniversite öğrencilerinin psikopati eğilimlerini anlamlı düzeyde yordadığı ($F_{(6-381)}= 4.435, p<.001, R=.41, R^2=.17$) ve sözü edilen bu değişkenin açıklanan varyansa katkısının % 17 olduğu belirlenmiştir. Diğer yandan, deneyime açıklık ($\beta=-.124; t=-1.46, p=.15$), dışadönüklük ($\beta=-.112; t=-1.26, p=.21$), duyarlılık ($\beta=-.053; t=-.632, p=.53$), sorumluluk ($\beta=-.015; t=-.18, p=.86$) ve dürüstlük ($\beta=-.092; t=-1.07, p=.29$) değişkenlerinin erkek üniversite öğrencilerinin psikopatiye yönelik tutumlarını istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde yordamadıkları görülmüştür. Standardize edilmiş regresyon katsayıları (β) dikkate alındığında, psikopati eğilimleri üzerindeki yordayıcı değişken sadece uyumluluk ($\beta=-.334; t=-3.87, p<.001$) şeklindedir.

BÖLÜM V

5. TARTIŞMA VE YORUM

5.1. Karanlık Üçlü Özelliklerini Yordayan Değişkenlerin İncelenmesi

5.1.1. Makyevalizmi Yordayan Değişkenler

5.1.1.1. Toplam Örneklem Grubu İçin Makyevalizmi Yordayan Değişkenler

Bu araştırma kapsamında, toplam örneklem grubu açısından, üniversite öğrencilerinin makyavelizm eğilimlerini yordayan değişkenlere yönelik elde edilen bulgular sırasıyla, dürüstlük, deneyime açıklık, duyarlılık ve uyumluluk değişkenlerinin birlikte üniversite öğrencilerin makyavelizm eğilimleri üzerindeki toplam varyansın %22'sini açıkladığını göstermektedir.

Toplam örneklem grubu için dürüstlük değişkeninin üniversite öğrencilerinin makyavelizm eğilimlerini en güçlü açıklayan değişken olduğu belirlenmiştir. Buna göre, üniversite öğrencilerinin dürüstlük düzeyleri azaldıkça makyevalizm eğilimleri artmaktadır. İlgili alanyazında dürüstlük-alçakgönüllük, sinsiz, açgözlü ve iki yüzlü olmayan anlamına gelmektedir (Ashton ve Lee, 2007). Bir başka deyişle, dürüstlük kişilik özelliğine sahip bireyler, kişilerarası ilişkilerde samimi olma eğilimi göstermeyi ve aldatma, hile gibi olumsuz eğilimlerden kaçınmayı tercih ederler (Ashton ve Lee, 2010). Makyavelizm eğilimi olan bireylerde ise dürüstlük-alçakgönüllük tanımına zıt bir şekilde ahlaki değerlerden yoksunluk, manipülasyon taktikleri ve para, güç vb. hedeflere yönelik uzun süreli stratejik planlar yapma eğilimi vardır (Rauthmann, 2012). Bu tanımlar dikkate alındığında, üniversite öğrencilerinin dürüstlük-alçakgönüllük düzeylerinin azalmasına bağlı olarak makyevalist eğilimlerinin artması anlaşılır bir durum olmaktadır. Benzer şekilde, ilgili alanyazında da, HEXACO kişilik özellikleri içinde yer alan dürüstlük değişkeni ile bireylerin makyevalizm eğilimleri arasında yüksek düzeyde ve negatif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu belirtilmektedir (Ashton ve Lee, 2005; Bullock-Yowell ve diğ., 2018; Djeriouat ve Trémolière, 2014; Jonason ve McCain, 2012 ve Meijer ve diğ., 2017). Dolayısıyla, bu çalışmadan elde edilen bulgu ile alanyazındaki çalışma bulguları arasında büyük oranda benzerlik olduğu gözlemlenmektedir.

Araştırma bulgularına göre üniversite öğrencilerinin makyavelizm eğilimlerini açıklayan bir diğer kişilik özelliği deneyime açıklıktır. Bir başka deyişle, üniversite öğrencilerinin deneyime açık olma düzeyleri arttıkça makyevalizm eğilimlerinde yükselme görülmektedir. Bilindiği üzere deneyime açıklık, alışılmışın dışında olan, yaratıcılık ve yeniliğe açıklığı ifade etmektedir (Ashton, Bourdage, Lee, Ogunfowora ve Shin, 2010). Bununla birlikte, makyavelizm eğilimi yüksek olan bireylerde sosyal ve kişilerarası etkileşimleri manipüle etmek adına kişilerarası stratejiler ve kişisel çıkarlar mevcuttur (Egan ve Jakobwitz, 2006). Dolayısıyla, makyavelist bir bireyin kişilere özgü manipülasyon ve strateji geliştirmesinin görece deneyime açıklık kavramı ile ilişkili olduğu söylenebilir. Nitekim, ilgili araştırmalarda, deneyime açık olma ile makyevalizm eğilimi arasında düşük düzeyde ve pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu belirtilmektedir (Ardıç, Jonason, Rauthmann ve Özsoy, 2017; Ashton ve Lee, 2005; Dinić ve Wertag, 2017). Buna göre, bu çalışmadan elde edilen bulgunun alanyazındaki çalışma bulgularını desteklediği görülmektedir.

Toplam örneklem grubu için üniversite öğrencilerinin makyavelizm eğilimlerini yordayan bir başka değişken ise duyarlık olarak belirlenmiştir. Buna göre, üniversite öğrencilerinin duyarlı olma düzeyleri azaldıkça makyevalizm eğilimleri artmaktadır. Duyarlılık, başkalarının duygu ve endişelerine karşı güçlü duygusal bağlar ve empatik duyarlılık hissetme durumudur (Ashton ve Lee, 2010). Diğer yandan, makyavelist bireyler, diğerlerinden istifade edebilecekleri durumlar ve kendi çıkarları dışında diğer insanlar hakkında daha az kaygı duymaya eğilimli olduklarından, makyevalizm eğilimi ile empati düzeyi arasında negatif yönlü bir ilişki bulunduğu ifade edilmektedir (Jakobwitz ve Egan, 2006). Bununla birlikte, makyavelist bireylerin kişilerarası etkileşimleri manipüle etmek için ilişkilerinde aldatma, yalpalama ve duygusal koparma gibi tutum ve davranışlar sergiledikleri vurgulanmaktadır (Egan ve Jakobwitz, 2006). Buna bağlı olarak, üniversite öğrencilerindeki duyarlılık düzeyi ile makyavelizm eğilimi arasındaki negatif yönlü bir ilişkinin varlığı oldukça manidar kabul edilmektedir. Benzer nitelikteki çalışmalar incelendiğinde de HEXACO kişilik özellikleri içinde yer alan duyarlık değişkeni ile makyevalizm eğilimi arasında orta düzeyde ve negatif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu belirtilmektedir (Bullock-Yowell ve diğ., 2018; Dinić ve Wertag, 2017; Lee ve Ashton, 2005). Dolayısıyla, bu çalışmadan elde edilen bulgunun alanyazınla paralelik gösterdiği gözlemlenmektedir.

Araştırma bulguları, üniversite öğrencilerinin makyavelizm eğilimlerini açıklayan son kişilik özelliğinin uyumluluk olduğunu göstermektedir. Başka bir

ifadeyle, üniversite öğrencilerinin uyumluluk düzeyleri azaldıkça makyevalizm eğilimleri artmaktadır. Uyumluluk, diğer insanlarla ilişkilerinde kişinin ılımlı ve hoşgörülü olma eğilimini ifade etmektedir (Ashton ve Lee, 2010). Ancak, makyavelizm eğilimi yüksek olan bireyler, amaçlarına ulaşmak için ilişkilerini ve ahlaki prensiplerini feda ederek alaycı manipülatörler olma eğilimindedir (Costa ve McCrae, 1992). Buna bağlı olarak, makyavelist bireylerdeki yönelimlerin, genel olarak, uyumluluk kişilik özelliğinin belirleyici unsurlarının tam tersi olarak nitelendirilebilir. Bu durum, üniversite öğrencilerindeki uyumluluk düzeyi ile makyavelizm eğilimi arasındaki negatif yönlü ilişkiyi açıklar niteliktedir. İlgili alanyazında da uyumluluk düzeyi ile makyevalizm eğilimi arasında negatif yönlü orta düzeyde (Jakobwitz ve Egan, 2006; Jonason ve Webster, 2010; Kessler ve diğ., 2010; Meijer ve diğ., 2017) ya da negatif yönlü düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu (Ashton ve Lee, 2005; Ardiç ve diğ., 2017; Paulhus ve Williams, 2002) vurgulanmaktadır. Dolayısıyla, bu çalışma bulgusunun da alanyazındaki çalışma bulgularını büyük oranda desteklediği ifade edilebilir.

Son olarak, bu çalışmada HEXACO kişilik özellikleri kapsamında ele alınan dışadönüklük ve sorumluluk değişkenlerinin üniversite öğrencilerinin makyavelizm eğilimleri üzerinde anlamlı bir etkilerinin olmadığı görülmektedir. Makyavelizm, kişilerarası manevralar yoluyla hedeflere ulaşmak gibi sosyal bir unsur içerir ancak bu stratejiler dışadönüklük özelliği yüksek bir bireyin özgün davranışlarını (sosyallik, samimiyet vb.) içermemektedir. Buna ek olarak, sorumluluğun temel özelliklerinden bir tanesi “ahlaki değerlere bağlılık”tır. Ancak, makyavelist bireyler, ahlaki değerlere önem vermemeyi ve sadece kendi çıkarları uğruna hareket etmeyi tercih etmektedirler (Banks ve diğ., 2015). Dolayısıyla, makyevalist bireyler her ne kadar dışadönüklük ve sorumluluk özellikleri taşıyor gibi görünseler de, aslında bu bireylerin tutum ve davranışları adı geçen kişilik özelliklerinin özgün içeriklerini tam anlamıyla karşılamamaktadır. Bu durumun, üniversite öğrencilerinin dışadönüklük ve sorumluluk düzeylerinin, makyavelizm eğilimleri üzerindeki etkilerini sınırlayabileceği değerlendirilmektedir. Nitekim, ortaya çıkan bu bulgunun, alanyazındaki ilgili çalışmalarla (Ardıç, Jonason, Rauthmann ve Özsoy, 2017; Ashton ve Lee, 2005; Jonason ve diğ., 2013; Jonason ve Webster, 2010; Meijer ve diğ., 2017; Paulhus ve Williams, 2002) büyük oranda paralellik gösterdiği gözlemlenmektedir.

5.1.1.2. Kadın ve Erkek Örneklem Grupları için Makyavelizmi Yordayan Değişkenler

Üniversite öğrencilerinin makyavelizm eğilimlerini yordayan kişilik özelliklerinin incelendiği bu araştırmada, kadın örneklem grubundan elde edilen bulgulara göre sadece dürüstlük değişkeni kadın üniversite öğrencilerin makyavelizm eğilimlerini yordamaktadır. Buna göre dürüstlük kişilik özelliği, kadın üniversite öğrencilerinin makyavelizm eğilimlerindeki toplam varyansın yaklaşık %19'unu açıklamaktadır.

Araştırmada erkek örneklem grubundan elde edilen bulgular ise bu öğrenciler için makyavelizmin anlamlı yordayıcılarının sırasıyla dürüstlük ve deneyime açıklık değişkenlerinin olduğunu göstermektedir. Bu iki değişken birlikte erkek üniversite öğrencilerinin makyavelizm eğilimlerindeki toplam varyansın yaklaşık %25'ini açıklamaktadır.

Cinsiyete göre bulgular yakından incelendiğinde, hem kadın hem de erkek üniversite öğrencilerinin dürüstlük düzeyleri arttıkça makyavelizm eğilimleri azalmaktadır. Benzer şekilde Wertag ve Dinić (2015), araştırmaları sonucunda, kadın (%29) ve erkeklerin (%24) makyavelizm eğilimlerini negatif yordayan tek ortak faktörün dürüstlük olduğunu belirtmektedirler. Yine, Lee ve Ashton (2014), HEXACO dürüstlük değişkeninin makyavelizmi negatif yordayan en önemli kişilik özelliği olduğunu vurgulamaktadırlar.

5.1.2. Narsisizmi Yordayan Değişkenler

5.1.2.1. Toplam Örneklem Grubu İçin Narsisizmi Yordayan Değişkenler

Bu araştırma kapsamında, toplam örneklem grubu açısından, üniversite öğrencilerinin narsisizm eğilimlerini yordayan değişkenlere yönelik elde edilen bulgular sırasıyla dışadönüklük, dürüstlük, sorumluluk ve deneyime açıklık değişkenlerinin birlikte üniversite öğrencilerin narsisizm eğilimlerindeki toplam varyansın %22'sini açıkladığını göstermektedir.

Toplam örneklem grubu için dışadönüklük değişkeninin üniversite öğrencilerinin narsisizm eğilimlerini en güçlü açıklayan değişken olduğu belirlenmiştir. Buna göre, üniversite öğrencilerinin dışadönük olma eğilimleri arttıkça narsisizm düzeyleride artmaktadır. Genel anlamda narsistik bireyler, girişken ve etkileyici olarak tanımlanır (Devis ve Jonason, 2018). Narsisizm eğilimi olan bireylerin sosyal

etkileşimlerinin çoğu otomatikleştiği için sosyal olarak katılımları büyüleyici bir ilk izlenim yaratmaktadır (Hashemi ve Yusefi, 2015). Narsisizmin temel ayırt edici özelliği olan kendini büyütme ve başkalarından gelecek hayranlık ve ilgi ihtiyacına muhtaçlık durumu onları sosyal etkileşime itmektir. Narsisizm şişirilmiş benlik duygusu ve başkaları tarafından desteklenen bu öz-sevgiye sahip olma arzusu ile ilgilidir ve bu durum da görece narsisizm ve dışadönüklük ilişkisini açıklamaktadır (Kernberg, 1989 akt., Banks ve diğ., 2015). Bir başka deyişle, narsisizm eğilimi olan üniversite öğrencilerinin, diğerlerinden gelen destekleyici ve onaylayıcı geribildirimlere gereksinim duymalarına bağlı olarak dışadönük bir özellik sergilemeleri oldukça manidar görünmektedir. İlgili alanyazın incelendiğinde, HEXACO ve Büyük Beşli (Big Five) kişilik özellikleri içinde yer alan dışadönüklük değişkeni ile narsisizm düzeyi arasında yüksek düzeyde ve pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu sıklıkla belirtilmektedir (Ashton ve Lee, 2005; Campbel ve Miller, 2013; Carter, Campbell ve Muncer, 2013; Dinić ve Wertag, 2017; Bullock-Yowell ve diğ., 2018; Figueredo ve Jones, 2012; Meijer ve diğ., 2017; Paulhus ve Williams, 2002). Dolayısıyla, çalışmanın bu bulgusu da alanyazındaki bir çok araştırma sonucu ile paralellik göstermektedir.

Araştırma bulgularına göre üniversite öğrencilerinin narsisizm eğilimlerini açıklayan ikinci değişkenin dürüstlük olduğu görülmektedir. Buna göre, üniversite öğrencilerinin dürüstlük düzeyleri ile narsisizm eğilimleri arasında ters yönlü bir ilişki vardır. Bir başka deyişle, dürüstlük düzeyleri düşük olan üniversite öğrencilerinin narsisizm eğilimleri yüksektir. Dürüstlük-alçakgönüllük, samimi ve mütevazi olan anlamına gelmektedir. Bu kişiler parasal ya da yüksek statü faktörleri tarafından motive edilmeyen, kendilerine özel muamele talep etmeyen, sıradanlığı tercih eden ve hileden, ahlaksızlıktan kaçınma eğilimi gösteren bireylerdir (Ahston ve Lee, 2010). Bilindiği üzere narsist bireyler diğer insanlar tarafından beğenilme ve takdir edilme gereksinimi duyarlar (Raskin ve Terry, 1988). Buna ek olarak narsistik bireyler, gösteriş, dikkat çekme ve hayranlık duyulmasını seven, göstermecilik ve kibirden hoşlanan kişilik özelliklerine sahiplerdir (Geher ve diğ., 2013). İlgili tanımlar yakından incelendiğinde, narsisizm eğilimi olan bireylerin dürüstlük-alçakgönüllük özelliklerinin tam zıttı tutum ve davranış sergilemeleri oldukça manidar görünmektedir. Nitekim, elde edilen bu bulgu, alanyazında yer alan diğer çalışma sonuçları ile (Bullock-Yowell ve diğ., 2018; Dejeriouat ve Themolieve, 2014; Dinić ve Wertag, 2017; Jonason ve McCain, 2012; Lee ve Ashton, 2005; Meijer ve diğ., 2017) büyük oranda benzerlik göstermektedir.

Araştırmadan elde edilen bulgular incelendiğinde, üniversite öğrencilerinin narsisizm düzeylerini açıklayan bir diğer kişilik değişkeninin sorumluluk olduğu görülmektedir. Sorumluluk, düzenli, eksiksiz ve kusursuz olma durumudur (Ashton ve Lee, 2007). Twenge ve Campell'a göre (2010) narsisizm eğilimi olan bireyler kendi hayatlarını her yönden en üst düzeye çıkarmak için durmadan bir yarış içerisinde ve bu yarışın başarıyla sonuçlanmasından gururlanırken, başarısızlık durumlarında öfke ve suçlama krizleri yaşamaktadır. Bu nedenle, narsisizm eğilimli bireyler, kendi güç ve hırsları uğruna sorumluluklarını yerine getirmeyi tercih etme eğilimindedirler. Narsisizm ile sorumluluk değişkeni arasındaki ilişkilere yönelik çalışma bulgularının farklılık gösterdiği ifade edilmesine rağmen (Ardıç ve Özsoy, 2016), bu iki değişken arasında düşük düzeyde pozitif ilişkiler olduğu (Ardıç ve diğ., 2017; Figueredo ve Jones, 2012) vurgulanmaktadır.

Araştırmadan bulguları, üniversite öğrencilerinin narsisizm düzeylerini açıklayan bir diğer değişkenin deneyime açıklık olduğunu göstermektedir. Bir başka deyişle, deneyime açıklık düzeyleri yüksek olan üniversite öğrencilerinin narsisizm eğilimleri de yüksektir. Deneyime açıklık, üstünkörü, yaratıcı olmayan ve alışlagelmiş olmayana açıklamaktadır (Ashton ve Lee, 2010). Dolayısıyla, sınırsız başarı, güç, zeka, güzellik ya da yüce bir sevgi arayışına girme eğilimleri göz önüne alındığında (Campbell ve diğ., 2010), narsisizm eğilimi olan bireylerin bu eğilimlerini karşılamak adına çeşitli deneyimlere açık olmaya ilgi duyabilecekleri ifade edilmektedir (Ardıç ve Özsoy, 2016). İlgili alanyazında da HEXACO ve Büyük Beşli kişilik özelliklerinin her ikisinde de bulunan deneyime açıklık değişkeni ile narsisizm eğilimi arasında pozitif yönlü orta düzeyde (Paulhus ve Willimas, 2002) ya da pozitif yönlü düşük düzeyde (Ashton ve Lee, 2005; Dinić ve Wertag, 2017; Jakabwitz ve Egan, 2006, Jonason ve Webster, 2010) anlamlı bir ilişki olduğu vurgulanmaktadır. Bu çalışmanın elde edilen bulgusu da alanyazındaki araştırma bulgularını destekler yöndedir.

Son olarak, bu çalışmada HEXACO kişilik özellikleri kapsamında ele alınan uyumluluk ve duyarlılık değişkenlerinin üniversite öğrencilerinin narsisizm eğilimleri üzerinde anlamlı bir etkilerinin olmadığı görülmektedir. Narsisizm bencilce davranışlar içerdiği için uyumluluk ile ilişkili olması muhtemel değildir ve narsisizm üzerinde yapılan bir incelemede narsisizmin sosyalleşme üzerinde olumsuz etkileri gözlemlenmiştir (Orth, 2015). Bir başka deyişle, narsistik eğilimi olan bireyler ilk başta çekici ve beğenilen olabilirler ancak zaman ilerledikçe diğer insanlara daha az olumlu görünürler. Örneğin, narsistler başlangıçta uyumlu olarak görünseler de bir süre sonra

kibirli, düşmanca ve zıt gibi kişilerarası özellikler ile tanımlanabilmektedirler (Geher, Jonason, Kaufman ve Webster, 2013). Yine, narsisizm eğilimi olan bireyler, empati (eş duyum) yapamama ve başkalarından gelen geri bildirimleri önemsemez bir tavır takınma eğilimi gösterirler (Kohut, 1977; Köroğlu, 1994). Ayrıca, narsisizm eğilimi olan bireyler, başkaları için çok az endişe duyarlar ve başkalarına yardımcı olmak için kendi yollarından çıkmaya ılımlı yaklaşmazlar (Banks ve diğ., 2015). Dolayısıyla, narsistik bireylerin her ne kadar sosyal ilişkilerini geliştirme adına uyumluluk ve duyarlılık özellikleri sergileme gereksinimleri bulunsa da narsistik eğilimlerinin bir sonucu olarak bu özelliklere ait tutum ve davranışları ortaya koymakta zorlandıkları açıktır. Buna bağlı olarak, uyumluluk ve sınırlılık kişilik özelliklerinin üniversite öğrencilerinin narsisizm eğilimi üzerindeki etkilerinin sınırlanabileceği düşünülmektedir. Alan yazın incelendiğinde, çalışmanın bu bulgusunun desteklediği çeşitli araştırma sonuçları (Ardıç, Jonason, Rauthmann ve Özsoy, 2017; Carter, Campbell ve Muncer, 2013; Jonason ve McCain, 2012) bulunduğu gözlemlenmektedir.

5.1.2.2. Kadın ve Erkek Örneklem Grupları İçin Narsisizmi Yordayan Değişkenler

Üniversite öğrencilerinin narsisizm eğilimlerini yordayan kişilik özelliklerinin incelendiği bu çalışmada, kadın örneklem grubundan elde edilen bulgulara göre sırasıyla dışadönüklük, dürüstlük ve deneyime açıklık değişkenlerinin birlikte kadın üniversite öğrencilerinin narsisizm düzeylerindeki toplam varyansın %21'ini açıkladığı görülmektedir. Araştırmada erkek örneklem grubundan elde edilen bulgular ise bu öğrenciler için narsisizmin anlamlı yordayıcılarının sırasıyla dışadönüklük, dürüstlük ve sorumluluk değişkenlerinin olduğunu göstermektedir. Bu üç değişken birlikte erkek üniversite öğrencilerinin narsisizm düzeylerindeki toplam varyansın yaklaşık %26'sını açıklamaktadır.

Cinsiyete göre bulgular yakından incelendiğinde, hem kadın hem de erkek üniversite öğrencilerinin dışadönüklük düzeyleri arttıkça narsisizm eğilimleri de artmaktadır. Yine, hem kadın hem de erkek üniversite öğrencilerinin dürüstlük düzeyleri azaldıkça narsisizm eğilimleri artmaktadır. Diğer yandan, sadece erkek üniversite öğrencilerinin sorumluluk düzeyleri arttıkça narsisizm eğilimleri artarken; kadın üniversite öğrencilerinin deneyime açıklık düzeyleri arttıkça narsisizm eğilimleri artmaktadır.

İlgili alanyazın incelendiğinde, Wertag ve Dinić (2015), HEXACO kişilik özellikleri arasından sadece dışadönüklük (pozitif) ve dürüstlük (negatif) faktörlerinin kadın ve erkeklerin narsisizm eğilimlerini yordayan ortak faktörler olduğunu belirtmektedirler. Adı geçen araştırmacılar, yine, deneyime açıklık faktörünün kadınlarda narsisizm eğilimini pozitif yordadığını, erkeklerde de uyumluluk faktörünün narsisizm eğilimini negatif yordadığını vurgulamaktadırlar. Bu çalışmanın bulgularının da ilgili çalışmanın sonuçlarıyla büyük oranda benzerlikler taşıdığı görülmektedir.

5.1.3. Psikopatiji Yordayan Değişkenler

5.1.3.1. Toplam Örneklem Grubu İçin Psikopatiji Yordayan Değişkenler

Bu araştırma kapsamında, toplam örneklem grubu açısından, üniversite öğrencilerinin psikopati eğilimlerini yordayan değişkenlere yönelik elde edilen bulgular sırasıyla uyumluluk, duyarlılık, dürüstlük ve deneyime açıklık değişkenlerinin birlikte öğrencilerin psikopati eğilimindeki toplam varyansın %26'sını açıkladığını göstermektedir.

Toplam örneklem grubu için uyumluluk değişkeninin üniversite öğrencilerinin psikopati eğilimlerini en güçlü açıklayan değişken olduğu belirlenmiştir. Buna göre, üniversite öğrencilerinin uyumlu olma düzeyleri azaldıkça psikopati eğilimleri artmaktadır. Uyumluluk, diğer insanlara karşı saygılı olma, toleranslılık, göze çarpan bir anlayış, belirgin motive edici davranışlar ve sosyal normlara uyum gibi özelliklerle tanımlanmaktadır (Ashton ve Lee, 2007). Uyumlu olarak nitelendirilen birey, diğer insanlarla ilişkilerinde ılımlı ve hoşgörülü olma eğilimindedir ve diğer insanlara karşı öfke duyma ve öfke ifade etme konusunda yüksek eşik değeri vardır (Ashton ve Lee, 2007; Ashton ve Lee, 2010). Psikopati eğilimi olan bireylerde uyumluluk değişkenine ters olarak düşük dürtü kontrolü, başkalarına zarar veren eylemler için pişmanlık duymama ve sosyal manipülasyon içeren özellikler görülmektedir (Banks ve diğ., 2015). Bu durum psikopati ve uyumluluk arasındaki ilişkiyi görece açıklamaktadır. İlgili alanyazın incelendiğinde, HEXACO ve Büyük Beşli kişilik özellikleri içinde yer alan uyumluluk değişkeni ile psikopati düzeyi arasında orta düzeyde (Black, Porter ve Woodworth, 2014; Bullock-Yowell ve diğ., 2018; Dinić ve Wertag, 2017; Jonason ve McCain, 2012; Jakobwitz ve Egan, 2006; Paulhus ve Williams, 2002) ve yüksek düzeyde (Ardıç ve diğ., 2017; Jonason ve Webster, 2018; Meijer ve diğ., 2017) negatif

yönlü anlamlı bir ilişki olduğu belirtilmektedir. Bu çalışmada da sözü edilen araştırma sonuçlarına benzer bulguların olduğu göze çarpmaktadır.

Araştırma bulgularına göre üniversite öğrencilerinin psikopati eğilimlerini açıklayan bir diğer kişilik özelliği duyarlılıktır. Buna göre, üniversite öğrencilerinin duyarlı olma düzeyleri azaldıkça psikopati eğilimlerinde artma görülmektedir. Psikopati, korkutucu etimoloji kökenleri ile uyumlu olarak, duygusal yüzeyselliği ve başkalarının duygu ve refahını önemsemeden başkalarına zarar veren ve bu eylemler için pişmanlık içermeyen sosyal manipülasyon içeren bir dizi kişilerarası olay niteliğinde tanımlanmaktadır (Banks ve diğ., 2015). Duyarlılık ise başkalarının endişelerini önemsememe ve güçlü duygusal bağlar hissetmeme durumunun tam tersi olarak tanımlanmaktadır (Ashton ve Lee, 2010). Bu tanımlar çerçevesinde üniversite öğrencilerinin duyarlılık düzeyleri ile psikopati eğilimleri arasında ortaya çıkan negatif yönlü ilişki oldukça manidar görünmektedir. Kuramsal çalışmaların yanısıra, görgül çalışmalarda da (Ashton ve Lee, 2005; Bullock-Yowell ve diğ., 2018; Dinić ve Wertag, 2017; Jonason ve McCain; 2012; Meijer ve diğ., 2017) duyarlılık düzeyi ile psikopati eğilimi arasında orta düzeyde ve negatif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu belirtilmektedir. Dolayısıyla çalışmadan elde edilen bu bulgu alanyazındaki araştırma sonuçlarını destekler niteliktedir.

Toplam örneklem grubu için üniversite öğrencilerinin psikopati eğilimlerini yordayan bir başka değişken ise dürüstlük olarak belirlenmiştir. Buna göre, üniversite öğrencilerinin dürüstlük düzeyleri azaldıkça psikopati eğilimleri artmaktadır. Alanyazında, psikopati eğilimi olan bireylerin antisosyal dürtülerini engelleme yeteneğinden yoksun oldukları vurgulanmaktadır (Hashemi ve Yusefi, 2015). Diğer yandan, tanımı gereği dürüstlük (Ashton ve Lee, 2007), samimiyet, adalet, açgözlülüğten kaçınma, alçakgönüllük gibi Karanlık Üçlü değişkenlerinde (makyevalizm, narsisizm ve psikopati) yer almayan temel özellikleri içerdiğinden dürüstlük ve psikopati arasındaki negatif yönlü ilişki beklenen bir sonuçtur (Devis ve Jonason, 2018). Benzer çalışmalar incelendiğinde de HEXACO kişilik özellikleri içinde yer alan dürüstlük değişkeni ile psikopati eğilimi arasında yüksek düzeyde ve negatif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu belirtilmektedir (Bullock-Yowell ve diğ., 2018; Dinić ve Wertag, 2017). Bu yönüyle elde edilen çalışma bulgusu alanyazındaki çalışmaları destekler bir nitelik taşımaktadır.

Araştırma bulguları, üniversite öğrencilerinin psikopati eğilimlerini açıklayan son kişilik özelliğinin deneyime açıklık olduğunu göstermektedir. Başka bir ifadeyle,

üniversite öğrencilerinin dürüstlük düzeyleri azaldıkça psikopati eğilimleri artmaktadır. Aslında deneyime açıklık, duygulara açıklık, sanat ve doğa güzelliklerine dair güçlü izlenimler, kişinin kişisel değerini inceleme ve gözden geçirme, alışılmadık olanı kabul etme ve aktif sorunlara çözüm bulma gibi psikopatiye zıt özellikler içermektedir (Ashton ve Lee, 2010; Banks ve diğ., 2015). Dolayısıyla psikopatik eğilimler sergileyen bireylerin başkalarından gelen geri bildirimlere kapalı olma ve yenilikler karşısında direnç gösterme eğilimi içinde olmaları anlaşılır bir durum olmaktadır. Nitekim ilgili alanyazında da deneyime açıklık düzeyi ile psikopati eğilimi arasında negatif yönlü düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu (Ashton ve Lee, 2005; Bullock-Yellow ve diğ., 2018; Jakobwitz ve Egan, 2006) vurgulanmaktadır. Buna göre, bu çalışmadan elde edilen bulgular ile çeşitli araştırma sonuçları arasında büyük oranda benzerlikler olduğu değerlendirilmektedir.

Son olarak, bu çalışmada HEXACO kişilik özellikleri kapsamında ele alınan dışadönüklük ve sorumluluk değişkenlerinin üniversite öğrencilerinin psikopati eğilimleri üzerinde anlamlı bir etkilerinin olmadığı görülmektedir. Ashton ve Lee'ye göre (2010) sorumluluk, kasıtlı ve dikkatlice dürtüleri engelleme ve seçenekleri dikkatlice değerlendirerek öz denetim altına alma eğiliminde olma durumudur. Diğer yandan psikopati, kibirli ve aldatıcı kişilerarası tarz, eksik duygulanım deneyimleri ve dürtüsellik ve sorumsuz davranış stilleri temelinde üç yönlü bir özellik olarak tanımlanmaktadır (Jakobwitz ve Egan, 2006). Bu tanımlamalara göre sorumluluk, kendini kontrol etme, sıkı bir disiplin ile belirlenen amaca ulaşmak isteği, belirgin motive edici davranışlar gibi psikopatiye karşıt özelliklerle betimlenmektedir (Banks ve diğ., 2015, Hashemi ve Yusefi, 2015). Dolayısıyla, psikopati eğilimi olan bireyler kişiler arası manipülasyon nedeniyle başlangıçta ilginç ve eğlenceli bireyler olarak algılandıkları da etkileşimler ilerledikçe (antisosyal davranışlar ortaya çıktığında) başkalarına saygı göstermeme ve dürtüsellik gibi özelliklere bağlı olarak daha olumsuz ve itici bireyler olarak değerlendirilmektedirler (Rauthmann, 2012). Bu yönüyle ele alındığında, sorumluluk ve dışadönüklük ile psikopati eğilimi arasındaki etkileşimsizlik görece manidar olmaktadır. Nitekim, çalışma sonucunda ortaya çıkan bu bulgu, ilgili alanyazındaki diğer çalışmaların bulgularıyla da (Ashton ve Lee, 2005; Jonason ve Webster, 2010; Paulhus ve Williams, 2002) büyük oranda paralellik göstermektedir.

5.1.3.2. Kadın ve Erkek Örneklem Grupları İçin Psikopatiyi Yordayan Değişkenler

Üniversite öğrencilerinin psikopati eğilimlerini yordayan kişilik özelliklerinin incelendiği bu çalışmada, kadın örneklem grubundan elde edilen bulgulara göre sırasıyla uyumluluk, dürüstlük ve deneyime açıklık ve duyarlılık değişkenlerinin birlikte kadın üniversite öğrencilerinin psikopati eğilimindeki toplam varyansın %28'ini açıkladığı görülmektedir.

Araştırmada erkek örneklem grubundan elde edilen bulgular ise bu öğrenciler için psikopati eğilimlerinin anlamlı yordayıcısının sadece uyumluluk değişkeninin olduğunu göstermektedir. Bu değişken tek başına erkek üniversite öğrencilerinin psikopati eğilimindeki toplam varyansın yaklaşık %17'sini açıklamaktadır.

Cinsiyete göre bulgular yakından incelendiğinde, hem kadın hem de erkek üniversite öğrencilerinin uyumluluk düzeyleri azaldıkça psikopati eğilimleri de artmaktadır. Diğer yandan, sadece kadın üniversite öğrencilerinin sırasıyla dürüstlük, deneyime açıklık ve duyarlılık düzeyleri azaldıkça psikopati eğilimleri artmaktadır. Buna göre, dürüstlük, deneyime açıklık ve duyarlılık değişkeninin erkek üniversite öğrencilerinin psikopati eğilimleri üzerinde bir katkısı olmadığı gözlemlenmektedir.

Meijer, Merckelbach, Muris ve Otgaar (2017) psikopatinin erkeklere bağlı en güçlü özellik olduğunu ve psikopatinin temel omurgasını aşırı antisosyal davranışların oluşturduğunu ifade etmektedirler. Diğer yandan Ashton ve Lee (2007), dürüstlük, uyumluluk (öfke karşıtı olarak) ve duyarlılık faktörlerinin HEXACO kişilik özellikleri arasında yer alan ve (kuramsal olarak) özgecille ilişkilendirilen üç temel faktör olduğunu belirtmektedirler. Yine, duyarlılık faktörünün daha çok kadınsılık (femininity) özellikleri içerdiği, bu boyutta alınan puanların erkeklere oranla kadınlarda yüksek olduğu ve bu durumun kadınlara özgü aile-özgeciliği (kin-alturizm) temelinde açıklanabileceği bildirilmektedir (Ashton ve Lee, 2007). Dolayısıyla, erkeksilik ekseninde ele alınan antisosyal tutum ve davranışlar karşısında kadınsılık ekseninde nitelendirilebilecek özgeci tutum ve davranışların yer almasına bağlı olarak, dürüstlük, uyumluluk ve duyarlılık faktörlerinin kadın üniversite öğrencilerinin psikopati eğilimlerini yordaması (sözü edilen yordayıcı değişkenlerle psikopati arasında negatif yönlü ilişkiler bulunduğu dikkate alındığında) oldukça manidar görünmektedir.

Diğer yandan, psikopati eğiliminin daha çok başkalarına zarar verme odaklı tepkisel öfke (reactive aggression) ile eşdeğer tutulabileceği dikkate alındığında, kadın ve erkek üniversite öğrencilerinin psikopati düzeyini açıklayan tek ortak kişilik

özelliğinin uyumluluk (öfke karşıtı olarak) olması kaçınılmaz sayılabilir. Nitekim Dinić ve Wertag, (2017), HEXACO uyumluluk faktörünün hem kadınlarda hem de erkeklerde tepkisel öfkeyi açıklayan tek ortak kişilik özelliği olduğunu belirtmektedir.

BÖLÜM VI

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar

Bu araştırmada cinsiyete göre HEXACO kişilik özelliklerinin (deneyime açıklık, dışadönüklük, uyumluluk, duyarlılık, sorumluluk ve dürüstlük) üniversite öğrencilerinin karanlık üçlü (makyevalizm, narsisizm ve psikopati) eğilimlerini ne derece yordadıkları incelenmiştir.

Araştırma sonucunda, üniversite öğrencilerin makyavelizm eğilimlerini en iyi yordayan kişilik faktörlerinin sırasıyla, dürüstlük, deneyime açıklık, duyarlılık ve uyumluluk olduğu belirlenmiştir. Diğer yandan, üniversite öğrencilerinin narsisizm düzeylerini en iyi yordayan kişilik faktörleri ise sırasıyla dışadönüklük, dürüstlük, sorumluluk ve deneyime açıklık olarak bulunmuştur. Son olarak, sırasıyla uyumluluk, duyarlılık, dürüstlük ve deneyime açıklık, üniversite öğrencilerinin psikopati eğilimlerini en iyi yordayan kişilik faktörleri olarak gözlemlenmiştir.

Buna göre, dürüstlük ve deneyime açıklık kişilik faktörleri karanlık üçlüyü oluşturan makyevalizm, narsisizm ve psikopati eğilimlerinin üçünü de açıklayan ortak kişilik özellikleri olarak belirlenmiştir. Bununla birlikte, duyarlılık ve uyumluluk kişilik faktörleri ise hem makyevalizm hem de psikopati eğilimlerini yordayan kişilik özellikleri olarak dikkat çekmektedir. Diğer yandan, dışadönüklük ve sorumluluk ise sadece narsisizm eğilimini belirleyen kişilik faktörleri olmaktadır.

6.2. Öneriler

Araştırmadan elde edilen bu sonuçlar, karanlık üçlü özellikleri ile ilgili hem kuramsal hem de görgül çalışmalarda ortaya çıkan temel bulgularla büyük oranda benzerlik göstermektedir. Bu bakış açısıyla, üniversite Psikolojik Danışma ve Rehberlik (PDR) Merkezleri bünyesinde çalışan uzmanların üniversite öğrencilerinin karanlık üçlü özellikleri temelindeki tutum ve davranışları azaltmaya yönelik çeşitli gelişimsel ve önleyici çalışmalar geliştirmeleri büyük önem arz etmektedir. Bu süreçte, öğrencilerin deneyime açıklık, dışadönüklük, uyumluluk, duyarlılık, sorumluluk ve dürüstlük temelinde şekillenen kişilik özelliklerini geliştirmeye yönelik çok çeşitli psiko-eğitim programları (söyleşiler, seminerler, çalışma grupları, radyo programları) düzenlenebilir

ya da kişisel destek materyalleri (broşür, üniversite gazetesinde makaleler, bilgilendirici internet sayfaları vb.) oluşturulabilir.

Benzer şekilde, üniversite öğrencilerine yönelik öz-farkındalık kazandırma, duygularını yönetebilme, empati geliştirme vb. gibi kişisel rehberlik alanlarında çeşitli grupla psikolojik danışma ya da grup rehberliği etkinliklerinin düzenlenmesi oldukça önemlidir. Kendi akran grupları içinde sosyal becerilerini (iletişim, girişkenlik, çatışma çözme becerileri vb.) geliştirmeye yönelik gerçekleştirilecek bu tür etkinlikler ile öğrencilerin karanlık üçlü özelliklerinin aksine özgeci tutum ve davranışlar kazanmalarına olumlu katkılar sağlanabileceği değerlendirilmelidir.

Bununla birlikte, üniversite bünyesinde, öğrencilere yönelik gerçekleştirilecek tüm psikoeğitsel çalışmaların odağında karanlık üçlüyü yordayan kişilik özelliklerinin (başta dürüstlük ve deneyime açıklık kişilik özellikleri olmak üzere) geliştirilmesine dayalı, pozitif psikoloji bakış açısıyla temellendirilen bir anlayış geliştirilmesi önem arz etmektedir. Bu noktada, öğrencilerin en önemli sosyal öğrenme ve destek kaynaklarından biri olan akranlarından yararlanmalarını sağlayacak çeşitli akran destek ya da eğitim gruplarının geliştirilmesi yararlı olabilir.

Son olarak, sağlıklı kişilik özelliklerinin geliştirilmesinde çocukluk ve ergenlik yaşantılarının ve eğitimlerinin önemi göz önünde bulundurulduğunda ilkökul düzeyinden başlayarak “karakter eğitimi” ya da “değerler eğitimi” gibi temel başlıklar altında öğrencilerin temel kişilik özelliklerini geliştirmeye olanak sunan çeşitli psikoeğitsel çalışmalar oluşturulabilir.

Bu araştırmanın verileri Mersin Çağ Üniversitesi'nin belirli bölümlerinde öğrenim gören 388 üniversite öğrencisinden elde edilmiştir. Gelecekte daha farklı örneklem gruplarıyla (örneğin çocuklar, ergenler, kriminal gruplar vb.) benzer çalışmaların yürütülmesi, karanlık üçlü eğilimlerinin yordayan faktörlerin belirlenmesine ve bu faktörlerin çeşitli gruplar arasında farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bilgi sağlanmasına katkı sunabilir.

Bu çalışmada, üniversite öğrencilerinin karanlık üçlü eğilimlerinin yordadığı düşünülen HEXACO kişilik özellikleri üzerinde çalışılmıştır. Gelecekteki çalışmalarda karanlık üçlü özellikleriyle ilişkili olabilecek çeşitli ve daha farklı değişkenlerle çalışılabilir.

Aynı zamanda, bu çalışmada ele alınan yordayıcı değişkenlerin kendi aralarındaki ilişkileri incelemeyi amaçlayan yapısal eşitlik modellerinin çalışılmasının da karanlık üçlü eğilimleriyle ilişkili değişkenlerin aracı rollerinin anlaşılmasına ve bu

değişkenler arasındaki ilişkilerin daha kapsamlı bir biçimde değerlendirilmesine olanak sağlayabilir.

Bunların yanı sıra, ülkemizdeki ve Dünya'daki hızlı değişim ve gelişmeler düşünüldüğünde bu ve benzer araştırmaların belli dönemlerde tekrar edilmesi, üniversite öğrencilerinin karanlık üçlü eğilimlerinin zaman içerisinde değişim gösterip göstermediğinin ya da ne tür bir değişim gösterdiğinin anlaşılmasına yardımcı olabilir.

7. KAYNAKÇA

- Ali, F. Amorim, I. S., & Premuzic, T. C. (2009). Empathy deficits and trait emotional intelligence in Psychopathy and Machiavellianism. *Personality and Individual Differences*, 47(1), 758-762.
- Ali, F., & Premuzic, T. C. (2010). The dark side of love and life satisfaction: Associations with intimate relationships, Psychopathy and Machiavellianism. *Personality and Individual Differences*, 48(2), 228-233.
- Aitiken-Schermer, J., Vernon, P., & Veselka, L., (2012). The Dark Triad and an expanded framework of personality. *Personality and Individuals Differences* 53, 417-425.
- Akçakanat, T., & Dinç, M. (2018). Planlanmış Davranış Teorisi Bağlamında Girişimcilik Niyeti Üzerinde Makyavelist Etkisi. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi, UİK Özel Sayısı*, 761-780.
- Akhtar, S., & Thompson, J. A. (1982). Overview: Narcissistic personality disorder. *American Journal of Psychiatry*, 139, 12-20.
- Akıncı, İ. (2015). *The relationship between the types of narcissism and psychological well-being: The roles of emotions and difficulties in emotion regulation*. (Unpublished master's thesis). Middle East Technical University, Institute of Social Sciences, Ankara.
- Aktaş, A. ve Şahin, M. (2018). Narsistik özellik, öz-şefkat ve duygu düzenleme güçlüğü arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırma Dergisi*, 6, 362-374.
- Algül, A., Ateş, M. A., Başoğlu, C., Çetin, M., Ebrinç, S., Geçici, Ö., Gülsün, M., Semiz, Ü. B., ve Özdemir, B. (2009). Antisosyal kişilik bozukluğu olan genç erkeklerde aleksitimi, saldırganlık ve psikopati ilişkisi. *Nöropsikoloji Arşivi Dergisi*, İstanbul.
- Aslan, S. (2008). Personality, temperament and psychopathology. *Reviews, Cases and Hypotheses in Psychiatry*, 2(1-2), 7-19.
- Ardıç, K. ve Özsoy, E. (2016). Examining the relationship between the Dark Triad Traits and Big Five personality dimension. *Global Business Research Journals*, 15-17.
- Ardıç, K., Jonason, P. K., Rauthmann, J. F., & Özsoy, E. (2017). Reliability and validity of the Turkish version of Dark Triad Dirty Dozen (DTDD-T), Short Dark Triad (SD3-T), and Single Item Narcissism Scale (SINS-T). *Personality and*

Individual Differences, 117, 11–14.

- Ashton, M. C., & Lee, K. (2001). A theoretical basis for the major dimensions of personality. *European Journal of Personality, 15*, 327-353.
- Ashton, M. C., & Lee, K. (2005). A defence of the lexical approach to the study of personality structure. *European Journal of Personality, 19*, 5-24.
- Ashton, M. C., & Lee, K. (2009). The HEXACO-60: A short measure of the major dimensions of personality. *Journal of Personality Assessment, 91*, 340-345.
- Ashton, M. C., Lee, K., & Son, C. (2000). Honesty as the sixth factor of personality: Correlations with machiavellianism, primary psychopathy, and social adroitness. *European Journal of Personality, 14*, 359-368.
- Ashton, M. C., Bourdage, J. S., Lee, K., Ogunfowora, B., & Shin, K. H. (2010). The personality bases of socio-political attitudes: The role of Honesty-Humility and Openness to Experience. *Journal of Research in Personality, 44*, 115–119.
- Ashton, M. C., Book, A., Hodson, G., Lee, K., Visser, B. A., & Volk, A. A. (2018). Is the dark triad common factor distinct from low honesty-humility? *Journal of Research in Personality, 73*, 123–129.
- Ashton, M.C., Bourdage, J.S., Galluci, A., Lee, K., Visser, B.A., & Wiltshire, J. (2013). Sex, power and money: Prediction from the Dark Triad and Honesty-Humility. *European Journal of Personality, 27*, 169-184.
- Ashton, M. C., Lee, K., Perugini, M., Szarota, P., De Vries, R. E., Di Blas, L., Boies, K., & De Raad, B. (2004). A six-factor structure of personality-descriptive adjectives: Solutions from psycholexical studies in seven languages. *Journal of Personality and Social Psychology, 86*, 356-366.
- Ayan, A. (2017). Makyavelist Kişilik Eğilimi Algılarının Yaşamın Anlamı ve Yaşam Doyumu Üzerine Etkisi, *Yönetim ve Ekonomi, 24*(1), 53-72.
- Ayan, A., Kahraman, G., & Ünsar, S. (2013). A research on the determination of Machiavellian personality tendencies, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 14*(1), 103-121.
- Baruffi, S. A., Duineveld, J. J., Jonason, P. K., Kroll, C. H., & Strosser, G. L. (2015). Valuing myself over others: The Dark Triad traits and moral and social values. *Personality and Individual Differences, 81*, 102-106.
- Baumeister, R. F., Ciarocco, N. J., & Vohs, K. D. (2005). Self regulating and self-presentation: Regulatory resource depletion impairs impression management and effortful self-presentation depletes regulatory resources. *Journal of Personality*

and Social Psychology, 88 , 632-657.

- Banks, G. C., Forsyth, D., O'Boyle, E. H., & Story, P. A. (2013). A meta-analytic review of the Dark Triad-intelligence connection. *Journal of Research in Personality*, 47(6), 789-794.
- Benning, S. D., Patrick, C. J., Blonigen, D. M., Hicks, B. M., & Iacono, W. G. (2005). Estimating facets of psychopathy from normal personality traits: A step toward community epidemiological investigations. *Assessment*, 12(1), 3-18.
- Berens, B. L. (1999). *Sixteen personality types: Descriptions for self-discovery*. California: Telos Publications.
- Bidermann, M. D., & Watson, P. J. (1993). Narcissistic personal inventory factors, splitting and self consciousness. *Journal of Personal Assessment*, 61, 41-57.
- Bizumic, B., Monaghan, C., & Sellbom, M. (2016). The role of Machiavellian views and tactics in psychopathology. *Personality and Individual Differences*, 94, 72-81.
- Block, J. (2002). *Personality as an affect-processing system*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, Inc.
- Bullock-Yowell, E., Dahlen, E. R., Knight, N. M., & Madson, M. B. (2018). The HEXACO model of personality and Dark Triad in relational aggression. *Personality and Individual Differences*, 122, 109-114.
- Bulut, M. B. ve Ulu, M. (2017). Üniversite öğrencilerinin kişilik özelliklerinin HEXACO ile ölçülmesi. *Bilimname*, 2, 443-463.
- Campbell, M. A., French, S., Gendreau, P. (2009). The prediction of violence in adult offenders: A meta-analytic comparison of instruments and methods of assessment. *Criminal Justice and Behavior*, 36, 567-590.
- Carter, G. L., Campbell, A. C., Muncer, S. & Carter, K. A. (2015). A Mokken analysis of the Dark Triad 'Dirty Dozen': Sex and age differences in scale structures, and issues with individual items. *Personality and Individual Differences*, 83, 185-191.
- Chatterjee, A., & Hambrick, D. C. (2007). It's all about me: Narcissistic chief executive officers and their effects on company strategy and performance. *Administrative Science Quarterly*, 52, 351-386.
- Chickering, A., & Reisser, L. (1993). *Education and Identity*. San Francisco: Jossey-Bass.

- Christie, R., & Geis, F. L. (1970). *Studies in Machiavellianism*. New York: Academic Press.
- Cloninger, C. R., Svrakic, D. M., & Przybeck, T. R. (2006). Can personality assessment predict future depression? A twelve-month follow-up of 631 subjects. *Journal of Affective Disorders, 92*, 35-44
- Cooke, D. J. (1998). Cross-cultural aspects of psychopathy. In T. Millon, E. Simonsen, M. Birket-Smith, & R. D. Davis (Eds.), *Psychopathy: Antisocial, criminal, and violent behavior* (pp. 260-276). New York, NY, US: Guilford Press.
- Costa, P. T., & McCrae, R. R. (1992). *NEO Personality Inventory–Revised (NEO-PI-R) and NEO Five-Factor Inventory (NEO-FFI) professional manual*. Odessa, FL : Psychological Assessment Resources.
- Davis, D. M., & Jonason, P. K. (2018). A gender role of the Dark Triad Traits. *Personality and Individual Differences, 125*, 102-105.
- Dahling, J. J., Whitaker, B. G., & Levy, P. E. (2009). The development and validation of a new Machiavellianism scale. *Journal of Management, 35*, 219-257.
- De Fruyt, F., McCrae, R. R., Szirmak, Z., & Nagy, J. (2004). The Five-Factor Personality Inventory as a measure of the five factor model: Belgian, American and Hungarian comparisons with the NEO Personality Inventory-Revised. *Assesment, 11*, 207-215.
- Dinić, B. M., & Wertag, A. (2017). Effects of Dark Triad and HEXACO traits on reactive/ proactive aggression: Exploring the gender differences. *Personality and Individual Differences, 123*, 44–49.
- Djeriouat, H., & Tremoliere, B. (2014). The Dark Triad of personality and utilitarian moral judgment: The mediating role of Honesty/Humility and Harm/Care. *Personality and Individual Differences, 67*, 11-16.
- Do, B. R. ve Dadvari, A. (2017). The Influence of the Dark Triad on the Relationship between Entrepreneurial Attitude Orientation and Entrepreneurial Intention: A Study among Students in Taiwan University. *Asia Pacific Management Review, 22*, 185-191.
- Effertz, B., Jostock, U., Krampen, G., & Müller, B. (1990). Gender differences in personality: Biological and/or psychological? *European Journal of Personality, 4*, 303-317.
- Egan, V., & Jakobwitz, S. (2006). The dark triad and normal personality traits. *Personality and Individual Differences, 2*, 331–339.

- Ellis, H. (1898). Auto-eroticism: Apsychological study. *Alienes Neurology*, 19, 260-299.
- Eldoğan, D. (2016). Hangi Narsisizm? Büyüklenmeci ve kırılđan narsisizmin karşılaştırmasına ilişkin bir gözden geçirme. *Türk Psikoloji Yazıları*, 19 (37), 1-10.
- Emmons, R. A. (1984). Factor analysis and construct validity of the narcissistic personality inventory. *Journal of Personal Assessment*, 48, 291-300.
- Emmons, R. A. (1987), Narcissism: Theory and measurement. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52, 11-17.
- Eraslan-apan, B., Satıcı, S. A., Yılmaz, M. F., & Kayış, A. R. (2015). *Karanlık l leği: Trkeye uyarlama alışması*. 13. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresinde sunulmuştur, 7-10 Ekim, Mersin, Türkiye.
- Fehr, B., Samson, D., & Paulhus, D. L. (1992). The construct of Machiavellianism: twenty years later. In C. D. Spielberger & J. M. Butcher (Eds.), *Advances in Personality Assessment* (pp. 77–116). Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Figueredo, A.J., & Jones, D.N. (2012). The Core of darkness: Uncovering the heart of the Dark Triad. *European Journal of Personality*, 27, 521-231.
- Freud, S. (1914/1957). On narcissism: An introduction. In J. Strachey (Ed. & Trans.), *The standard edition of the complete psychological works of Sigmund Freud* (Vol. 14, pp. 67–104). London: Hogarth Press.
- Freud, S. (1931/1950). Libidinal types. In J. Strachey (Ed. & Trans.), *The standard edition of the complete psychological works of Sigmund Freud*. (Vol. 21, pp. 217-220). London: Hogarth Press.
- Furnham, A., Richards, S. C, & Paulhus, D. L. (2013). The Dark Triad of personality: A 10-year review. *Social and Personality Compass*, 7, 199-216.
- Furnham, A., Richards, S., Rangle, L., Jones, D. (2014). Measuring malevolence: Quantitative issues surrounding the dark triad of personality. *Personality and Individual Differences*, 67, 114–121.
- Giammarca, E. A., & Vernon, P. A. (2014). Vengeance and the Dark Triad: The role of empathy and perspective taking in trait forgiveness. *Personality and Individual Differences*, 67, 23-29.
- Goldberg, L. R. (1990). The structure of phenotypic personality traits. *American Psychologist*, 48, 26-34.

- Gordon, D. S., & Platek, S. M. (2009). Trustworthy? The brain knows: Implicit neural responses to faces that vary in Dark Triad personality characteristics and trustworthiness. *Journal of Social, Evolutionary, and Cultural Psychology*, *3*, 182–200.
- Gordts, S., Neumann, C., Rossi, G., Uzieblo, K., & Van den Bussche, E. (2015). Validity of the Self-Report Psychopathy Scales (SRP-III full and short versions) in a community sample. *Assessment*, *24*, 308-325.
- Grijalva, E., Newman, D. A., Tay, L., Donnellan, M. B., Harms, P. D., Robins, R. W., & Yan, T. (2015). Gender differences in narcissism: A meta-analytic review. *Psychological Bulletin*, *141*, 261–310.
- Hare, R. D. (1980). A research scale for the assessment of psychopathy in criminal populations. *Personality and Individual Differences*, *1*, 111-117.
- Hare, R. D. (1991). *The Hare Psychopathy Checklist-Revised (PCL-R)*. Toronto, Ontario, Canada: Multi-Health Systems.
- Hare, R. D. (1998). Psychopathy, affect and behavior. In D. J. Cooke, A. E. Forth, & R. D. Hare (Eds.), *Psychopathy: Theory, research and implications for society* (pp. 105-137). Dordrecht, The Netherlands: Kluwer Academic.
- Hare, R. D. (2003). *Hare Psychopathy Checklist-Revised (PCL-R)*. Toronto, Ontario, Canada: Multi-Health Systems.
- Hare, R. D., & Neumann, C. S. (2008). Psychopathic Traits in a large community sample: Links to violence , alcohol use and intelligence. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, *76*, 893-899.
- Hare, R. D., Hemphill, T. J., & Harpur, T. D. (1989). *Scoring pamphlet for the Self-Report Psychopathy Scale: SRP-II*. Unpublished manuscript, University of British Columbia, Vancouver, Canada.
- Hare, R. D., Paulhus, D. L., & Williams, K. M. (2007). Capturing the four-factor structure of psychopathy in college students via self-report. *Journal of Personal. Assessment*. *88*, 205–219.
- Hart, S. D., Cox, D. N., & Hare, R. D. (1995). *The Hare Psychopathy Checklist: Screening version*. Toronto, Ontario, Canada: Multi-Health Systems.
- Hashemi, F. O., & Yusefi, R. (2015). The role five personality factors with Narcissism and Psychopathy in prediction of Dark Triad. *Journal of Psychology and Behavioral Research*, *1*(7), 119-124.

- Hodson, G., Hogg, S. M., & Macinnis, C. C. (2009). The role of “dark personalities” (narcissism, machiavellianism, psychopathy), Big Five personality factors, and ideology in explaining prejudice. *Personality and Individual Differences*, 43, 686–690.
- Hodson, G., Book, A., Visser, B. A., Volk, A. A., Ashton, M. C., & Lee, K. (2018). Is the dark triad common factor distinct from low honesty-humility? *Journal of Research in Personality*, 73, 123–129.
- Hogan, R., Novacek, J., & Raskin, R. (1991). Narcissism, self-esteem and defensive self-enhancement. *Journal of Personality*, 153, 19-38.
- Jonason, P. K., Kaufman, S. B., Webster, G. D., & Geher, G. (2013). What lies beneath the Dark Triad Dirty Dozen: Varied relations with the Big Five. *Individual Differences Research*, 11, 81–90.
- Jonason, P. K. & McCain, J. (2012). Using the HEXACO model to test the validity of the Dirty Dozen measure of the Dark Triad. *Personality and Individual Differences*, 53, 935-938.
- Jonason, P. K., & Webster, G. D. (2010). The Dirty Dozen: A concise measure of the Dark Triad. *Psychological Assessment*, 22, 420–432.
- Jones, D. N. & Paulhus, D. L. (2014). Introducing the Short Dark Triad (SD3): A brief measure of the Dark Triad personality traits. *Assessment*, 21, 28-41.
- Jones, D. N., & Paulhus D. L. (2017). Duplicity among the dark triad: Three faces of deceit. *Journal of Personality and Social Psychology*, 113(2), 329-342.
- Kaczmarek, M. C., & Malesza, M. (2018). The convergent validity between self-and peer-ratings of the Dark Triad personality. *Current Psychology*, 1-8.
- Kadak, M. T., Güzel-Özdemir, P., Nasıroğlu, S., & Özdemir, O. (2012). Personality Development. *Current Approaches in Psychiatry*, 4, 566-589.
- Kara, H. (2016). Makyavelist değerlerin yönetici olmak isteyen öğrenciler üzerindeki etkisinin araştırılması. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 12(29), 125-139.
- Karaaziz, M. ve Atak, İ. E. (2013). Narsisizm ve narsisizmle ilgili araştırmalar üzerine bir gözden geçirme. *NPD (Nesne Psikoloji Dergisi)*, 1(2), 44-59.
- Karadağ, E. (2010). Eğitim bilimleri doktora tezlerinde kullanılan araştırma modelleri: Nitelik düzeyleri ve analitik hata tipleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 16(1), 49-71.

- Karasar, N. (2007). *Bilimsel araştırma yöntemi*, (17. Baskı). Ankara: Nobel Yayınları.
- Kesgin, A. (2015). Machiavelli and Machiavelianism. *An International Journal of Philosophy*, 5(1), 105-139.
- Kessler, S., Bandelli, A., Spector, P., Borman, W., Nelson, C., & Penny, L. (2010). Re-examining Machiavellianism. *Journal of Applied Social Psychology*, 40, 1868–1896.
- Kernberg, O. F. (1967). Borderline personality organization. *Journal of the American Psychoanalytic Association*, 15, 641–685.
- Kohut, H. (1966). Forms and transformations of narcissism. *Journal of the American Psychoanalytic Association*, 14, 243–272
- Kohut, H. (1971). *The analysis of the self*. New York: International University Press.
- Konrath, S. H. (2007). *Egos inflating over time: rising narcissism and its implications for self-construal, cognitivestyle, and behavior*. (Unpublished doctoral dissertation), University of Michigan.
- Kowalski, R. M. (Ed.). (2001). *Behaving badly: Aversive behaviors in interpersonal relationships*. Washington, DC: American Psychological Association.
- Köroğlu, E. (1994). *DSM-IV: Tanı Ölçütleri Başvuru Kitabı*, E. Köroğlu, (Çev.) Amerikan Psikiyatri Birliği, Washington D.C.
- Lee, K., & Ashton, M. C. (2004). Psychometric properties of the HEXACO Personality Inventory. *Multivariate Behavioral Research*, 39, 329–358.
- Lee, K., & Ashton, M. C. (2014). The Dark Triad, the Big Five, and the HEXACO model. *Personality and Individual Differences*, 67, 2–5.
- Levenson, M. R., Kiehl, K. A., & Fitzpatrick, C. M. (1995). Assessing psychopathic attributes in a noninstitutionalized population. *Journal of Personality and Social Psychology*, 68, 151-158.
- Lilienfeld, S. O., & Widows, M. (2005). *Professional manual for the Psychopathic Personality Inventory-Revised (PPI-R)*. Lutz, FL: Psychological Assessment Resources.
- Loranger, A. W., Janca, A. & Sartorius, N. (1997). *Assessment and diagnosis of personality disorders*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Mellwain, D., Warbuton, W., & Wilson, Z. G. (2011). Meta-cognitive and interpersonal difficulties in overt and covert narcissism. *Personality and Individual Differences*, 50(7), 1000-1005.

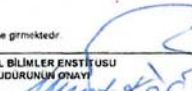

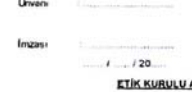
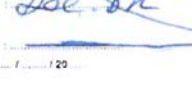

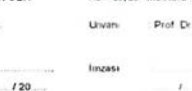

- Mealey, L. (1995). Primary sociopathy (psychopathy) is a type, secondary is not. *Behavioral and Brain Sciences, 19*, 579 – 599.
- Meijer, E., Merckelbach, H., Muris, P., & Otgaar, H. (2017). The malevolent side of human nature: A meta-analysis and critical review of the literature on the Dark Triad (Narcissism, Machiavellianism, and Psychopathy). *Perspectives on Psychological Science, 12*, 183–204.
- Monaghan, C., Bizumic, B., & Sellbom, M. (2016). The role of Machiavellian views and tactics in psychopathology. *Personality and Individual Differences, 94*, 72–81.
- McCrae, R. R., & Costa, P. T., Jr. (1985). Updating Norman’s “adequate taxonomy”: Intelligence and personality dimensions in the natural language and in questionnaires. *Journal of Personality and Social Psychology, 49*, 710-721.
- Milojevic, P., Osborne, D., & Sibley, C. G. (2014). Personality resilience following a natural disaster. *Social Psychological and Personality Science, 5*, 760–768.
- Mora, G. (1980). Historical and theoretical trends in psychiatry. In H. I. Kaplan, A. M. Freedman, & B. J., Sadock (Eds.), *Comprehensive Textbook of Psychiatry III* (3rd edition). Baltimore: Williams & Wilkins.
- Morris, R. J., Taylor, D., & Watson, P. J. (1987). Narcissism, sex roles, and self-functioning. *A Journal of Research, 16*, 335-350.
- Ozan, E., Kırpınar, İ., Aydın, N., Fidan, T. ve Oral, M. (2008). Narsistik kişilik bozukluğu gelişim süreçleri ve yaşamı. *RCHP (Review, Cases and Hypothesis In Psychiatry), 2*, 1-2.
- Özakkaş, T. (2006). *Narsistik ve borderline kişilik bozuklukları*, İstanbul: Litera Yayıncılık.
- Özdemir, O., Özdemir-Güzel, P., Kadak, M. T. ve Nasıroğlu, S. (2012). Kişilik gelişimi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 4*(4),566-589.
- Pascarella, E. T., & Terenzini, P. T. (2005). *How college affects students: Findings and insights from twenty years of research*. San Francisco: Jossey-Bass Publishers.
- Paulhus, D. L., & Williams, K. M. (2002). The dark triad of personality: Narcissism, Machiavellianism, and psychopathy. *Journal of Research in Personality, 36*, 556-563.
- Pincus, A. L., Lukowitsky, M. R., Wright, A. G. C., & Eichler, W. C. (2009). The interpersonal nexus of persons, situations, and psychopathology. *Journal of Research in Personality, 43*, 264-265.

- Raskin, R., & Hall, C. S. (1979). A narcissistic personality inventory. *Psychological Reports, 45*, 590.
- Raskin, R., & Terry, H. (1988). A principal-components analysis of the narcissistic personality inventory and further evidence of its construct validity. *Journal of Personality and Social Psychology, 54*(5), 890-902.
- Rauthmann, J. F. (2012). The Dark Triad and interpersonal perception: Similarities and differences in the social consequences of narcissism, Machiavellianism, and psychopathy. *Social Psychological and Personality Science, 3*, 487–496.
- Rauthmann, J. F., & Kolar, G. P. (2012). How “dark” are the Dark Triad traits? Examining the perceived darkness of narcissism, Machiavellianism, and psychopathy. *Personality and Individual Differences, 53*(7), 884-889.
- Robinson, P. R., Shaver, P. R., & Wrightsman, L. S. (1991). *Attitudes*. San Diego: Academic Press.
- Rose, P. (2002). The happy and unhappy faces of Narcissism. *Personality and Individual Differences, 33*, 379-391.
- Rozenblatt, S. (2002). *In Defence of Self: The relationship of self-esteem and narcissism to aggressive behavior*. (Unpublished doctoral dissertation). Long Island University, USA.
- Russell, Gillian A. (1985) Narcissism and the narcissistic personality disorder: A comparison of the theories of Kernberg and Kohut. *British Journal of Medical Psychology, 58*, 137-49.
- Rutter, M. (1987). Temperament, personality and personality disorder. *British Journal of Psychiatry, 150*, 443–458.
- Sohn, H.K., & Lee, T. J. (2012). Relationship between HEXACO personality factors and emotional about of service providers in the tourism industry. *Tourism Management, 33*, 116-125.
- Sungur, A. S. (2017). Siyasal Bilgiler Öğrencilerinin Makyavelist Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 63*, 1361-1370.
- Taymur, İ. ve Türkçapar, M. H. (2012). Kişilik: Tanımı, sınıflaması ve değerlendirmesi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 4*(2), 154-177.
- Thalmayer A.G., & Saucier, G. (2014). The Questionnaire Big Six (QB6) in 26 nations: developing cross-culturally applicable Big Six, Big Five, and Big Two Inventories. *European Journal of Personality, 28*, 482–496.

- Uysal, A. N. (2016). *Predicting relationship satisfaction: Dark triad personality traits, love attitudes, attachment dimensions*. (Unpublished master's thesis), Doğuş University, Institute of Social Sciences, İstanbul.
- Vatandaş, C. (2007). Toplumsal cinsiyet ve cinsiyet rollerinin algılanışı. *İstanbul Journal of Sociological Studies*, 35(1), 29-56.
- Vazire, S., & Funder, D. C. (2006). Impulsivity and the self-defeating behavior of narcissists. *Personality and Social Psychology Review*, 10, 154-165.
- Yazgan-İnanç, B. ve Yerlikaya, E. E. (2008). *Kişilik kuramları*. Ankara: Pegem Akademi.
- Yurtsever, H. (2009). *Kişilik özelliklerinin stres düzeyine etkisi ve stresle başa çıkma yolları: üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Wasti, S. A., Lee, K., Ashton, M. C., & Somer, O. (2008). Six Turkish personality factors and the HEXACO model of personality structure. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 39(6), 665-684.
- Wertag, A., & Dinić, B. (2015). *Structure of Short Dark Triad (SD3): Gender differences and relationship with HEXACO model*. Savremeni trendovi u psihologiji, Novi Sad, Srbija. (poster, međunarodna recenzija, znanstveni).
- Williams, K. M., Paulhus, D. L., & Hare, R. D. (2007). Capturing the four-factor structure of psychopathy in college students via self-report. *Journal of Personality Assessment*, 88, 205-219.
- Wilson, D. S., Near, D., & Miller, R. R. (1996). Machiavellianism: A synthesis of the evolutionary and psychological literatures. *Psychological Bulletin*, 119, 285-299.
- Wink, P. (1991). Two faces of narcissism. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61, 590-597.
- Wrightsmann, L. S. (1991). Interpersonal trust and attitudes toward human nature. In J. P. Robinson, P. R. Shaver, & L. S. Wrightsmann (Eds.), *Measures of social psychological attitudes, Vol. 1. Measures of personality and social psychological attitudes* (pp. 373-412). San Diego, CA, US: Academic Press.

8. EKLER

Ek 1. Etik Kurulu Onay Belgesi

T.C. ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ TEZ / ARAŞTIRMA / ANKET / ÇALIŞMA İZİN / ETİK KURULU İZİNİ TALEP FORMU VE ONAY TUTANAK FORMU					
ÖĞRENCİ BİLGİLERİ					
T.C. NOSU	19169080610				
ADI VE SOYADI	EZGİ CÖMERT				
ÖĞRENCİ NO	201610048				
TEL. NO. LARI	535915556				
E-MAIL ADRESLERİ	Ezgirmt@gmail.com				
ANA BİLİM DALI	Sosyal Bilimler Enstitüsü				
PROGRAM ADI	Psikoloj Tezi Yüksek Lisans Programı				
BİLİM DALININ ADI	Psikoloji				
HANGİ AŞAMADA OLDUĞU (DERS / TEZ)	Tez				
İSTEKTE BULUNDUĞU DÖNEMİ AYI DÖNEMLERİ KAYDININ YAPILP-YAPILMADIĞI					
2017 - 2018 DÖNEMİ KAYDIN YENLEDİM					
ARAŞTIRMA/ANKET/ÇALIŞMA TALEBİ İLE İLGİLİ BİLGİLER					
TEZİN KONUSU	Üniversite Öğrencilerinde Karanlık Uçlu ve Hexaco Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi				
TEZİN AMACI	Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinde karanlık uçlu kişilik özellikleri (narsisizm, makyavelizm, ve psikopat) ile Hexaco kişilik özellikleri (dışgüçlük, duygusal dışadönüklük, uygunluk, dürüstlük, tecrübeye açıklık) arasındaki ilişkileri incelemektir.				
TEZİN TÜRKÇE ÖZETİ	Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinde karanlık uçlu kişilik özellikleri (narsisizm, makyavelizm, ve psikopat) ile Hexaco kişilik özellikleri (dışgüçlük, duygusal dışadönüklük, uygunluk, dürüstlük, tecrübeye açıklık) arasındaki ilişkileri incelemektir. Araştırmanın örneklemini, Çağ Üniversitesi'nin çeşitli fakültelerinde öğrenim görmekte olan lisans öğrencileri oluşturmaktadır. Bu çalışmada "Kişisel Bilgi Formu"nın yanı sıra, "Karanlık Uçlu Ölçeği / SD3T" ve "Hexaco-60 Kişilik Envanteri" olmak üzere toplam 2 ölçme aracı kullanılacaktır. Araştırma verileri Pearson korelasyon katsayısı ile analiz edilecektir.				
ARAŞTIRMA YAPILACAK OLAN SEKTÖRLER / KURUMLARIN ADLARI	Çağ Üniversitesi				
İZİN ALINACAK OLAN KURUM/AYIT BİLGİLER (BÖLÜMÜN ADI - ŞUBESİ / MÜDÜRLÜĞÜ - İLİ - İLÇESİ)	Çağ Üniversitesi-Yaşar Bayboğan Kampusu-Yenice-MERSİN				
YAPILMAK İSTENEN ÇALIŞMANIN İZİN ALINMAK İSTENEN KURUMUN HANGİ İLÇELERİNE, HANGİ KURUMUN HANGİ BÖLÜMÜNDE, HANGİ PLANININ HANGİ BÖLÜMÜNDE, HANGİ GRUBUN NİMLERİNE UYGULANACAKI ÖZETİMLİ BİLGİLER	Çağ Üniversitesi Yaşar Bayboğan Kampusunun Lisans Öğrencilerinden Hukuk Fakültesi 1,2,3 ve 4. sınıf öğrencilerine, Fen-Edebiyat Fakültesi İngilizce Öğretmenliği Bölümü 1,2,3 ve 4. sınıf öğrencilerine ve Türk Dil ve Edebiyat Bölümü 1,2,3 ve 4. sınıf öğrencilerine, İktisadi İdarî Bilimler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümü 1,2,3 ve 4. sınıf öğrencilerine ve Uluslar Arası İletişim 1,2,3 ve 4. sınıf öğrencilerine, Uluslararası Finans ve Bankacılık Bölümü 1,2,3 ve 4. sınıf öğrencilerine, Karanlık Uçlu Kişilik Envanteri (27'lik form) ve Hexaco Kişilik Ölçeği (60'lık form) uygulanması amaçlanmaktadır				
UYGULANACAK OLAN ÇALIŞMAYA AIT ANKETLERİNİ ÖLÇÜMLERİN BAŞLIKLARINI HANGİ ANKETLERİN - ÖLÇÜMLERİN UYGULANACAKI	Karanlık Uçlu Ölçeği (27'lik form) ve Hexaco Kişilik Ölçeği (60'lık form)				
EKLER (ANKETLER, ÖLÇEKLER, FORMLAR GİBİ EVRANLARIN İSİMLERİYLE BİRLİKTE HAZIR ADETİ BAFFA OLDUKLARININ AIT BİLGİLER İLE AYRINTILI YAZILACAKTIR)	1) Demografik Bilgi Formu-5 madde Karanlık Uçlu Ölçeği-27 madde 3) Hexaco Kişilik Envanteri-60 madde				
ÖĞRENCİNİN ADI - SOYADI: EZGİ CÖMERT	ÖĞRENCİNİN İMZASI: 	TARİHİ: 14.02.2018			
TEZ / ARAŞTIRMA/ANKET/ÇALIŞMA TALEBİ İLE İLGİLİ DEĞERLENDİRME SONUCU					
1) Seçilen konu Bilim ve İş Dünyasına katkı sağlayabilmektedir.					
2) Anılan konu faaliyet alanı içerisine girmetedir					
1. TEZ DANIŞMANININ ONAYI					
Adı - Soyadı: Cem Ali GİZİR	Adı - Soyadı: 	SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRÜNÜN ONAYI	AE D. D. RAKAN İZİT (Onay)		
Unvanı: Doç. Dr.	Unvanı: 	Adı - Soyadı: 	Adı - Soyadı: 		
İmzası: 	İmzası: 	İmzası: 	İmzası: 		
14 / 02 / 2018 / .. / 20.. / .. / 20.. / .. / 20..		
ETİK KURULU ASIL ÜYELERİNE AIT BİLGİLER					
Adı - Soyadı: Mustafa BAŞARAN	Adı - Soyadı: Yücel ERTEKİN	Adı - Soyadı: Deniz Aynur GÜLER	Adı - Soyadı: Ali Engin OBA	Adı - Soyadı: Mustafa Tervik ÖDMAN	Adı - Soyadı:
Unvanı: Prof. Dr.	Unvanı: Prof. Dr.	Unvanı: Prof. Dr.	Unvanı: Prof. Dr.	Unvanı: Prof. Dr.	Unvanı:
İmzası: 	İmzası: 	İmzası: 	İmzası: 	İmzası: 	İmzası:
..... / .. / 20.. / .. / 20.. / .. / 20.. / .. / 20.. / .. / 20.. / .. / 20..
Etik Kurulu Jüri Başkanı - Asıl Üye	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Etik Kurulu Jüri Yedek Üyesi
Adı - Soyadı:	Adı - Soyadı:	Adı - Soyadı:	Adı - Soyadı:	Adı - Soyadı:	Adı - Soyadı:
Unvanı:	Unvanı:	Unvanı:	Unvanı:	Unvanı:	Unvanı:
İmzası:	İmzası:	İmzası:	İmzası:	İmzası:	İmzası:
..... / .. / 20.. / .. / 20.. / .. / 20.. / .. / 20.. / .. / 20.. / .. / 20..
Etik Kurulu Jüri Yedek Üyesi	Etik Kurulu Jüri Yedek Üyesi	Etik Kurulu Jüri Yedek Üyesi	Etik Kurulu Jüri Yedek Üyesi	Etik Kurulu Jüri Yedek Üyesi	Etik Kurulu Jüri Yedek Üyesi
ETİK KURULU ÜYELERİNİN ONAYI		ETİK KURULU ÜYELERİNİN ONAYI		ETİK KURULU ÜYELERİNİN ONAYI	
OY BİRLİĞİ İLE ☐		OY BİRLİĞİ İLE ☐		OY BİRLİĞİ İLE ☐	
OY ÇOKLUĞU İLE ☒		OY ÇOKLUĞU İLE ☒		OY ÇOKLUĞU İLE ☒	
Etik Kurulu Jüri Başkanı - Asıl Üye		Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi		Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	
Etik Kurulu Jüri Yedek Üyesi		Etik Kurulu Jüri Yedek Üyesi		Etik Kurulu Jüri Yedek Üyesi	
AÇIKLAMA: BU FORM ÖĞRENCİLER TARAFINDAN HAZIRLANDIKTAN SONRA ENSTİTÜ MÜDÜRÜNE ONAYLATILARAK ENSTİTÜ SEKRETERLİĞİNE TESLİM EDİLECEKTİR.					
EKLER: Sayfa -1 Demografik Bilgi Formu					
Sayfa -2 Karanlık Uçlu Kişilik Envanteri-27 form					
Hexaco Kişilik Ölçeği-60 form					
Sayfa-3,4					
S.Ö.Ö. - 386					

Ek 2. Kişisel Bilgi Formu

Değerli Öğrencimiz,

Bu araştırma, üniversite öğrencileri ile yürütülmekte olan bir yüksek lisans tez çalışmasını kapsamaktadır.

Araştırma kapsamında vereceğiniz yanıtlar birey olarak tek tek değil bir grup olarak değerlendirilecektir. **Yanıtlarınız kesinlikle gizli tutulacak ve araştırma dışında hiçbir yerde kullanılmayacaktır.** Sizin vereceğiniz doğru, açık ve samimi yanıtlar, araştırma sonuçlarının güvenilirliği açısından son derece önemlidir. Lütfen çeşitli ifadelerle ilgili olarak düşünce, tutum ve davranışlarınızı açıkça belirtiniz. Sabrınız ve katkılarınız için teşekkür eder, başarılar dilerim.

Ezgi CÖMERT

Çağ Üniversitesi, Psikoloji Bölüm

Yüksek Lisans Öğrencisi

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Cem Ali GİZİR

1. Bölümünüz:.....

2. Sınıfınız: 1 2 3 4

3. Cinsiyetiniz: Kız Erkek

4. Yaşınız:

5. Öğrenim gördüğünüz lise türü:

Fen Lisesi Anadolu Lisesi Meslek Lisesi Lise Özel Lise Diğer.....

Ek 3. Karanlık Üçlü Ölçeği

<i>Lütfen aşağıdaki ifadeleri okuduktan sonra kendinizi değerlendirip sizin için en uygun seçeneğin karşısına çarpı (X) işareti koyunuz.</i>	Ke sin lik e Ka tıl mı yor um	Ka tıl yo ru m	Ka ra rsı zı m	Ka tılı yo ru m	Ke sin lik le ka tılı yo ru m
1. Sırlarınızı anlatmak akıllıca değildir.	1	2	3	4	5
2. İstedığimi elde etmek için akıllıca manipülasyon (kendi çıkarları doğrultusunda birilerini yada bir şeyleri yönlendirme) yapmaktan hoşlanırım.	1	2	3	4	5
3. Her ne pahasına olursa olsun, önemli kişileri kendi tarafına çekmelisin.	1	2	3	4	5
4. Başkalarıyla doğrudan çatışma yaşamaktan kaçınm, çünkü bu kişiler ileride işinize yarayabilir.	1	2	3	4	5
5. Daha sonra insanlara karşı kullanabileceğiniz bilgileri bir kenarda tutmak akıllıcadır.	1	2	3	4	5
6. İnsanlardan intikam almak için doğru zamanı beklemelisiniz.	1	2	3	4	5
7. İnsanların bilmesi gerekmeyen şeyleri onlardan saklamalısınız.	1	2	3	4	5
8. Planlarınızın başkalarına değil, kendinize fayda sağlayacağından emin olun.	1	2	3	4	5
9. Birçok insan manipüle edilebilir.	1	2	3	4	5
10. İnsanlar beni doğal bir lider olarak görür.	1	2	3	4	5
11. İlgi odağı olmaktan nefret ederim.	1	2	3	4	5
12. Birçok grup aktivitesi bensiz sıkıcı olur.	1	2	3	4	5
13. Özel biri olduğumu biliyorum, çünkü herkes bana sürekli böyle söylüyor.	1	2	3	4	5
14. Önemli kişilerle tanışmaktan hoşlanırım.	1	2	3	4	5
15. Biri bana iltifat ederse mahcup olurum.	1	2	3	4	5
16. Ünlü kişilerle mukayese edilmişliğim vardır.	1	2	3	4	5
17. Ortalama biriyim.	1	2	3	4	5
18. Hak ettiğim saygıyı görmekte ısrar ederim.	1	2	3	4	5
19. Yetkililerden intikam almak hoşuma gider.	1	2	3	4	5
20. Tehlikeli durumlardan kaçınırım.	1	2	3	4	5
21. İntikam hızlı ve çirkin (bedeli ağır bir şekilde) olmalıdır.	1	2	3	4	5
22. İnsanlar sıklıkla kontrolden çıktığımı söyler.	1	2	3	4	5
23. Başkalarına karşı kaba olabildiğim doğrudur.	1	2	3	4	5
24. Benimle uğraşanlar daima pişman olur.	1	2	3	4	5
25. Yasa dışı işlere bulaşmaktan dolayı hiç sorun yaşamadım.	1	2	3	4	5
26. Kaybedenlere sataşmaktan hoşlanırım.	1	2	3	4	5
27. İstedığimi almak için her şeyi söylerim.	1	2	3	4	5

Ek 4. HEXACO Kişilik Ölçeği

	K e s i n l i k l e K a t ı l m ı y o r u m	K a t ı l m ı y o r u m	K a r a r s ı z ı m	K a t ı l ı y o r u m	K e s i n l i k l e K a t ı l ı y o r u m
<i>Aşağıda sizi tanımlayan bir dizi ifade yer almaktadır. Lütfen her bir ifadeyi okuyunuz ve bu ifadelere ne kadar katılıp katılmadığınızı sizin için en uygun seçeneğin karşısına çarpı (X) işareti koyarak belirtiniz.</i>					
1. Bir sanat galerisi gezsem oldukça sıkılırım.	1	2	3	4	5
2. Son anda karışıklık yaşamamak için, işlerimi önceden planlar ve düzenlerim.	1	2	3	4	5
3. Bana çok haksızlık eden insanlara karşı bile nadiren kin beslerim.	1	2	3	4	5
4. Kendimden genel olarak oldukça memnunum.	1	2	3	4	5
5. Kötü havalarda seyahat etmem gerekirse korkarım.	1	2	3	4	5
6. İşe yarayacağını düşünsem bile zam ya da terfi almak için yağ çekmem.	1	2	3	4	5
7. Başka ülkelerin tarih ve siyasetleriyle ilgili şeyler öğrenmek ilgimi çeker.	1	2	3	4	5
8. Bir amaca ulaşmaya çalışırken genelde kendimi çok zorlarım.	1	2	3	4	5
9. İnsanlar bazen başkalarını fazla eleştirdiğimi söylerler.	1	2	3	4	5
10. Grup toplantılarında düşüncelerimi nadiren ifade ederim.	1	2	3	4	5
11. Bazen ufak şeyleri dert etmekten kendimi alamam.	1	2	3	4	5
12. Asla yakalanmayacağımı bilsem, milyonlarca lira çalmaya istekli olurum.	1	2	3	4	5
13. Roman, şarkı, resim gibi bir sanat eseri yaratmak hoşuma giderdi.	1	2	3	4	5
14. Bir şey üstünde çalışırken, ufak detaylara fazla dikkat etmem.	1	2	3	4	5
15. İnsanlar bazen fazla inatçı olduğumu söylerler.	1	2	3	4	5
16. Yalnız çalışmadansa, aktif sosyal iletişim içeren işleri tercih ederim.	1	2	3	4	5
17. Acı verici bir tecrübeye maruz kaldığımda beni rahatlatması için birine ihtiyaç duyarım.	1	2	3	4	5
18. Çok fazla param olması benim için özellikle önemli değildir.	1	2	3	4	5
19. Radikal düşünceleri dikkate almanın vakit kaybı olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5
20. Enikonu düşünmektense anlık hislerime göre karar veririm.	1	2	3	4	5
21. İnsanlar benim çabuk öfkelendiğimi düşünürler.	1	2	3	4	5
22. Çoğu gün kendimi neşeli ve iyimser hissederim.	1	2	3	4	5
23. Başka insanları ağlarken gördüğümde, benim de ağlayasım gelir.	1	2	3	4	5
24. Ortalama bir insandan daha çok saygı hak ettiğimi düşünüyorum.	1	2	3	4	5
25. Fırsatım olsaydı bir klasik müzik konserine gitmeyi isterdim.	1	2	3	4	5
26. Çalışırken, düzensiz olmaktan dolayı bazen zorluklar yaşarım.	1	2	3	4	5

<p><i>Aşağıda sizi tanımlayan bir dizi ifade yer almaktadır. Lütfen her bir ifadeyi okuyunuz ve bu ifadelere ne kadar katılıp katılmadığınızı sizin için en uygun seçeneğin karşısına çarpı (X) işareti koyarak belirtiniz.</i></p>	K e s i n l i k l e K a t ı l m ı y o r u m	K a t ı l m ı y o r u m	K a r a r s ı z ı m	K a t ı l ı y o r u m	K e s i n l i k l e K a t ı l ı y o r u m
27. Bana kötü davranan insanlara karşı tavrım "affet ve unut" olur.	1	2	3	4	5
28. Popüler olmayan biri olduğumu hissediyorum.	1	2	3	4	5
29. Fiziksel tehlike söz konusu olduğunda çok korkağım.	1	2	3	4	5
30. Eğer birinden bir şey istiyorsam, o kişinin en kötü şakasına bile gülerim.	1	2	3	4	5
31. Asla bir ansiklopediyi incelemekten gerçekten zevk almadım.	1	2	3	4	5
32. Sadece idare edecek kadar minimum iş yaparım.	1	2	3	4	5
33. Diğer insanları yargılarken yumuşak olmaya meyilliyimdir.	1	2	3	4	5
34. Sosyal ortamlarda ilk adımı atan genelde ben olurum.	1	2	3	4	5
35. Birçok insandan çok daha az endişelenirim.	1	2	3	4	5
36. Çok büyük de olsa, asla rüşvet kabul etmem.	1	2	3	4	5
37. İnsanlar bana sık sık hayal gücümün geniş olduğunu söylerler.	1	2	3	4	5
38. Vakit kaybına yol açsa da, işimde her zaman kusursuz olmaya çalışırım.	1	2	3	4	5
39. Başkaları benden farklı düşündüklerinde genelde fikirlerimde epeyce esneklik gösteririm.	1	2	3	4	5
40. Yeni bir yerde ilk yaptığım şey arkadaş edinmektir.	1	2	3	4	5
41. Kimsenin duygusal desteğine ihtiyaç duymadan zor durumlarla başa çıkabilirim.	1	2	3	4	5
42. Pahalı, lüks şeylere sahip olmak bana çok zevk verirdi.	1	2	3	4	5
43. Sıra dışı görüşlere sahip insanlardan hoşlanırım.	1	2	3	4	5
44. Harekete geçmeden önce düşünmediğim için birçok hata yaparım.	1	2	3	4	5
45. Birçok insan benden daha çabuk kızar.	1	2	3	4	5
46. Çoğu insan, benim genelde olduğumdan daha coşkulu ve dinamiktir.	1	2	3	4	5
47. Bana yakın biri, uzun süreliğine gideceği zaman çok duygulanırım.	1	2	3	4	5
48. İnsanların benim yüksek statüde, önemli bir insan olduğumu bilmelerini isterim.	1	2	3	4	5
49. Sanatsal ya da yaratıcı biri olduğumu düşünmüyorum.	1	2	3	4	5
50. İnsanlar beni sık sık mükemmeliyetçi olarak adlandırırlar.	1	2	3	4	5
51. İnsanlar birçok hata yaptıklarında bile nadiren olumsuz bir şey söylerim.	1	2	3	4	5

<p><i>Aşağıda sizi tanımlayan bir dizi ifade yer almaktadır. Lütfen her bir ifadeyi okuyunuz ve bu ifadelere ne kadar katılıp katılmadığınızı sizin için en uygun seçeneğin karşısına çarpı (X) işareti koyarak belirtiniz.</i></p>	K e s i n l i k l e K a t ı l m ı y o r u m	K a t ı l m ı y o r u m	K a r a r s ı z ı m	K a t ı l ı y o r u m	K e s i n l i k l e K a t ı l ı y o r u m
52. Kendimi bazen değersiz hissediyorum.	1	2	3	4	5
53. Acil durumlarda bile paniğe kapılmam.	1	2	3	4	5
54. Birinin bana iyilik yapması için ondan hoşlanıyormuş gibi davranmazdım.	1	2	3	4	5
55. Felsefe üzerine tartışmayı sıkıcı bulurum.	1	2	3	4	5
56. Bir plana bağlı kalmaktansa, aklıma esen herhangi bir şeyi yapmayı tercih ederim.	1	2	3	4	5
57. İnsanlar bana hatalı olduğumu söylediklerinde, ilk tepkim onlarla tartışmak olur.	1	2	3	4	5
58. Bir grup içindeyken, grup adına konuşan çoğunlukla ben olurum.	1	2	3	4	5
59. Çoğu insanın, çok duygulandığı durumlarda bile duygusuz kalırım.	1	2	3	4	5
60. Yakalanmayacağımdan emin olsam, sahte para kullanmaya yeltenirim.	1	2	3	4	5

Ek 5. Anket İzin Onay Belgesi (Çağ Üniversitesi)

T.C.
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ
ÇAĞ UNIVERSITY

SAYI : 23867972/ 486
KONU: Tez Anket İzini Hakkında

05.03.2018

T.C.
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜK MAKAMINA

1. Psikoloji Tezli Yüksek Lisans Programında 2017/2018 Bahar dönemi itibariyle halen tez aşamasındaki olan 201510048 numaralı Ezgi CÖMERT, "Üniversite öğrencilerinde karanlık üçlü ve Hexaco kişilik özellikleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi" konulu tez çalışmasını Mersin Üniversitesi öğretim üyesi olan Doç. Dr. Cem Ali GİZİR atanmış ve halen tez çalışması yürütülmektedir.
2. Adı geçen öğrenci bu tez çalışması kapsamında Mersin Çağ Üniversitesinde halen okuyan Lisans öğrencilerini kapsam üzere kopyası Ek' ler de sunulan bir anket uygulaması yapmak istemektedir.
3. Adı geçen öğrenci bu tez çalışması kapsamında yukarıda belirtilen anketi uygulayabilmesi için gerekli iznin verilmesi makamlarının tensiplerine maruz olduğunu Arz ederim.

- Genel sekretörlük
- Fakülte ler
- SÖBE

19/3/2018 / N-D
1613 / Rektör
EKLERİ: (Dört) Sayfa formlar.
Dağıtım yapıldı

SÖBE-SSO

T.C.

ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜK MAKAMINA

Okulunuzun Psikoloji Tezli Yüksek Lisans Bölümü 201610048 nolu öğrencisiyim. Tez aşamasında olup, etik kurulunuzdan onay aldığımı belirterek ekte belirttiğim ölçekleri Hukuk Fakültesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi ve Fen-Edebiyat Fakültesi öğrencilerine uygulamak istemekteyim.

Gereğinin yapılmasını arz ederim.

Hygrosdur/
19/3/2018 / VJW
1614 / Rektör
Fakülte Dekanlarına

19.03.2018

Ezgi CÖMERT

9. ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Ezgi CÖMERT
Doğum Yeri ve Tarihi : Mersin / 26.03.1993
E-posta Adresi : ezgicmrt@gmail.com

EĞİTİM DURUMU

2016-2018: Yüksek Lisans, Çağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, Psikoloji.

2011-2016: Lisans, Çağ Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Anabilim Dalı, Psikoloji (İngilizce).

2007-2011: Lise, Tevfik Sırrı Gür Anadolu Lisesi, Mersin.

2004-2007: Oratokul, Çankaya İlköğretim Okulu, Mersin.

2000-2004: İlkokul, Çankaya İlköğretim Okulu, Mersin.